

KULTURNÍ MĚSÍČNÍK ČECHŮ A SLOVÁKŮ V RAKOUSKU

KLUB

4 duben **2009** 29. ročník

- Fejeton: Rakouské učitelky mají problémy / Jindřich Lion
- Rozhovor: S biologem a spisovatelem Stanislavem Komárkem / Marie Brandeis
- Příloha: Čtení na Velikonoce

Radostné prožití svátků velikonočních!

Pondělní promítání filmů české kinematografie
v kině **Velvyslanectví ČR, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien**
Informace: Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku

11. 05. v 19:30

Taková normální rodinka (ČR, 2008, 90 min., v českém znění)
Komedie o lásce režiséra Patrika Hartla na motivy stejnojmenné knihy Fan Vavřincové. Hrají: Eva Holubová, Jaromír Dulava, Marián Labuda, Jiří Mádl, Ivana Chýlková, Monika Zoubková ad.
V hájence na samotě už žijí čtyři generace rodiny Hanákových. Jedno úplně běžné rodinné odpoledne oznámí mladší dcera Káča rodině, že čeká se Zdeňkem dítě. Zdeněk se chce s ní oženit, čeká na něho ale řada nástrah a zkoušek. Projde šťastně až ke svatbě, anebo bude soužití s takovou „normální“ rodinkou nad jeho síly?

18. 05. v 19:30

Občan Havel (ČR, 2008, 120 min., OmdU)

08. 06. v 19:30

Hledači pevného bodu (ČR, 2001, 120 min., režie: Pavel KOUTECKÝ)

Předběžné termíny promítání na velvyslanectví v roce 2009:

vždy druhé pondělí v měsíci, tj. 11. 5., 8. 6., 14. 9., 12. 10., 9. 11. a 14. 12.

Začátek představení vždy v 19:30, pouze v prosinci ještě v 17:00 pro děti. Změna vyhrazena.

**Cimbálová muzika
„Javorník“ z Brna**

Hrajeme na všech společenských i rodinných oslavách. Široký repertoár moravských, českých i slovenských písní. Hrajeme i k tanci.

KONTAKT:

Josef Kratochvíl
Průchodní 1
CZ-602 00 Brno

Tel.: + 420 542 212 686
mobil: +420 739 748 606
www.javornikbrno.ic.cz

Vážení čtenáři a členové Klubu,

pravidelné klubové promítání v kinosálu českého velvyslanectví, nadále ve spolupráci českého velvyslanectví a Českého centra, pokračuje každé druhé pondělí v měsíci, začátek představení je vždy v 19:30 hodin, rezervace není možná.

V březnovém vydání jsme Vám nedopatřením představili pouze na obálce druhého umělce **Lubomira Hnatoviče** ze skupiny výtvarníků, kteří vystavili svá díla na výstavě „40 Jahre Rückblick 1968-2008 – Integration in der Emigration“, organizované Kulturním klubem v závěru loňského roku. Tuto chybu napravujeme v tomto čísle a zároveň představujeme dalšího umělce, který se zúčastnil výše uvedené výstavy – **Vladimíra Kočího**

Složky na zaplacení předplatného na rok 2009 (nezapomeňte, prosím, na složence označit, zda se jedná o příspěvek člena Klubu, tj. 14 € členský příspěvek + 15 € předplatné časopis = dohromady 29 €, či nečlena Klubu, tj. pouze ABO 30 €) jsou znovu z technických důvodů přiloženy ještě jednou v tomto čísle.

Věříme, že toto číslo Kulturního klubu obdržíte, jak je plánováno, v polovině měsíce dubna. Posunuli jsme uzávěrku a změnili jsme druh poštovního doručení. Naší snahou je, aby k Vám časopis došel kolem 15. dne v měsíci, proto také uvádíme data pořadů v kalendáři s tímto daným předstihem. Žádáme všechny zájemce o uveřejnění jakékoliv zprávy (např. data výstav, divadel, koncertů, inzerce apod.), aby nám tuto informaci či článek zaslali nejpozději do 10. dne v měsíci. Vše, co obdržíme po tomto termínu, můžeme uveřejnit až v dalším čísle časopisu. Děkujeme předem za Vaše pochopení.

Radostné prožití svátků velikonočních přeje

výbor a redakce Kulturního klubu

Obsah

Klub připravuje	2
Editorial	3
Obsah	3
Impressum	3
Kalendář: duben – červen 2009	4
Církevní kalendář: duben – červen 2009	6
Kultura	7, 11
Rozhovor	8
Události	22
Fejeton	24
Zajímavosti	26
Ekonomika	32
Správy ze Slovenska	40
Sokol & sport	44
Úvahy & postřehy	47
Z české a slovenské Vídně a okolí	56
Oznámení	63
Informace & inzerce	2, 67
Příloha: Čtení na Velikonoco	I-IV

KULTURNÍ KLUB. Informační časopis Čechů a Slováků v Rakousku

Majitel: Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku

Vydavatel: Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku (ing. Helena Basler),
Schlüsselgasse 18, 1080 Wien

Sazba: KLP – Koniasch Latin Press, Praha & Jaroslav Bulíček, Praha
Tisk: Tiskárna Sládek, Znojmo

KULTURNÍ KLUB. Informationszeitschrift der Tschechen und Slowaken in Österreich

Medieninhaber: Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich

Herausgeber: Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich
(Ing. Helena Basler), Schlüsselgasse 18, 1080 Wien

Verlagsort: 1080 Wien

Hersteller und Herstellungsort: KLP – Koniasch Latin Press, Praha & Tiskárna Sládek,
Znojmo, Tschechische Republik

Gefördert aus Mitteln der Volksgruppenförderung

Redakce: Schlüsselgasse 18, 1080 Wien,
mobil (od 10:00): 0043-0-664 97 33 764, fax: 0043-1-79 88 454
e-mail: info@kulturklub.at, www.kulturklub.at

Vedoucí redaktorka: ing. Helena Basler

Zástupkyňe vedoucí redaktorky: Mag. Dr. Marie Brandeis

Redakce: Mag. Pavlína Böhmová (překladatelka), Anna Křivanová (asistentka)

Technická redakce: Vojslav Ondříšek, ing. Kurt Mattola

Redakční kruh: Dipl. Ing. Alexej Bálek, Jan Brabenec, Dr. Martin Franc,
Dr. Karel Helmich, P. Dr. Jan Horák, Ludvík Kavín, Dr. Jan Kahuda,
manželé Kalinovi, Jindřich Lion, Dr. Michael Lion, Dr. Marta Marková,
Petr Pastrňák, Mag. P. J. N. Popov, Andrea Ozábalová, Dr. Květa Ozábalová,
Mgr. Helena Stejskalová, Nela Štěrbová, Mgr. Tomáš Vaněk, Marie Woodhams,
Ing. Jiří Zajíček, Peter Žaloudek

Fotografové: Richard Basler, Vladimír Čevela, Kurt Mattola

Distribuce – Rakousko: Nela Štěrbová, Libuše Foltinová

VÝSTAVY:

15. 04. – 25. 05. *Osemdesiate. Postmoderna v slovenskom výtvarnom umení. Retrospektíva 1985-1992* (kurátorka: PhDr. Beáta JABLONSKÁ)

15. 04. v 19:00 vernisáž (za účasti generálnej riaditeľky Slovenskej národnej galérie PhDr. Kataríny Bajcurovej, CSc.)

Výber zo slovenského výtvarného umenia druhej polovice 80. rokov. Hlavná výstava sa koná v SNG v Bratislave do 30. 08. 2009.

Slovenský inštitút, Wipplingerstr. 24-26, 1010 Wien

18. 04. – 01. 11. *„geteilt – getrennt – vereint“*

17. 04. otvorení Dolnorakouské krajské výstavy 2009 ve spolupráci Rakouska a České republiky (**10:00 – Horn, 14:00 – Raabs, 18:00 – Telč**)

U príležitosti 20. výročia pádu železnej opony.

www.noelandesaustellung.at

23.-26. 04. *prodejní výstava Modepalast – Brand New Expo 2009*

Design ze střední a východní Evropy. České zastoupení: Valevska, Jocha, Mayda, Jara design, la femme mimi, sweet666desing.

MuseumsQuartier, Museumplatz 1, 1070 Wien, www.modepalast.com

do 29. 04. **Jiří X. DOLEŽAL: Krása drog**

Tagasyl, Stumpergasse 53, 1060 Wien

30. 04. – 18. 06. **Oliver Morgenstern MALINA: vybraná díla k „same-tové revoluci“** (fotografie, film)

29. 04. v 18:00 vernisáž, hudební doprovod: Dáša VOKATÁ, film: 21:00

Tagasyl/Nachtasyl, Stumpergasse 53, 1060 Wien

do 30. 04. **Eva VONES – Ondřej KOHOUT: Homo animalis**

Winter!Sport!Museum, Mürzschlag, úterý – neděle, 10:00-18:00 hod.

do 30. 04. **Peter SÍS: Zed. Jak jsem vyrůstal za železnou oponou**

www.petrsis.com

České centrum, Herrengasse 17, 1010 Wien

22. 05. – 14. 06. **Otakar SLAVÍK**

21. 05. v 18:00 vernisáž

Künstlerhaus k/haus Galerie, Karlsplatz 5, 1010 Wien

27. 05. – 22. 06. **Blažej BALÁŽ**

27. 05. v 19:00 vernisáž

Vernisáž výstavy z tvorby slovenského maliara, grafika, tvorcu inštalácií, objektov a vysokoškolského pedagóga Blažeja Baláža. Napriek rôznosti použitých materiálov a výtvarných prostriedkov udržuje autor kompaktnosť výstavného projektu jednotnou škálou odkazov.

Slovenský inštitút, Wipplingerstr. 24-26, 1010 Wien

do 01. 06. **Alfons MUCHA**

Unteres Belvedere, Rennweg 6, 1030 Wien

www.belvedere.at

18. 06. – 02. 07. *1989-2009: 20 Years After*

Spoločná výstava stredoeurópskych krajín pod záštitou ministerstva zahraničných vecí Rakúskej republiky. Za Slovensko sa zúčastní výtvarník Svätopluk Mkyta. Projekt Stredoeurópskej kultúrnej platformy.

MOYA – Museum of Young Art, Löwelstr. 20, 1010 Wien

24. 06. – 31. 07. *Textilný dizajn*

24. 06. v 19:00 vernisáž

Katedra priemyselného dizajnu v Ružomberku prezentuje práce študentov, ktorí vyhľadávajú nové spôsoby výtvarného spracovania materiálov a netradičných realizácií. Výstava je zameraná na textilné návrhárstvo – na návrhy odevov, pletenín, tkanín a textilnej podtlačky.

Slovenský inštitút, Wipplingerstr. 24-26, 1010 Wien

JEDNOTLIVÉ AKCE:

15. 04. v 19:00 **Bohemia trio** (Haydn, Beethoven, Krček, Poulenc)

Koncert v rámci projektu *Rendez-Vous – Pražští umělci v cizině.*

Velvyslanectví ČR, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien

18. 04. v 10:00 vystoupení **cimbálové muziky z Dolních Bojanovic** před kostelem Maria am Gestade ve Vídni

11:00 **mše svatá v kostele Maria am Gestade** při klášteře redemptoristů, kde jsou uloženy ostatky sv. Klementa – celebruje P. Marian R. KOSÍK, O.Praem., opat kláštera premonstrátů v Nové Říši. Při mši zpívá chrámový Svatováclavský sbor z Dolních Bojanovic s doprovodem orchestru.

Pořádají Institut pro křesťanskou kulturu ve Znojmě-Hradišti a Kongregace Nejsvětějšího Vykupitele v Tasovicích.

Maria am Gestade, Wien

18. 04. v 17:00 **Ephraim KISHON: Oddací list** (divadelní představení Vlastenecké omladiny)

Svízná komedie o úloze lásky v manželství a manželství v lásce.

Divadelní sál školy Komenský, Sebastianplatz 3, 1030 Wien

19. 04. v 18.00 **oratórium *Kniha siedmich pečatí*** (koncert k 70. výročiu narodenia bratislavského rodáka, skladateľa Franza Schmidta)

Schmidt patrí popri L. v. Beethovenovi, J. N. Hummelovi a ďalších osobnostiach medzi tých, ktorí sú mostom medzi slovenskou a rakúskou kultúrnou minulosťou. Z jeho opier je najznámejšia *Notre Dame* (1914), oratórium *Kniha siedmich pečatí*, štyri symfónie a ďalšie.

Cena lístkov: 48,- €, 35,- €, 25,- €, 10,- €. Predpredaj: +43-1-866 83 400.

Perchtoldsdorf, Pfarrkirche St. Augustin

19. 04. – 02. 05. **divadelní přehlídka *The Best of the Czech Puppen Theatre***

MuseumsQuartier, Museumplatz 1, 1070 Wien, www.dschungelwien.at

20. 04. v 19:30 **oratórium *Kniha siedmich pečatí*** (koncert k 70. výročiu narodenia bratislavského rodáka, skladateľa Franza Schmidta)

Schmidt patrí popri L. v. Beethovenovi, J. N. Hummelovi a ďalších osobnostiach medzi tých, ktorí sú mostom medzi slovenskou a rakúskou kultúrnou minulosťou. Z jeho opier je najznámejšia *Notre Dame* (1914), oratórium *Kniha siedmich pečatí*, štyri symfónie a ďalšie.

Cena lístkov: 48,- €, 35,- €, 25,- €, 10,- €. Predpredaj: +43-1-866 83 400.

Perchtoldsdorf, Pfarrkirche St. Augustin

20. 04. v 19:30 ***Labyrintem k revoluci*** (ČR, 2007, 85 min., angl. titulky)

Filmové představení za přítomnosti režiséra Petra JANČÁRKA.

Pořádají České centrum a ZÚ.

Velvyslanectví ČR, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien

21. 04. v 17:00 **Literatur-Café: Petr ŠTĚDRŮŇ**

Moderuje Michaela Kuklová.

České centrum, Herrengasse 17, 1010 Wien

22. 04. v 13:00 ***Trenčianske Teplice***

Prezentácia Trenčianskych Teplíc (kúpeľníctvo, jazdectvo, medzinárodný hudobný festival, medzinárodný filmový festival Art Film Fest), tlačová konferencia a stretnutie s odbornými partnermi. V spolupráci so Združením cestovného ruchu Trenčianske Teplice, OBEO, SACR, Art Film a d. Len na pozvánky! V prípade záujmu, prosím, kontaktujte: si.wien@gmx.at

Slovenský inštitút, Wipplingerstr. 24-26, 1010 Wien

22. 04. v 19:00 **film *Slepé lásky*** (SR, 2008, réžia: Juraj LEHOTSKÝ)

Působivý film mladého dokumentaristu, oceněný na MFF Cannes 2008, prináša štyri príbehy o rôznych podobách lásky medzi nevidomými ľuďmi. Ich pohľad na život je v mnohom čistý a často odkrýva „nevidené dimenzie“ napovedajúce, čo v skutočnosti znamená nájsť si to pravé miesto naplnenia a šťastia na svete. V pôvodnom znení s anglickými titulkami.

Slovenský inštitút, Wipplingerstr. 24-26, 1010 Wien

24. 04. Koncert z díla Bohuslava MARTINŮ

Bližší informace: www.musikverein.at

28. 04. v 17:00 Dana KRŠÁKOVÁ: Slovenská literárna moderna
Prednáška riaditeľky Ústavu slovenskej literatúry SAV Mgr. Dany Kršákové, CSc., ktorá sa špecializuje na slovenskú literatúru prelomu 19. a 20. storočia, o slovenskej literárnej moderne.
Inštitút slavistiky, Altes AKH, Spitalgasse 2-4, Hof 3, 1090 Wien

29. 04. v 19:00 Operný galakonzert k 5. výročiu vstupu SR do EÚ
Operný galakonzert so sólistami Slovenského národného divadla. Hostami sú sopranistka Teréza Kružliaková a basista Jozef Beláček. Len na pozvánky! V prípade záujmu, prosím, kontaktujte: si.wien@gmx.at
Slovenský inštitút, Wipplingerstr. 24-26, 1010 Wien

06. 05. v 19:00 Hommage à Lýdia VADKERTI-GAVORNÍKOVÁ
Daniela Humajová predstaví slovenskú poetku L. Vadkerti-Gavorníkovú a postupne aj Milu Haugovú, Danu Podrackú, Elenú Hidvéghyovú-Yung, Máriu Ferencuhovú a ich tvorbu. V spolupráci s Literárnym informačným centrom v Bratislave
Slovenský inštitút, Wipplingerstr. 24-26, 1010 Wien

10. 05. 17:00-21:00 Čaj o páté (Vlastenecká omladina)
Veľká klubovna školy Komenský, Sebastianplatz 3, 1030 Wien

11. 05. v 19:30 Taková normální rodinka (CZ, 2009, 90 min., v českém znění, režie: Patrik HARTL)
Velvyslanectví ČR, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien

12. 05. v 17:00 Ivana TARANENKOVÁ: Svetozár Hurban Vajanský
Prednáška Mgr. Ivany Taranenkovej, PhD., odbornej pracovníčky Slovenskej akadémie vied, o diele Svetozára Hurbana Vajanského v kontexte s nacionalistickou ideológiou.
Inštitút slavistiky, Altes AKH, Spitalgasse 2-4, Hof 3, 1090 Wien

13. 05. Koncert z díla Bohuslava MARTINŮ
Bližší informace: www.musikverein.at

13. 05. v 19.00 Nicholas G. Winton: Síla ľudskosti (SR, 2001, réžia: Matej MINÁČ, scenár: Patrik PAŠŠ)
Projekcia filmového dokumentu o Angličanovi Nicholasovi Wintonovi, ktorý zachránil 669 českých a slovenských detí pred smrťou v koncentračných táborech. Film získal v roku 2002 cenu Emmy v kategórii dokumentárnych filmov. V pôvodnom znení s anglickými titulkami.
Slovenský inštitút, Wipplingerstr. 24-26, 1010 Wien

18. 05. v 19:30 Občan Havel (ČR, 2008, 120 min., OmdU)
Velvyslanectví ČR, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien

26. 05. v 17:00 Lubica SOMOLAYOVÁ: Mesianizmus v slovenskej literatúre
Prednáška Mgr. Lubice Somolayovej, PhD., ktorá sa venuje literatúre 19. storočia (romantizmus a mesianizmus), dejinám a teórii poézie, ako aj kritickej reflexii súčasnej literatúry.
Inštitút slavistiky, Altes AKH, Spitalgasse 2-4, Hof 3, 1090 Wien

03. 06. v 19:00 Duo Cordefiato
Duo Cordefiato tvoria dve mladé umelkyne – flautistka Ivica Gabrišová-Encingerová a gitaristka Miriam Rodriguez Brülllová. Začali spolupracovať už na konzervatóriu v Bratislave. Neskôr sa ich cesty rozišli, ale po štúdiách na univerzite v rakúskom Salzburgu (Ivica) a kanadskom Montreale (Québecu (Miriam) začali znova spolu koncertovať doma i v zahraničí.
Slovenský inštitút, Wipplingerstr. 24-26, 1010 Wien

04. 06. Koncert z díla Bohuslava MARTINŮ
Bližší informace: www.musikverein.at

07. 06. v 10:00 Jarní veselice na zahradě české školy
Pořádá Sokolská jednota Tyrš XII/XV.
Škola Komenský, Sebastianplatz 3, 1030 Wien

08. 06. v 19:30 Hledači pevného bodu (ČR, 2001, 120 min., režie: Pavel KOUTECKÝ)
Velvyslanectví ČR, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien

14. 06. v 17:00-21:00 Čaj o páté (Vlastenecká omladina)
Veľká klubovna školy Komenský, Sebastianplatz 3, 1030 Wien

17. 06. v 17:00 Kremnica
Prezentácia mesta Kremnica za účasti primátorky mesta RNDr. Zuzany Balážovej a rodáka, husľového virtuóza Petra Michalicu, zakladateľa festivalu komornej hudby „Hudba pod diamantovou klenbou“
Slovenský inštitút, Wipplingerstr. 24-26, 1010 Wien

22. 06. v 19:00 koncert – Kristína CHALMOVSKÁ (violončelo)
V rámci výstavy 1989-2009: 20 Years After sa predstaví mladá slovenská violončelistka Kristína Chalmovská, študentka 4. ročníka Konzervatória v Žiline.
MOYA – Museum of Young Art, Löwelstr. 20, 1010 Wien

Podrobnosti a ďalšie programy a akce naleznete v oddílech: *Sokol & sport, Z české a slovenské Vídně a okolí a Oznámení.*

ČESKÉ CENTRUM:
www.tschechischeszentrum.at

e-mail: ccwien@czech.cz
Herrengasse 17, 1010 Wien
tel.: 535 23 60

RAKÚSKO-SLOVENSKÝ KULTÚRNY SPOLOK
www.slovaci.at

e-mail: rsk@slovaci.at
Otto-Bauer-Gasse 23/11, 1060 Wien
tel.: 596 13 15, fax: 595 57 99

SLOVENSKÝ INŠTITÚT

www.sivieden.mfa.sk
e-mail: siwien@gmx.at
Wipplingerstr. 24-26, 1010 Wien
tel.: 535 40 57

SLOVENSKÝ ŠKOLSKÝ SPOLOK SOVA

www.slovaci.at/sova
e-mail: sova@slovaci.at
Otto-Bauer-Gasse 23/11, 1060 Wien
tel.: 596 13 15, fax: 595 57 99

DIVADLO BRETT

www.theaterbrett.at
e-mail: theaterbrett@eunet.at
út – so, 20:00
Münzwardeingasse 2, 1060 Wien
tel.: 587 06 63, fax: 586 91 55

Další důležité adresy a kontakty naleznete v oddílu *Inzerce*.

Redakce upozorňuje, že neodpovídá za změny termínů pořadů jiných organizací a institucí a zároveň za neúplnost kalendária. Změna programu vyhrazena.

**Tschechische
Gemeinde in der
Erzdiözese Wien**

**Česká
duchovní služba
oblast Vídeň**

Tel.: +43 (0664) 406 55 41
www.sweb.cz/farnost.viden

Poštovní adresa: 1030 Wien, Hagenmüllergasse 31

Fax: +43 (01) 711 84 112
www.rozhledy.at

POŘAD PRAVIDELNÝCH BOHOSLUŽEB:

CHRÁM Panny Marie na Nábřeží, Salvatorgasse 12, Wien 1:

mše svatá každou neděli a svátek v **08:30**

KOSTEL Nejsvětějšího Vykupitele, Rennweg 63, Wien 3:

mše svatá každou neděli a svátek v **10:00**

KOSTEL Don Bosco, Hagenmüllergasse 31, Wien 3, SALESIANUM:

mládežnická mše svatá druhou neděli v měsíci v **11:00**

KAPLE Panny Marie Pomocnice, St.-Veit-Gasse 25, Wien 13:

mše svatá třetí sobotu v měsíci v **18:00**

KALENDÁŘ AKCÍ

- So 25. 04.** POUŤ DO MARIAZELL: Společná česká mše svatá v **11:00**. Srdečně zveme všechny krajany a krajanské spolky na Velkou společnou pouť do Mariazell v sobotu 25. dubna 2009. Slavnostní mše svatá v 11 hodin. Bližší informace podá naše pastorační asistentka paní Pavla Carmignato.
- So 02. 05.** LINZ: Mše svatá pro rodiče s dětmi – pravidelné setkání.
- Ne 10. 05.** SVÁTEK SV. DOMINIKA SAVIA: Dětská mše svatá v kapli SALESIANUM v **11:00**, Hagenmüllergasse 31, Wien 3.
- So 16. 05.** SLAVNÁ MŠE SVATÁ v českém kostele Nejsvětějšího Vykupitele, Rennweg 63, Wien 3, v **16:00**. – Hlavním celebrantem je Msgr. Dr. Walter MICK, který udělí SVÁTOST BIŘMOVÁNÍ.
- So 06. 06.** PRVNÍ SVATÉ PŘIJÍMÁNÍ – dětský den: SLAVNÁ MŠE SVATÁ v českém kostele Nejsvětějšího Vykupitele, Rennweg 63, Wien 3, v **16:00**. – Následuje slavnostní pohoštění pro děti.
- Ne 14. 06.** 150. VÝROČÍ ZALOŽENÍ KONGREGACE SALESIÁNŮ Dona Bosca (1859-2009): SLAVNÁ MŠE SVATÁ v bazilice Maria Puchberg. – Hlavním celebrantem je salcburský arcibiskup Msgr. Dr. Alois Kothgasser. – Následuje společné agapé a zábavný program.
- So 20. 06.** DON BOSCO-HAUS: Mládežnická mše svatá v **18:00**, St. Veit-Gasse 25, Wien 13.

Z CÍRKEVNÍ KRONIKY

Semesterferien in Fulpmes/Stubaital,
31. 01. – 07. 02. 2009

Upozornění:

Články podepsané autory nebo opatřené značkou nemusí být vždy shodné s názorem redakce. Redakce neodpovídá za obsah čtenářských dopisů. Nevyžádané rukopisy a fotografie se nevracejí. Redakce si vyhrazuje právo krátit a upravovat zaslané články po stránce gramatické i stylistické.

Omlouváme se, že jsme v minulém čísle Klubu sice na obálce vytiskli obraz *Vorig* a portrét umělce Lubomira Hnatoviče, dále jej ale nepředstavili. **Výtvarník Lubomir Hnatovič patří ke skupině umělců, kteří představili svá díla na výstavě 40 Jahre Rückblick 1968-2008 – Integration in der Emigration, uspořádané na sklonku loňského roku Kulturním klubem v Galerii Time.**

VITA

Lubomir Hnatovič sa narodil 7. októbra 1957 v Brodskom na Slovensku. Korene jeho nadania treba hľadať ako u mnohých umelcov v detstve. Jeho otec je nadaný amatérsky maliar, fotograf a výrobca nábytku. Ťažko postihnutý mladší brat, pre ktorého bol šesťročný Lubomir najbližšou osobou, pravdepodobne podstatne ovplyvnil jeho svetonázor a tým aj jeho umeleckú tvorbu.

Po vyučení za zámočníka – toto povolanie nikdy nebudu vykonávať – navštevuje krátky čas Akadémiu výtvarných umení v Bratislave a neskôr, po emigrácii na Západ začiatkom osemdesiatych rokov, triedu kreslenia na Akadémii úžitkového umenia vo Viedni. Avšak odhliadnuc od týchto dvoch „výletov“ do akademických vzdelávacích zariadení je Lubomir samouk. Svojich majstrov si hľadal sám. Veľkí maliari ako Goya, Velasquez, Ribera a v mladších rokoch Francis Bacon oslovili v jeho duši niečo, čo on postupne rozvinul do svojho celkom osobného štýlu mimo všetkých mód a trhovo-strategických úvah.

Tak sa pretíka mladý emigrant so svojou malou rodinou najprv ako roznášač reklamných brožúr, čistič bazénov, kníhviazač, záhradný robotník a napokon ako domovník. Renovuje byty, dokonca celé zámky. Rôzni jeho zamestnávateľia sú zároveň tými prvými, ktorí objavujú a začínajú zbierať jeho obrazy vzniknuté popri namáhavých zamestnaniach. Dnes žije a pracuje Lubomir Hnatovič vo Viedni takmer výlučne zo svojho umenia a preň.

VÝSTAVY

- 1985 Československo-rakúsky inštitút
- 1991 Galéria Grémium – Bratislava
- 1992 Galerie Cejnar – Viedeň
- 1994 Sympóziu na Wörthersee
- 1997 Kostol sv. Ruprechta Viedeň
- 1998 Theseov chrám Viedeň
- 1999 Sympóziu Osvienčim
- 2000 Galerie Ruth Meier – Viedeň
- 2000 Schloßparktheater Berlín

- 2001 Wittgensteinov dom Viedeň
- 2001 Východoslovenská galéria Košice
- 2001 Múzeum Spiša – Spišská Nová Ves
- 2001 Ľudová banka Bad Aussee
- 2001 Galerie Prat – Linz
- 2002 Záhorské múzeum – Senica
- 2002 Galerie Gut Gasteil
- 2002 Galerie Chaco – Hamburg
- 2003 Galerie CdB – Linz
- 2004 M-Art Galerie – Viedeň
- 2004 Mauthausen Memorial, pamätník koncentračného tábora
- 2004 Karmelitánsky kostol – Wiener Neustadt

KONTAKT

Tel.: 0043 6991 1447 782

E-mail: Pitz59@aol.com

I-net: www.lubomirhnatovic.sk

„Lubomir Hnatovic ist ein Künstler, der durch sein gesamtes Werk beweist, dass ihm die Darstellung des Dämonischen, des Bösen schlechthin, der menschlichen Grausamkeit (die unter der dünnen Schicht der Zivilisation lauert), des Hässlichen und Abstoßenden, das wir nur allzu gerne verdrängen, nicht sehen wollen, und anderer Tabus, wie der Tod, wichtiger ist, als die Herstellung von gefälligen Bildern, die sich gut verkaufen lassen und mit unseren Wohnzimmermöbeln farblich harmonieren. Seine Kunst feiert und zelebriert nicht die eigene Individualität, zieht sich nicht zurück auf formale Darstellung, seine Kunst ist nicht modern und zeitgenössisch, sondern sie ist zeitlos. Sie hat sich den großen Themen der Menschheit verschrieben. Nicht , weil Lubomir Hnatovic nichts anderes kann, sondern weil er nicht anders kann.“

(Sylvia Haider in ihrer Rede zur Eröffnung der Ausstellung „Blicke her“ in der KZ-Gedenkstätte Mauthausen/Mauthausen Memorial)

Foto: Prof. Gero Fischer

Minirozhovor s umělcem Vladimírem Kočím ze skupiny výtvarníků, kteří představili svá díla na výstavě *40 Jahre Rückblick 1968-2008 – Integration in der Emigration*, uspořádané na sklonku loňského roku Kulturním klubem v Galerii Time.

1) Proč jste se rozhodl pro odchod – emigraci? Jaké pohnutky Vás k tomu vedly? Kolik Vám bylo let?

Touha podívat se na ten jiný svět, udělat si vlastní zkušenost. Bylo mi tehdy 21 let.

2) Vaše umělecké šance v ČSSR? Nemohu posoudit.

3) Proč jste zvolil Rakousko jako zemi pro emigraci? Chtěl jste jít jinam?

V roce 1964 bylo Rakousko jediná příležitost – zájezd Čedoku: Silvestr ve Vídni.

4) S jakými představami jste do emigrace odcházeli?

Nebyly tehdy téměř žádné informace, jen desinformace.

5) Jak jste hledal první cesty k zapojení do umělecké práce v nové zemi?

Začal jsem studium na Akademii užítých umění ve Vídni.

6) V čem se lišily Vaše práce od prací rakouských výtvarníků?

Nemohu posoudit.

7) Jak jste byl přijímán rakouskou společností jako cizinec (Ausländer)?

Až na výjimky vcelku pozitivně.

Foto: Prof. Gero Fischer

8) Co jste se emigrací – životem v jiné zemi – naučil?

Ztráta domova udělá z člověka světoobčana.

9) Měl jste, máte kontakty s rakouskými umělci? Navázal jste i přátelství?

Mám několik dobrých přátel mezi rakouskými umělci.

10) Měl jste kontakty s československými umělci v zahraničí v době emigrace?

Neměl.

11) Kde se cítíte být doma?

Ve spojené Evropě.

VLADIMÍR KOČÍ, mag. art

Geboren am 15. 5. 1943 in Prag

1965-69 Studium an der Hochschule für Angewandte Kunst in Wien

1970-76 Assistent an der Hochschule – Meisterklasse für Malerei, Prof. C. Unger

1980-81 Atelier in München

1981-82 Aufenthalt auf Elba

seit 1982 AHS – Lehrer für Bildnerische Erziehung

1988 Gründung einer Keramikwerkstatt in Eggenburg N. Ö.

Publikationen:

Protokolle 2/75

Künstlerportrait in der ORF – Sendung „Überblick“ am 30. 9. 1979

Veröffentlichte Kunst, Band 1, Wien 1991

Theodor Körner Preisträger

Ausstellungen:

1970-73 mit der Gruppe „visuelle werkstatt“ in Wien/Sezession; Graz, Linz, Klagenfurt, Verona, Rom, Aals (Belgien)

1971 Einzelausstellung in der kleinen Galerie in Baden

1972 Zusammenstellen der Ausstellung „Afrika in Bildern österreichischer Künstler“ im Landesmuseum NÖ Bad Deutsch – Altenburg

1979 Einzelausstellung „Körperbilder“ in der Rostockvilla, Klosterneuburg

1983 Körper und Landschaft im Theatergebäude am Steinhof, Wien 14

1984 Galerie Sünnhof, Wien 3

1985 Einzelausstellung im Stadtmuseum Bad Säckingen, Deutschland

1990 Fotoausstellung im Bezirksmuseum Wien 15

Realisation einer Keramik-Wand in Mautern mit Gabi Epp

1992 Malerei und Keramik mit Gabi Epp, Hypo Bank Horn, NÖ

1996 Ausformungen, NÖ Landesmuseum St. Pölten

Aktentasche und Palette, NÖ Landesmuseum St. Pölten

„Ausformungen“, NÖ Landesmuseum St. Pölten

1997 Prag, Vox humana, Einzelausstellung 30 Bilder auf Papier, Galerie Kristofori

2005 Krahuletzmuseum Eggenburg

Wandmalereien und Portalgestaltungen in Wien, Zürich und Genf
Ankäufe durch Nationalbank, Land NÖ und BMUK

Atelier:

Stilrichtung Malerei Keramik Ort Eggenburg

E-mail: gabriele.epp@schule.at

3730 Eggenburg

Burggasse 8

Tel. 02984 3006

Učím a píšu stejně rád,

prozradil na sebe biolog **STANISLAV KOMÁREK**, profesor filozofie a dějin přírodních věd na Karlově univerzitě v Praze a současně známý spisovatel naučných, poučných a chytřích děl, esejů i básní. Čtenářskou veřejnost v ČR upoutal novou metodou tvorby, jejímž prostřednictvím komentuje události a životní děje. Popularita děl překročila i hranice, což dokládají překlady do angličtiny, němčiny, polštiny. Za esejistiku získal cenu Toma Stopparda (2005).

Proč jste se rozhodl odejít z Československa až v roce 1983?

Prof. S. Komárek: Bylo mně 24 let, právě jsem dodělal vysokou školu. Ostatně pro zažádání o azyl je legální věková hranice 18 let. Člověk musí navíc trochu dospět, aby se obešel bez rodiny, rodičů, takže ten věk tomu byl nějak přiměřen.

Jak jste v Rakousku začínal?

Prof. S. Komárek: Nejdříve jsem dělal samozřejmě ilegálně, a to pomocníka jednomu instalatérovi, vlastně jsem se zde leccos naučil. Byl to neobyčejně milý a vzdělaný pán, dodnes na něho rád vzpomínám. Potom jsem začal dělat překladatele z ruštiny do němčiny pro jednoho pána z Naturhistorisches Museum. Následovalo zaměstnání v jednom resortním ústavu Ministerstva zemědělství a nakonec v Zoologickém ústavu univerzity.

Určitě jste věděl, že je ve Vídni velká česká menšina, jednak historická, jednak nová, kterou tvořila právě

Stanislav Komárek

vlna emigrace po roce 1968. Rovněž Vám nezůstalo utajeno, že se příslušníci jednotlivých menšin sdružují v různých organizacích, spolcích. Věděl jste, že existuje Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku?

Prof. S. Komárek: Ano, o Klubu jsem věděl. Často jsem tam býval.

Kdy jste navázal kontakt s touto organizací?

Prof. S. Komárek: Poměrně brzy. Znal jsem samozřejmě předsedu Mag. Přemysla Janýra.

Vzpomínáte si na nějaké pořady Kulturního klubu?

Prof. S. Komárek: Vzpomínám si na besedu s filozofem Erazimem Kohákem.

Proč jste se rozhodl vrátit se po roce 1989 zpět do Československa?

Prof. S. Komárek: Důvodem bylo založení nové katedry filozofie a dějin přírodních věd s prof. Neubauerem, což byla šance, která se neopakuje. Nejsm takový vlastenec, abych se vracel pouze kvůli panoramatu Hradčan. Kdyby totiž tato šance byla ve Würzburgu, šel bych asi tam. Já už jsem tehdy mluvil a psal německy mnohem lépe než česky. Nikdy jsem češtinu nezapomněl, vždycky jsem mezi Čechy docházel.

Kolik takových kateder v Evropě existuje? Absence takové katedry nebyla hlavním důvodem pro její založení.

Prof. S. Komárek: Podobných kateder je velmi málo, asi čtyři, např. v Estonsku. Katedra byla založena proto, že se danou problematikou zabývalo dosti lidí.

Vycházeli jste při zakládání této katedry z nějakého zahraničního vzoru, anebo je to pouze váš organizační postup?

Prof. S. Komárek: Jen zčásti podle Institutu ve Vídni.

Tato nová katedra je „doplňkem“ pro studující biologie, anebo produkuje také pouze své studenty? Jaké šance má absolvent této katedry?

Prof. S. Komárek: Tak i onak. Máme servis pro jiné katedry, ale máme i vlastní absolventy. Šance absolventa jsou nejspíše opět na univerzitě.

A když je takových absolventů dvacet?

Prof. S. Komárek: Zatím takový problém není. Univerzita není povinná se starat o konkrétní uplatnění, ale takový absolvent se vždy dobře umístí v oblasti popularizace vědy, v masmédiích, na úseku ochrany přírody.

Vystudoval jste biologii. Měl jste k tomuto oboru nějaké vedení z domova? Kdy jste objevil, že se biologií chcete profesně věnovat?

Prof. S. Komárek: Od dětství jsem si to přál, vedení doma jsem měl v tom, že mi rodiče velkoryse tolerovali, když jsem pěstoval z housenek motýly, choval holuby. Jako školák jsem se zúčastňoval pravidelně školních olympiád, jednou jsem vyhrál i celostátní kolo.

Na co jste se při studiu specializoval?

Prof. S. Komárek: Specializoval jsem se na entomologii, a to na studium motýlů a kreseb na jejich křídlech. A potom jsem si k tomu přibral filozofii a dějiny přírodních věd, protože mě to vždycky zajímalo.

Objevil jste něco v té své specializaci?

Prof. S. Komárek: Nejzajímavější byla studie, kterou jsem se později habilitoval o některých nedarwinovských způsobech, mechanismech vývoje tělových kreseb motýlů.

Odkdy jste se začal věnovat psaní?

Prof. S. Komárek: Až relativně pozdě. První román jsem vydal jako čtyřicátník, básně jsem psal již za mlada.

Jste autorem knihy „Ptáci v Čechách 1350-1890 aneb Tajemství rytíře von Sacher-Masocha“. Jedná se o odbornou knihu, anebo má titul skrytý význam?

Prof. S. Komárek: Jedná se skutečně o naučnou knihu, jsou to historické zmínky o výskytech ptáků. Například Bohuslav Balbín má mnoho zmínek o výskytu ptactva.

Kde jste hledal prameny? Proč je časové údobí vyčleněno letopočty 1350-1890?

Prof. S. Komárek: Nejstarší prameny jsou u mistra Klareta. Je to práce o jménech ptáků, ne o jejich výskytu. Českým ornitologem hodným toho jména byl Bohuslav Balbín. Byl nadšený lovec a chovatel ptáků. Jeho řádový spolubratr Jan Viktorin sepsal první seriózní seznam ptáků. Rok 1350 je právě doba, kdy vzniklo Klaretovo dílo, letopočet 1890 byl

zvolen proto, že bylo vydáno souhrnné dílo ornitologa Pražáka. Autorů bylo mezitím samozřejmě více, ale není možné postihnout vše až do současnosti.

Podíváme-li se na nakladatelství, v nichž vydáváte svá díla, dominuje mezi nimi brněnské nakladatelství Petrov. Máte nějaké bližší vztahy k Brnu?

Prof. S. Komárek: Ne, nemám. V Brně sídlí můj kolega a přítel Martin Pluháček, ale ten své nakladatelství zavřel. Kromě toho, že jezdím do Brna také přednášet, nemám k Brnu, jak už jsem řekl, bližší vztah.

Z Vaší biografie pochází informace, že jste v roce 1976 podnikl četné zahraniční cesty. Do kterých zemí?

Prof. S. Komárek: Byly to cesty po východní Evropě – do Bulharska, Rumunska, Sovětského svazu. Jednalo se o cesty univerzitní.

Po příchodu do Rakouska jste v cestách pokračoval, a to zejména do Asie. Čím Vás fascinuje?

Prof. S. Komárek: Asie je kulturně mnohem starší než Evropa, nějak mě získala a rád tam jezdím. Není to spojeno pouze s mojí profesí, jezdím tam i privátně.

Vaše romány jsou fikcí, která je od reality těžko rozpoznatelná. Je tato Vaše metoda záměrná, anebo vyplývá spontánně?

Prof. S. Komárek: Cílem je fikce, která je co nejužší naroubována na realitu tak, aby to čtenář těžko rozeznal.

Takže je to záměr a Vy si se čtenářem hraje.

Prof. S. Komárek: Ano, je to záměr, ale domnívám se, že si se čtenářem nehraji zlomyslně. Je to moje metoda.

Jakou povahu má z Vašeho pohledu osud?

Prof. S. Komárek: Osud je cosi, co je nám souzeno, ale my s tím nemůžeme tvůrčím způsobem pracovat. Máme určité dispozice, to je teď jedno, jestli si představujeme, že jsou v genech, ve hvězdách, v sociálním předurčení. Prostě k některým věcem jsme povoláni méně, některé události nám více ukazují cestu.

Říká se, že ambice a plány člověka jsou křehké, ale také se říká, že člo-

věk je silný. Jak lze chápat tyto výpovědi?

Prof. S. Komárek: Člověk možná není tak silný, jak si o osobě myslí. Řekl bych, že bez přízně osudu se neokotí ani kočka. Člověk by bez této přízně osudu také mnoho nedosáhl.

V jednom z posledních románů „Mandarín“, jenž pojednává o epoše v Čechách po roce 1989, se jmenuje hlavní hrdina Krottenbacher. Má toto jméno nějakou souvislost s Vídní?

Prof. S. Komárek: Ano, má. Hrdina se vždy musí nějak jmenovat, tento je jakousi vzpomínkou na mé výjezdy do Vídeňského lesa.

Ze zpráv v ČR vyplývá, že budou kráceny dotace literárním časopisům. Myslíte, že to postihne i nakladatelství? Nemáte obavu, že v době hospodářské krize se budou méně vydávat Vaše díla?

Prof. S. Komárek: Po pravdě řečeno, ani se nebojím. Vydání mých děl bylo vždy finančně pozitivní, nebyly to sice úplné kasovní trháky, ale díla nebyla nikdy na dotacích přímo závislá. Ostatně, uvidíme, jak bude krize hlučková a zda ji literatura přežije.

Musí.

Prof. S. Komárek: Ano, musí.

Jak jinak kompenzuje prof. Komárek pracovní zatížení, když nepíše?

Prof. S. Komárek: Jezdím na kole a pak moje další hobby je zahrádka. Rád pěstuji květiny a stromy. Pěstuji zejména trvalky, mám jich asi tři sta druhů, vozím si je z cest. Stromy mám ovocné a okrasné. Starám se vlastně o stromy, které tam nasázel můj dědeček.

Máte statistický přehled o tom, jak se prodávají Vaše díla v zahraničí?

Prof. S. Komárek: Víím, že se zatím prodávala spíše dobře. Nejsou to knihy à la „Šifra mistra Leonarda“, aby na sebe strhávaly velké peníze, ale myslím, že žádné nakladatelství na ně nikdy nedoplácelo.

Nedostal jste nabídku, že by někdo měl zájem o přepis Vašeho díla do podoby filmového scénáře?

Prof. S. Komárek: Dostal, nechci chválit dne před večerem, ale jeden český režisér se zajímá o zpracování románu „Opšlstisova nadace“.

Zmínil jste se, že Vás přitahuje Asie. Mohl byste si představit, že zde budete trávit svůj důchod?

Prof. S. Komárek: To nevím, raději bych ho přece jenom trávil v jižních Čechách.

Jaké máte další profesní plány? Co Vás „zaměstnává“ v literární činnosti?

Prof. S. Komárek: Doufám, že mi nebesa dají, abych ještě nějakou dobu takto vydržel, neboť jsem vždy rád učil a rád psal. Rád bych napsal ještě pár knih. Ta další bude o vztazích lidí a zvířat.

Vyučujete na třech fakultách. Které to jsou?

Prof. S. Komárek: Je to fakulta humanitních studií, fakulta přírodovědecká a fakulta filozofická, všechny tři na Karlově univerzitě v Praze. Moje přednášky jsou o dějinách a filozofii přírodních věd, biologii, Jungově psychologii.

Jaká je návštěvnost Vašich přednášek? Jsou přednášky trochu v duchu Vašich děl?

Prof. S. Komárek: Návštěvnost je dosti značná. Přednáším rád, nerad zkouším. Musím přiznat, že přednášky se trochu blíží duchu mých literárních děl.

Co se Vám v současné době líbí a nelíbí v České republice?

Prof. S. Komárek: Česká republika je stále podobnější Rakousku, jak jsem ho tady poznal. Líbí se mi, že se stává poměrně standardním západním státem. Pochopitelně servis ve vídeňských restauracích je lepší než v pražských, ale další věci už fungují zcela srovnatelně. Méně potěšitelné je to, že celý systém tuhne, politické partaje prorůstají do každodenního života. Brzy budou dosazovat i uklízečky, jak je zvykem v Rakousku.

Máte sbírku motýlů?

Prof. S. Komárek: Ano, mám.

Když tedy pozvete nějakou pohlednou studentku k sobě na sbírku motýlů, tak to „sedí“.

Prof. S. Komárek: No, obvykle je příliš neukazují. Dnes je mi to líto, že jsem jich tolik pobil. Jsou krásní.

Děkuji Vám za rozhovor.

Rozmlouvala dr. M. Brandeis

VÝTVARNÉ UMĚNÍ, ARCHITEKTURA

Goyův cyklus *Hrůzy války* v Chodovské tvrzi

Francisco Goya (1746-1828), který bývá označován jako poslední ze „starých mistrů“ a první umělec doby moderní, se v případě *Hrůz války* inspiroval nejen tragickými životními zkušenostmi (napoleonskou okupací Španělska), ale i válečnými scénami zachycenými jeho předchůdcem, Francouzem Callotem.

První exempláře Goyových grafik do Čech přivezl už kníže Lichnovský, počátkem 20. století byl umělec středem pozornosti Miloše Jiráka a jeho generace, od které pak převzali štafetu další, mezi nimi i malíř Ota Janeček, z jehož pozůstalosti pochází cyklus *Hrůzy války*, vystavený do 3. května v pražské vodní Chodovské tvrzi (kromě pondělí otevřeno od 13 do 19 hodin). Tisky vystavené v Chodovské tvrzi byly pořizeny kolem roku 1900 na ruční papír.

V osmi desítkách grafik kompletního vydání *Hrůz* (vyšly až dlouho po umělcově smrti, v roce 1863) rozvedl do podrobností Goya to, co jako malíř zobrazil v prvních plátnech s historickými náměty – *Vzpouza 2. května* a *Poprava 3. května*, ohromných a ohromujících záznamech povstání Španělů proti francouzským okupantům.

Jejich aktuálnost spočívá v myšlenkovém bohatství i technické představitosti, projevující se v nevidaném rejstříku imaginace i virtuózní zručnosti, jíž Goya působí na evropskou kulturu od raného romantismu.

Francisco Goya se narodil v roce 1746 ve Fuendetodos ve Španělsku a později žil převážně v Madridu. Byl dvorním malířem španělské královské rodiny, kronikářem historie, ostrým společenským kritikem a průkopníkem nových uměleckých přístupů. V době velké francouzské revoluce dosáhl vrcholu popularity. V roce 1973 však asi na následky onemocnění cholerou ohluchl. Stáhnul se do ústraní do Quinta del Sordo (Domu hluchého), kde vznikala jeho společensky kritická díla *Caprichos*, *Hrůzy války* a *Černé malby*. Mezi jeho nejznámější díla patří *Nahá Maja* (první profánní zobrazení nahé ženy v tzv. moderním západním výtvarném umění) a *Oblečená Maja* vytvořená v roce 1800, resp. 1803. Francisco Goya zemřel v roce 1828 ve francouzském Bordeaux.

Tip redakce: Pokud jste příliš dochvilní a pokladna není ještě otevřená, můžete se dobře a pohodlně naobědvat či osvěžit v místní restauraci přímo v Chodovské tvrzi. Na schodech k výstavním místnostem je i krátký historický popis vzniku a záchrany této budovy. Pokud použijete městskou dopravu, máte jedinečnou možnost poznat architekturu předměstí typu reálného socialismu. (Autobusy č. 170, 197, 203, 213, 260.)

Chodovská tvrz, Ledvinova 9, Praha 4
www.chodovskatvrz.cz

V Brně začala souborná výstava výtvarníka Vladimíra Skrepla

První soubornou výstavu výtvarníka Vladimíra Skrepla *Jako v zrcadle* připravila pro svůj Pražákův palác Moravská

galerie v Brně. Příležitostí byla Cena Michaela Ranného, jíž Skrepl získal.

Skrepl je umělec samouk, přesto ovlivnil desítky současných českých tvůrců. Výstava *Jako v zrcadle* je však prvním oficiálním představením Skreplových maleb, kreseb i instalací v tak širokém záběru.

Výstava je otevřena do 28. června a při její příležitosti byl vydán katalog.

Cenu Michaela Ranného uděluje Společnost přátel Moravské galerie v Brně každý druhý rok, Skrepl je jejím pátým laureátem.

Vladimír Skrepl: *Černá vdova*, 2008

Skupina Steiner vystavuje portréty umělců od Havla po Krchovského

Čtyři členové výtvarné skupiny Steiner vystavují v galerii a kavárně Minor na brněnském Úvoze kolekci fotografických portrétů osobností české kultury. Snímky zachycují například dramatika a bývalého prezidenta Václava Havla, zpěvačku Ivu Bittovou a básníka J. H. Krchovského. Kromě černobílého provedení a čtvercového formátu spojuje fotografie i snaha citlivě a nevšedně zachytit portrétované osobnosti, řekla ČTK za skupinu Helena Továřková. Volná fotografická skupina Steiner vznikla v roce 2002, působí v Brně.

Obraz české malířky Toyen se prodal za 20 milionů korun

Jedno z nejvýznamnějších surrealistických děl, obraz s názvem *Spící* od české malířky Toyen, se na aukci v Praze prodal za vyvolávací cenu 20 milionů korun. Stal se tak druhým nejdražší prodaným dílem na tuzemské aukci. První místo patří obrazu Františka Kupky *Élévation (Výšky) IV*, který se v říjnu 2007 prodal za 22,1 milionu korun. Obraz *Spící* je z roku 1938, vystavován byl v českých zemích již před válkou a poté v devadesátých letech a na monografické výstavě malířky v roce 2000 v Galerii hlavního města Prahy. V roce 1938 byl prodán a od té doby je v majetku jedné rodiny. O obraz měl zájem jediný kupec. Podle majitele společnosti Pictura Michala Šeby, který vydražitele zná, dílo pravděpodobně zůstane v Česku.

Česká dekadence v Belgii

Nejobsáhlejší prezentací českého výtvarného umění v zahraničí za posledních deset let je výstava *Dekadence (České země 1880-1914)*, která byla zahájena v Belgii 30. ledna tohoto roku.

Návštěvníci mohou expozici vidět v prostorách bruselské radnice a v Muzeu Féliciena Ropse v belgickém Namuru. Tento projekt byl uskutečněn k předsednictví České republiky v Radě EU. Jeho hlavními organizátory byly Památník národního písemnictví v Praze a Arbor vitae societas. Podnětem k realizaci tohoto projektu byl zájem belgické strany o úspěšnou expozici *V barvách chorobných*, která byla instalována na přelomu let 2006 a 2007 v Obecním domě v Praze. Obsahovala díla nejslavnějších českých malířů, grafiků a sochařů, jejichž tvorba nalezla inspiraci v myšlenkách a postojích dekadentního proudu v umění a filozofii.

Česká i belgická strana si za společný cíl kladou především to, aby výstava připomněla návštěvníkům, že vedle ve světě známých umělců Kupky a Muchy existují i další vynikající čeští autoři. Ty však zahraniční veřejnost často teprve objevuje. Na současné expozici se tak v Belgii představují mimo jiné František Bílek, Karel Hlaváček, Jan Zrzavý, Jaroslav Panuška, Josef Váchal, František Kobliha, Jan Konůpek, František Kaván, Max Švabinský, ale také fotograf František Drtíkol, sochař Quido Kocian a mnoho dalších.

Výstava *Dekadence* volně navazuje na již zmíněnou pražskou výstavu s tím, že při její instalaci v Belgii byly provedeny některé změny. Od české verze se zásadně liší v tom, že tato expozice je rozdělena do dvou výstavních objektů. Důvodem je fakt, že Félicien Rops je významným představitelem francouzského symbolismu a jeho muzeum je považováno za prestižní místo, kam rozhodně výstava *Dekadence* patří. Jeho prostory jsou však pro umístění celé expozice malé. Namur je od Bruselu vzdálen asi hodinu cesty vlakem a podle organizátorů je tedy velmi snadné navštívit během jednoho dne obě výstavní místa.

Expozice byla rozdělena na základě určitých uměleckých vazeb. V Muzeu Féliciena Ropse jsou vystavena díla, jejichž tématem je žena – Rops byl známý tím, že nevynechal jedinou příležitost, kdy mohl uplatnit ženský akt a to mnohdy v roztodivných postojích. Je zde vystaveno například i dílo od Karla Stroffa *Femme fatale* (Ema Destinová), které v Obecním domě v Praze chybělo.

V Bruselu pak jsou k vidění zbylé tři celky pražské instalace, zastoupené výjimečnými díly – například olej od Jakuba Schikanedera nazvaný *Monreale*, který je hodnocen jako velmi netypický projev tohoto autora a nebo obraz *Náměsíčná* od Maxe Pirnera.

Výstava *Dekadence (České země 1880-1914)* bude v Belgii otevřena do **10. května**. (mk)

František Kobliha: *Erotika i mystika* z cyklu *Kleopatra*

Jan Kaplický vstoupil do síně slávy českého designu

Křišťálovou kouli jako ocenění pro nejlepší designéry minulého roku si ze Stavovského divadla v Praze odneslo sedm českých designérů, grafiků, fotografů či firem věnujících se designu. Akademie rovněž uvedla do designérské „síně slávy“ Jana Kaplického. Cenu za nedávno zesnulého architekta převzala jeho manželka Eliška od zpěvačky Marty Kubišové.

Držitelem titulu Grand designér roku se stal Jan Čtvrtník. Zvítězil v kategorii Designér roku, nominován byl za vázu Droog Aalto, kolekci sedacího nábytku pro Polstrin a vázy pro Moser. Oděvním designérem roku 2008 je Monika Drápalová se svojí kolekcí Modrá (Cache-Cache). Titul Grafický designér roku 2008 dostal Robert V. Novák za design knihy *Bruselský sen*, která doprovázela stejnojmennou výstavu, a grafický design žaltáře trapistů. Fotografem roku 2008 se stali Salim Issa a Štěpánka Stein za kolekci fotografií pro Design Guide 2009, katalog Jablonex 08 a výstavu Little Hanoi, která přibližovala pražskou vietnamskou komunitu.

Titul Objev roku a odměnu 50 000 korun získal Vladimír Žák za svoji diplomovou práci na Vysoké škole umělec-

koprůmyslové – křeslo a pohovka Kubikula pro UP závody, které navazují na estetiku českého kubismu, židli Therapia pro Prowork a návrh křesla Ušák.

Družstvo Artěl – umění všedního dne na výstavě v UPM

Pražské muzeum designu a užitého umění – Muzeum uměleckoprůmyslové – uvedlo výstavu ke stému výročí založení sdružení Artěl. Výstavní projekt seznámil návštěvníky se čtvrt století trvající činností jedné z nejvýznamnějších institucí českého užitého umění první poloviny 20. století. Družstvo Artěl vzniklo v roce 1908 z iniciativy nastupujících výtvarníků, kteří měli zkušenost z evropských center výtvarného umění a snažili se nějak inovovat vývoj užitého umění v Čechách.

Keramika i hračky patřily k nejsilnějším oblastem zájmu a činnosti Artělu. Oblast hraček byla zastoupena od prvo počátku Artělu v roce 1908 až do období art deco. Mezi jinými byla vystavena unikátní kolekce keramiky Janáka, Vlastislava Hoffmanna, Štokara, Havlíčka a dalších. Mezi hlavní osobnosti Artělu patřili grafici Jaroslav Benda, Jan Konůpek a V. H. Brunner, architekti Pavel Janák, Otakar Vondráček a dále historik umění V. V. Štech a bankovní úředník Alois Dyk.

Výstavu o Artělu připravilo muzeum víc než z poloviny z vlastních zdrojů, zbytek byl zapůjčen z jiných institucí a ze soukromých sbírek.

Inspirací k rusky znějícímu jménu Artěl pravděpodobně přispělo české vydání románu *Anna Karenina*, kde se objevilo ruské slovo družstvo – artěl. „Byla to slovní hříčka, bylo to stručné, znělo to zajímavě a obsahovalo to obě polohy – družstvo z ruštiny a zároveň i slovo art, odkaz na svět umění ve francouzštině,“ mnil kurátor výstavy Jiří Fronek.

V Praze začala druhá část výstavy grafických děl Pabla Picassa

V pražském Veletržním paláci začala druhá část výstavy grafických děl Pabla Picassa. Práce z let 1909 až 1968 z pařížské galerie Daniela-Henryho Kahnweilera ze sbírek Národní galerie (NG) v Praze si zájemci mohou prohlédnout **do 7. června**. Druhá část grafické tvorby Picassa z let 1909 až 1968 představuje práce provedené především v suché jehle, jako například *Zátiší s lahví* z roku 1912, které je řazeno k vrcholným dílům analytického kubismu. Výstavu provází řada doprovodných akcí, zejména komentované prohlídky. Více informací se nachází na www.ngprague.cz.

V Praze jsou k vidění nepublikované materiály o baťovském Zlíně

Řada originálních a často nepublikovaných materiálů vypovídajících o historii Zlína je k vidění v pražském Veletržním paláci, kde se koná výstava *Fenomén Baťa – Zlínská architektura 1910 až 1960*. Výstava potrvá **do 31. května**. Organizátoři chtějí na místo přilákat jak laickou, tak i odbornou veřejnost a ukázat jí svébytnou architekturu baťovské doby, baťovský systém výroby, sociální oblast, školství,

umění, životní styl, dopravní plány i vize do budoucna. Organizátoři akce nyní jednájí o reprízách výstavy v zahraničí. Na podzim by ji mohli vidět i lidé v mnichovském muzeu moderního umění.

Pravnučka T. G. Masaryka Charlotta Kotíková před fotografiemi Gočárova domu u Černé Matky Boží

Letenské komíny slaví 40 let

Letenské komíny, které vytvořil Zdeněk Sýkora, slaví 40 let od svého vzniku. Jejich tvůrce – český malíř a přestavitel světového racionálního proudu – Zdeněk Sýkora, který od šedesátých let maluje pomocí počítače, oslavil 3. února 89. narozeniny. Při této příležitosti mu galerie Zdeněk Sklenář uspořádala výstavu nazvanou *Letná XL*. Galerii blíže seznamuje se Sýkorovou největší realizací v architektuře – se čtyřmi odvětrávacími komíny Letenského tunelu, které umělec v roce 1969 obložil černobílou mozaikou. Letenské komíny jsou od roku 2003 kulturní památkou. Na výstavě je také poprvé uveden filmový dokument Martina Dostála *Letná XL*, v němž o Sýkorově realizaci v architektuře hovoří přední čeští umělci.

Ve spolupráci s architektem Josefem Kalasem Sýkora vytvořil v šedesátých letech také obklady stěn v pasáži v pražské Jindřišské ulici.

Zdeněk Sýkora: Letenské komíny

Střepiny chobotnice aneb Národ sobě

Čtyři roky bojů o novou budovu Národní knihovny v Praze shrnuje kniha *Střepiny chobotnice aneb Národ sobě*. Její autor, bývalý generální ředitel Národní knihovny Vlastimil Ježek, ji představil v Praze. Popisuje v ní vše od počátečních úvah o nezbytném rozšíření knihovny o novou budovu, přes mezinárodní architektonickou soutěž, vítězství kontroverzního návrhu „chobotnice“ Jana Kaplického až po politické tlaky, které vedly k tomu, že Kaplického knihovna v Praze stát zřejmě nebude. Vlastimil Ježek na křtu své knihy vysvětlil, proč ji vůbec napsal:

Aby každý, kdo se o příběh nové budovy Národní knihovny zajímá, měl ve velmi malém a útlém svazku shromážděna všechna fakta tak, jak šla za sebou, a většína těch faktů je podpořena dokumenty.

Je mezi nimi i přepis dosud neznámých mailů, které si na jaře roku 2008 vyměňoval Vlastimil Ježek se šéfem Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže Martinem Pecinou. Právě na těchto mailech chtěl Ježek ukázat, jakým politickým tlakům byli zadavatelé kvůli Kaplického návrhu vystaveni.

Chobotnice je mrtvá, tu neprotlačíte ani párem koní, napsal například Pecina Ježkovi. K největším kritikům Kaplického stavby přitom patřili prezident Václav Klaus a pražský primátor Pavel Bém. Podle ředitelky Útvary novodobých fondů Národní knihovny Bohdany Stoklasové kniha věrně zachycuje boj o knihovnu: *Já jsem celý ten příběh zažila, knihu jsem přečetla a s lítostí musím konstatovat, že od začátku až do konce je pravda.*

Bývalý ředitel Národní knihovny Ježek, kterého ministr kultury Václav Jehlička v souvislosti s chobotnicí odvolal z funkce loni v září, však připouští i svou „chybu“ v celé kauze: *Největší chyba byla to, že jsme soutěž vyhlásili a považovali usnesení pražského zastupitelstva o úplatném převodu pozemků za věc danou. A opravdu nikoho z nás nenapadlo, že magistrát toto usnesení nikdy nenaplní.*

Bývalý pražský primátor Jan Kasl v této souvislosti podezírá dokonce pražské úředníky z korupčního jednání: *Já bohužel důkazy nemám, protože to je věc policie a vyšet-*

řovateli. Ale už probleskují různé argumenty, různé důvody. Věřím, že jednou to také vyjde na povrch.

Podle světově proslulé architektky Evy Jiříčné, která byla předsedkyní poroty u mezinárodní architektonické soutěže na knihovnu, není chobotnice zdaleka jediným návrhem, který se nakonec nepostavil: *Tahle situace se nestala jen v České republice. To, že si politici myslí, že mají moc, a proto můžou rozhodovat o umění a estetice, je úplně nesmysl. A to se stane v Anglii, to se stane ve Francii, to se stane v Itálii, to se stane všude. Já si ale myslím, že tady se stala daleko hlubší věc, že tady se vzbouřila česká veřejnost.*

Po náhle smrti Jana Kaplického vznikla iniciativa Demokracie staví, která má už přes dvacet tisíc členů. Ti usilují o postavení Kaplického chobotnice na pražské Letné. Za stejným účelem byla založena i Nadace Pro knihovnu, jejímiž členy jsou například Jan Kasl, Jan Svěrák nebo Olga Sommerová. Vlastimil Ježek oznámil, že pět korun z každého prodaného výtisku své knihy věnuje právě této nadaci. Na stavbu knihovny byla vypsána i veřejná sbírka.

FOTOGRAFIE

Osobnost české fotografie 2008

Ve výstavním prostoru Mánes v Praze se konalo vyhlášení a předání dvou cen Osobnost fotografie 2008, které udílí Asociace profesionálních fotografů České republiky. První cenu převzala fotografka a kurátorka Dana Kyndrová. Na ocenění byla navržena za výstavu *1945/Osvobození... 1968/Okupace*, kde se jí velmi šikovně podařilo spojit historickou paralelu z osvobození Československa Rudou armádou v roce 1945 se snímky z okupace vojsky Varšavské smlouvy. Druhou cenu „za dlouhodobý přínos fotografii“ získal fotograf a pedagog Pavel Dias, který je autorem velmi rozsáhlého díla a zároveň dlouholetým pedagogem a kurátorem mnoha expozic. Jeho zásadní přínos spočívá ve formování moderní české dokumentární fotografie v padesátých a šedesátých letech. (mk)

LITERATURA

Zemřel Jan Vladislav

3. března zemřel v Praze ve věku 86 let básník, překladatel, editor a signatář Charty 77 Jan Vladislav. Jan Vladislav, vlastním jménem Ladislav Bambásek, se narodil 15. ledna 1923 v Hlohovci. Po vzniku Slovenského státu se rodina přestěhovala do Poličky, kde Jan Vladislav v roce 1942 odmaturoval. Na pražské jazykové škole složil posléze zkoušku učitelství a do konce války pracoval v knihovně Ústřední zemědělské akademie.

Po skončení války se Jan Vladislav zapsal ke studiu na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze, ale když krátce po zahájení studia získal stipendium, odjel na dva roky do Grenoblu. Po návratu vedle studia pracoval jako nakladatelský redaktor a také na ministerstvu informací.

V roce 1946 debutoval Jan Vladislav básnickou sbírkou *Nedokončený obraz*. Jeho další sbírka *Hořící člověk* z roku 1948 byla ve většině nákladu zničena a její autor byl z politických důvodů vyloučen ze studia. V dalších letech působil ve svobodném překladatelském povolání, ale nemohl publikovat vlastní tvorbu. Studia dokončil Jan Vladislav v roce 1969 a během pražského jara byl pak zvolen do vedení Kruhu nezávislých spisovatelů, kde se sdružovali nekomunističtí autoři a rovněž se stal šéfredaktorem revue *Světová literatura*.

Toto období však pro Jana Vladislava netrvalo dlouho a postupně byl opět zbaven všech funkcí a nemohl publikovat. V roce 1975 založil samizdatovou *Edici Kvart* a o dva roky později se stal signatářem Charty 77. V roce 1981 byl po nátlaku Státní bezpečnosti donucen se vystěhovat

i s manželkou do Francie. Tady pak vyučoval na Pařížské École des hautes études en sciences sociales.

Poté se Jan Vladislav vrátil zpět do Prahy, kde v roce 2001 obdržel Státní cenu za překladatelské dílo, a v loňském roce mu ministr zahraničí Karel Schwarzenberg udělil cenu Gratias agit za šíření dobrého jména České republiky v zahraničí.

Jan Vladislav přeložil Shakespearovy *Sonety*, díla Danta Alighieriho, Victora Huga, Julese Verna, Romaina Rollanda, Jacquese Préverta, Charlese Baudelaira, Michela Butora, Eugenia Montaleho a celou řadu dalších autorů.

Naposled mohla kulturní veřejnost slyšet Jana Vladislava začátkem letošního ledna na ČRO 3-Vltava v rámci cyklu *Osudy*, kde vyprávěl o vlastním životě. (mk)

Vychází válečný deník bývalého prezidenta Ludvíka Svobody

Dcera bývalého prezidenta Ludvíka Svobody Zoe Klusáková-Svobodová představila v Praze úplné vydání válečných deníků svého otce z druhé světové války. Deník popisuje válečné události let 1939 až 1943. Vzpomínky začínají odchodem Svobody do exilu po okupaci Československa Německem a končí momentem, kdy je československým vojákům v Sovětském svazu umožněno nastoupit na frontu a zapojit se do bojů. Vojáci na frontě nesměli psát deníky, aby se záznamy nedostaly do rukou nepříteli. Přestože vzpomínky nebyly určeny pro veřejnost, rozhodla se je Klusáková-Svobodová poskytnout k vydání. Mohou podle ní lépe dokumentovat některé válečné události, které dnes bývají tendenčně vykládány. Svobodova dcera přinesla také originální rukopis, z kterého byly zápisky přepsány.

Prvotina Jany Šrámkové *Hruškadóttir*

Jana Šrámková

Jana Šrámková studuje Literární akademii Josefa Škvoreckého, za sebou už má studie teologie a na svém kontě první knihu. Z jejího debutu *Hruškadóttir* je cítit nejenom síla příběhu, ale i literární zralost autorky, uvádí recenzentka Klára Kubíčková – *MF DNES*. Sedmadvacetiletá Jana Šrámková si pro svoji novelu vybrala název pocházející z islandského odkazu – na Islandu nedostává dívka vlastní příjmení, ale je označovaná jménem svého otce s přídomkem dóttir. V případě Veroniky, hlavní hrdinky novely, se o jejím otci neví nic – kromě toho, že na zahradě zasadil hrušku.

Nakladatelství Labyrint, 112 stran, 158 Kč

Otakar Slavík

Koncepce a text: Jan Rous

Monografie malíře Otakara Slavíka (narozen 1931), který po podpisu Charty žije od roku 1980 ve Vídni. První ucelený pohled na celoživotní Slavíkovo malířské dílo i jeho lidské osudy, složený z textů znalců a postřehů uměl-

cových přátel, provázejí reprodukce jeho pestře barevných obrazů a pastelových kreseb.

Koncepce: Jan Rous, texty: Jan Rous, Eugen Brikcius, Ivan Dubský, Ivan Jirous, Věra Jirousová; životopisný přehled: Duňa Slavíková. Anglické a německé resumé.

Gallery 2009, 270 stran.

Více ke knize a umělci najdete v kapitole Z české a slovenské Vídně a okolí.

Auflösung

ISBN 978-3-85028-482-0

Autorin: Valerie Springer, Erstauflage 2009, Umfang 264 Seiten, Format: 12,5 x 20,5 cm, Surbalin-Band mit Schutzumschlag

Erscheinungstermin: 1. April 2009

Valerie Springer publiziert erstmals im Verlag Berger, ihr neuer Roman widmet sich dem Attentat auf einen der höchsten Machthaber des Dritten Reiches, auf den Schlächter von Prag, Reinhard Heydrich.

Aus der Hollywood-Aufregung um das fehlgeschlagene Stauffenberg-Attentat sticht dieses Ereignis als einziger erfolgsgekrönter Anschlag auf die Nazi-Führungselite beispiellos hervor.

Prag im Frühling 1942. Deutsche Truppen sind einmarschieret, Gewalt und Willkür unterdrücken die Menschen. Sieben junge Männer sind nach einem beispiellosen Akt des Widerstandes auf der Flucht. Sie sterben in ihrem scheinbar sicheren Versteck. Wer hat sie verraten?

Wien, Sommer, mehr als ein halbes Jahrhundert später. Die Reporterin Anna begibt sich auf Spurensuche in eine blutige Vergangenheit. Was ist damals in Tschechien wirklich geschehen? Und welche Rolle spielt der alte Mann, der sie mit seinem obskuren Auftrag nach Prag gelockt hat?

Ein Roman über die Macht der Vergangenheit, den Mut zur Selbstfindung und die Bedeutung der Liebe. Eine Geschichte voller Spannung und Poesie.

Pavel Kohout bedachte die Genauigkeit ihrer Prag-Recherche für ihren hiermit vorliegenden Roman „Auflösung“ mit einer ausdrücklichen „Anerkennung ihrer Kenntnisse der komplizierten historischen Materie“. Ebenso attestierten auch Barbara Coudenhove-Kalergi und Beppo Beyerl die gewissenhafte Detailarbeit.

Nähere Informationen unter:

<http://www.verlag-berger.at/verlagsprogramm/belletristiklyrik/detail/isbn>

Eva Lisá: *Karel hrabě Chotek. Nejvyšší purkrabí Království českého*

Ed. Milada Sekyrková. Praha 2009, Národní technické muzeum

Vydává: Národní technické muzeum, Kostelní 42, 170 78 Praha 7

Publikaci objednávejte na adrese:

vladimir.makovsky@ntm.cz

Cena: 180,- Kč

O knize:

Karel hrabě Chotek je považován za představitele úřednické loajální šlechty, která neměla problémy s oficiální habsburskou politikou. V čele české zemské správy jako

nejvyšší purkrabí pražský stál v letech 1826-1843. Za jeho řízení prošly české země důležitou modernizací, která se týkala především organizace a rozvíjení průmyslu, obchodu a budování komunikační sítě, včetně podpory stavby železnic. Uvádí se, že Praha za Chotka změnila svou tvář nejvíce od doby Karla IV., např. díky vybudování druhého (řetězového) mostu, nábřeží mezi ním a Karlovým mostem, otevření Chotkových sadů a výstavbě Chotkovy silnice, přivedením železnice (za něj ještě jen jako koně-

spřežky) do Prahy atd. V Archivu NTM je uložena nepublikovaná disertační práce Evy Lisé z konce čtyřicátých let 20. století, která je předmětem vydávaného svazku. Zaměřuje se především právě na analýzu proměn, jimiž za Chotka prošla Praha a na nové ekonomické trendy, které u nás v 1. polovině 19. století našly díky Chotkovi podporu.

Edice je doplněna úvodní studií Milady Sekyrkové, četnými obrazovými přílohami a Chotkovým rodokmenem.

DIVADLO

Národní divadlo se rozšíří o Novou scénu

Národní divadlo v Praze (ND) se od 1. ledna 2010 rozšíří o Novou scénu, kde nyní působí Laterna magika. Ředitel ND Ondřej Černý to na tiskové konferenci oznámil i přesto, že jednání s ministerstvem kultury dosud nebyla ukončena. „Laterna magika by měla ukončit svou činnost a přejít do svazku s ND, kde už kdysi byla. Nová scéna v roce 2010 rozmnoží portfolio našich budov. Očekávám, že ve stejném roce projde generální rekonstrukcí,“ uvedl Černý. Na příští sezonu soubory ND chystají pět operních premiér včetně 12 koncertů, devět činoherních a dvě baletní novinky. S operou bude opět spolupracovat legendární americký režisér a výtvarník Robert Wilson. Nastuduje Janáčkovu *Káťu Kabanovou*, jejíž premiéra se plánuje na červen 2010 poprvé pod řízením nového šéfdirigenta Tomáše Netopila. „Dalším ze světových divadelníků, s nimiž se v sezóně 2009/2010 setkáme, bude japonsko-francouzský herec a režisér Joši Oida. Pro Národní divadlo nastuduje Mozartovu operu *Idomeneo*, která se zde nehrála bezmála osmdesát let,“ řekl šéf opery Jiří Heřman. Činohra bude spolupracovat například s režiséry Martinem Čičvákem, Ivanem Rajmontem, Ladislavem Smočkem a Miroslavem Krobotem. Dva posledně jmenovaní připraví komedii *Ivana Stodoly Čaj u pana senátora* a adaptaci filmu dánského režiséra Larse von Triera *Dogville*. Před měsícem uvedli v Rokoku adaptaci jeho staršího snímku *Prolomit vlny*. Baletní soubor chystá dvě novinky. Především *Fausta* libretisty, choreografa a režiséra Libora Vaculíka a *Othella* s hudbou Leoše Janáčka a v režii Youriho Vamose, který je i autorem libreta a choreografie. Na české první scéně už připravil balety *Zkrocení zlé ženy* a *Romea a Julii*.

Rok na vsi – v popředí Tamara Komínková

Román *Rok na vsi* Aloise a Viléma Mrštíkových v Národním divadle v Praze úspěšně zdramatizoval režisér Miroslav Krobot. Krobotovu úpravu se proto rozhodl využít i Jan Antonín Pitínský pro Městské divadlo Zlín, ačkoliv před lety napsal adaptaci vlastní. Od režiséra Pitínského nelze očekávat, že by vytvořil strnulý folklórní obrázek. „Folklór je hloupé přenášet do dramatického tvaru. Člověk něco na jevišti udělá, ale stejně to vypadá spíš eskymácky než moravsky. U nás řvou chasníci »Ejchuchu!« tak, že se člověk domnívá, že se dívá na *Malého velkého muže*. Nebo jeden herec řekne »Vítaj« tak, že je v tom slyšet *Welcome z Butche Cassidyho a Sundance Kida!* Tak úzkou branou procházejí kultury blízko sobě,“ popisuje Pitínský svým košatým jazykem. V inscenaci si zahraje celý soubor.

Muži malují

Výtvarník a laureát Chalupeckého ceny Michal Pěchouček ve spolupráci s kolegy Pavlem Karousem a Janem Horákem uvedl ve smíchovské Meet Factory, bývalé industriální měnirně Českých drah, bizarní hru *Muži malují*. Jde o divokou grotesku z prostředí uměleckých škol. Pěchouček postihl některé komické rysy snah o tvorbu jako plané filozofování, pozérství nebo řevnivost, podařilo se mu podat autentickou zprávu o světě, v němž se „umění nachází v žádané situaci“. I přes pár výhrad je Pěchoučkova hra i inscenace živým odrazem vztahů v současném uměleckém světě.

Student Hubínek – Jan Lepšík jako uchazeč na Akademii

Zemřel Luboš Ogoun

14. února zemřel krátce před svými 85. narozeninami tanečník, choreograf, režisér a pedagog Luboš Ogoun. Luboš Ogoun byl absolventem Akademie múzických umění v oboru choreografie. Zpočátku působil v baletu Národního divadla a poté v armádních souborech. V letech 1957-1961 vedl balet v Plzni, kde se začal výrazně projevit jako choreograf.

Svoji tvorbu spojil Luboš Ogoun především s Brnem, kde působil v letech 1961-1964 a 1968-1992 jako choreo-

graf (v šedesátých letech a v roce 1990 jako šéf baletu). Jeho tvorba byla inspirována avantgardním tanečníkem a choreografem Sašou Machovem. K jeho realizacím významných inscenací šedesátých let patří Šostakovičova *Leningradská symfonie* (1962), Janáčkův *Taras Bulba* (1963), *Hirošima* na hudbu Wiliama Bukového (1963) nebo Stravinského *Svěcení jara* (1964). V letech 1964 až 1968 byl Luboš Ogoun ředitelem experimentálního Studia Balet Praha – poté, co tento soubor převzal Pavel Šmok, se vrátil opět do Brna.

S Brnem se Luboš Ogoun rozloučil v roce 1992, kdy nastudoval Vostřákův balet *Viktorka*. Toto dílo poprvé uvedl na jevišti o čtyřicet let dříve jeho učitel Saša Machov.

Luboš Ogoun spolupracoval jako choreograf s mnoha českými a slovenskými divadly a televizí a vyučoval i choreografii na Vysoké škole múzických umění v Bratislavě.

(mk)

KINEMATOGRAFIE

Evropa bez bariér

Když jsem před dvaceti lety odcházel z pankrácké věznice, kde jsem si právě odseděl dva měsíce za organizaci petice Několik vět, žil jsem v zemi, která byla plná ustrašených, nesebevědomých lidí, uzavřená do své každodenní pokřivené reality a neprodyšně oddělená od svobodně myslícího světa.

Představa, že jednou budeme stát v čele 27 států sdružených v Evropské unii a pořádat největší filmový festival o lidských právech v Evropě, by z mé tehdejší perspektivy vypadala naprosto bláznivě.

Revoluce roku 1989 nám ale dala možnost znovu aktivně psát evropské dějiny a nebýt jen jejich obětí, která zůstane stát kdesi na okraji. Symbolicky dvacet let po pádu komunistické totality se nyní v roli předsednické země můžeme podílet na řešení složitých otázek, které před Evropu i zbytek světa staví globální ekonomická krize.

Musíme přitom umět přijímat odpovědnost nejen za ostatní členy evropského „klubu“, ale i za ty, kteří zatím zůstali za jeho branami či jsou s ním propojeni složitými vazbami globálního světa.

Důsledky turbulencí na finančních trzích, které se nemilosrdně přelévají z jedné země do druhé, i nepřehledné machinace s nepostradatelnými surovinami, jako jsou plyn a ropa, nám během posledních měsíců znovu jasně připomněly, že svět, ve kterém dnes žijeme, je opravdu jen jeden svět.

Bída, nesvoboda a utrpení v jedné části světa nesmí narážet na lhostejnost v části druhé. Dobře k tomu mohou posloužit právě tři tematické okruhy letošního festivalu odrážející tři priority předsednictví – ekonomika, energetika a Evropa ve světě.

Bude jedině dobře, když se podaří prostřednictvím filmů rozproudřit debatu o konkrétních tématech, kterými se naše předsednictví zabývá.

Předsednictví jsme spojili se symbolickým mottem „Evropa bez bariér“. Znamená to mimo jiné, že usilujeme o Evropu otevřenou světu, Evropu bez předsudků a bariér

v myslích lidí, Evropu, která se nebojí kritické debaty a tvrdého pohledu do reality jiných zemí, národů či komunit.

Doufám, že právě k takovému otevírání očí a myslí letošní festival Jeden svět přispěje.

Alexandr Vondra, vicepremiér pro evropské záležitosti

Festival Jeden svět

Předáním ceny Homo Homini (Člověk člověku) začal v Pražské křižovatce festival *Jeden svět*. Třináctý ročník přehlídky dokumentárních filmů o lidských právech, který trval v Praze do 19. března, se poté přesunul do regionů. Cenu Homo Homini společnost Člověk v tísní každoročně uděluje lidem, kteří se významně zasloužili o prosazování lidských práv. Letos ji dostane vězněný čínský disident Liou Siao-po a čínští signatáři Charty 2008, usilující o reformu politických institucí a ústavních svobod.

Filmový *Jeden svět* připomene dvacet let demokracie a globální problémy planety. Z propagačního filmového spotu se na nás dívá tvář Václava Havla v roli porodníka svobody. Dvacet let demokracie ve střední Evropě patří mezi dominantní témata letošního ročníku. Dramaturgyní festivalového programu je Michaela Klečková. Program je sestaven ze 123 snímků, které pořadatelé vybírali z 1 600 přihlášených.

Zahajovacím filmem 11. ročníku festivalu je snímek *Barmský VJ*. O něm Klečková řekla: „Věnuje se barmskému hnutí v roce 2007, kdy mniši vyšli do ulic Rangúnu, aby se postavili vojenské diktatuře, a jak to všechno dopadlo, že opět byla ta demonstrace potlačena. A jakkoliv se zdá, že ten film vlastně vůbec není evropský, protože se odehrává na druhém konci světa, tak my považujeme za důležité netvářit se, že to je něco, co se nás netýká. My věříme, že jsme schopní nějak pomoci a Člověk v tísní už několik let v Barmě pomáhá rodinám politických vězňů a v letošním roce chceme vyzvat lidi, aby se taky zapojili do té pomoci.“

Tematický filmový projekt začal na bázi neziskové organizace a změnil se v renomovaný filmový festival.

Expanduje úspěšně i do zahraničí. Pronikl do Německa, na Slovensko a do Srbska, kde všude probíhají festivaly na základě českého know-how. *Jeden svět* se koná s úspěchem i v Rumunsku a letos poprvé také v Keni v Africe.

Babička

Koncem února měl v Praze premiéru „zrekonstruovaný dokument“ film *Babička* režisérky Zuzany Piussi. *Babička* je tragikomedii o obtížnosti partnerského soužití v dnešní době. Režisérka Zuzana Piussi natočila film *Babička* o ženě, která si v pětapadesáti podala inzerát na erotické internetové seznamce. Na filmu pracovala metodou reportážní a rekonstrukční. „Pro mě je to film o Tamaře, Tamara je skutečná a skutečná je proto i *Babička*,” říká režisérka. Podle kritika *LN* Vojtěcha Rynda je film zábavným i smutným portrétem ženy s trápením, jež s ní jistě sdílí i nemalé množství jejich vrstevnic. Nenormální na *Babičce* totiž vůbec není ta atraktivní paní, která ještě nechce odejít do sexuálního důchodu a statečně čelí stáří, nýbrž fakt, že tak dlouho nemůže najít vhodného partnera ani mezi muži svého věku, ani mezi daleko mladšími, soudí kritik.

Z filmu *Babička*

Režisérka filmu s Tamarou

Alice Nellis chystá nový film

Úspěšná režisérka Alice Nellis chystá nový film. Předlohou velkoformátového filmu o vyvraždění Lidic je scénář historika Zdeňka Mahlera, který za něj získal Cenu Sazky. Hlavní roli v něm Alice Nellis svěřila čerstvému držiteli Českého lva za loňský rok Karlu Rodenovi. Ten nedávno obdržel křišťálovou sošku za svého *Hlídače č. 47*. Ve filmu o Lidicích představí muže, který jako jediný zkázu obce

přežil, protože byl v té době ve vězení. Spolu s ním se ve filmu objeví například Zuzana Bydžovská, Martha Issová, Ivan Trojan nebo Milan Křažko. Film *Lidice* má podle deníku šanci vyvolat v Česku podobně bouřlivé reakce jako nedávná *Wajdova Katyň* v Polsku. Premiéru by měl mít na podzim 2010.

Třeštíková natáčí dál s recidivistou Reném

Dokumentaristka Helena Třeštíková pokračuje v natáčení s protagonistou svého filmu *René*, recidivistou Reném Plášílem. Za svůj snímek už dostala Evropskou filmovou cenu, které se přezdívá „evropský Oscar“. Časosběrný dokument *René* byl nominován i na Českého lva v nové kategorii dokumentárních filmů. Nyní se bude promítat po České republice v rámci festivalu *Jeden svět*. Putování Reného mezi věznicemi sledovala Třeštíková od konce osmdesátých let. Její specialitou jsou právě časosběrné dokumenty. V posledních letech na sebe upozornila například cyklem *Manželské etudy* a *Manželské etudy po 20 letech*, v nichž po desetiletí zachycovala příběhy několika rodin.

Tycův snímek *El paso* vznikl podle skutečné události

Podle skutečného příběhu romské vdovy, matky devíti dětí, natočil režisér a scenárista Zdeněk Tyc film *El paso*. Do světa Romů – vášní, emocí a živelnosti – tak vstoupil po svém úspěšném snímku *Smradi* už podruhé. Nyní svou novinku představil novinářům. Filmová rodina má sedm dětí a příběh začíná tragickou smrtí otce, kdy matka najednou stojí sama proti úřadům. Je odhodlána udržet své děti pohromadě za každou cenu, avšak sociální odbor ji vystěhuje kvůli neplacení nájemného na periferii do ubytovny a děti chce dát do ústavu. Případ se ještě před soudním jednáním dostane k mladé advokátce. Nekončí happy endem, jen jeho příslibem.

Zemřel režisér, výtvarník, animátor a duchovní otec večerníčku Václav Bedřich

Ve věku devadesáti let zemřel režisér, výtvarník a animátor kresleného filmu Václav Bedřich. Jeho doménou byla tvorba pro děti. Významně se podílel na vzniku večerníčkových seriálů. Byl režisérem první pohádkové série *O televizním strašidylku* z roku 1965. Režíroval i proslulou znělku, která se stala nejstarší televizní znělkou vůbec. Jako režisér má Bedřich na svém kontě například seriály *Bob a Bobek – králíci z klobouku*, *Pohádky ovčích babičky*, *Maxipes Fík*, *Divoké sny maxípsa Fíka* či *O zvířátkách pana Krbce*, na kterých spolupracoval se známými výtvarníky, či *Říkání o víle Amálce*, které i sám namaloval. Za svůj život natočil Václav Bedřich 358 animovaných filmů, za které dostal řadu významných cen na mezinárodních festivalech.

Soukromé století a Ivan Passer v New Yorku

V Museu of Modern Art v New Yorku byl od 9. do 15. března uveden dokumentární cyklus osmi hodinových dílů *Soukromé století*, který vznikl v koprodukcii s Českou televizí (režie Jan Šíkl). Tento cyklus byl oceněn na mnoha

domácích i zahraničních festivalech. V loňském roce byl uveden na prestižní přehlídce filmů v Telluride v USA a reprezentoval Českou republiku na projekcích Českých center (Berlín, Londýn, Vídeň, Bukurešť, New York, Stockholm, Moskva...). *Soukromé století* obsahuje jednotlivá filmová vyprávění, která jsou založena na autentických rodinných filmových archivech. Zahajovací diskuse se společně s režisérem Janem Šiklem zúčastnil i režisér Ivan Passer, jehož retrospektivní projekce proběhla rovněž v prostorách Musea of Modern Art v New Yorku. Režisér osobně uvedl svůj snímek *Intimní osvětlení* (1965), který se pak spolu s jeho debutem *Fádní odpoledne* promítal celý týden. (mk)

Českého lva za nejlepší film má snímek *Karamazovi*

Nejlepším českým filmem minulého roku se stal snímek *Karamazovi* režiséra Petra Zelenky. Cenu České filmové a televizní akademie Český lev obdržel v pražské Lucerně i za režii. Nominován byl v osmi kategoriích. Tři České lvy si odnesl *Tobruk* Václava Marhoula, stejný počet cen získal *Hlídač č. 47* Filipa Renče. Cenu za nejlepší scénář dostal Bohdan Sláma za film *Venkovský učitel*, za hlavní ženskou roli v tomto snímku si Českého lva odnesla Zuzana Bydžovská. Za nejlepší mužské výkony v hlavní i vedlejší roli byli oceněni Karel Roden a Vladimír Dlouhý za *Hlídače č. 47*. Českého lva převzala i Lenka Termerová za ztvárnění vedlejší role v *Dětech noci*. Poprvé v šestnáctileté historii udílení Českých lvů ocenila Česká filmová a televizní akademie dokumentární snímky. Za nejlepší dokument loňského roku akademici zvolili snímek *Občan Havel* Pavla Kouteckého a Miroslava Janka. Jako první si pro prestižní křišťálovou sošku ale přišel režisér, scenárista a herec Juraj Herz. Z rukou ministra kultury Václava Jehličky ji převzal za svůj dlouholetý umělecký přínos českému filmu.

Večerem provázeli Bolek a Anna Polívkovi.

Juraje Herze ocenili za přínos filmu

Karel Roden

Petr Zelenka získal už třetího Českého lva za režii

Bohdan Sláma vyhrál se scénářem *Venkovského učitele*, Zuzana Bydžovská za hlavní roli v něm

HUDBA

Pražské premiéry představily přes 50 skladeb soudobé klasické hudby

Mezinárodní festival Pražské premiéry už po šesté nabídl soudobou evropskou klasickou hudbu. V Dvořákově síni, Sukově síni i ve dvoraně Rudolfiny zaznělo od 14. do 22. března více než padesát nových skladeb napsaných v posledních pěti letech. Vedle novinek českých autorů se mohou posluchači seznámit s díly skladatelů z Německa, Lucemburska, Nizozemí, Anglie a Irska. Pořádající Česká filharmonie tímto počinem pokračuje v tradici, jejímž posláním je seznamovat publikum s nejnovější českou i světovou tvorbou. 18 děl se představí ve světové a 32 děl v české premiéře. Vedle orchestrálních a komorních kompozic budou uvedeny také tři opery.

Česká hudební rada udělila ceny

Česká hudební rada je jedním z 65 národních center oborového poradního orgánu UNESCO. V každém roce uděluje ceny významným osobnostem hudební kultury. V letošním roce získal cenu za vynikající interpretaci soudobé hudby a propagaci české tvorby klavírista Daniel Wiesner (1969). Cenu za publicistiku s přihlédnutím k celoživotnímu hudebně-kritickému dílu obdržel muzikolog Miloš Pokora (1939). Ocenění byla předána oběma umělcům k kostele sv. Šimona a Judy na koncertě Klavírního kvarteta B. Martinů. (mk)

Mona Lisa

Umělec a jeho model

Přes tři hodiny bezobsažného skotačení, stylizovaného pózování a hudby, která se jako monolit nesnesitelně valí pořád pryč bez jediného nápadu – to je podle Jany Machalické z *LN* nový muzikál v Divadle Broadway.

Nesmyslný děj zcela proti smyslu a duchu muzikálového žánru, nápady ber kde ber, problémy s intonací... Tak si představují muzikál pánové Bohouš Josef, Michal David, Lou Fanánek Hagen, Libor Vaculík a Oldřich Lichtenberg, kteří jsou podepsáni pod novým kusem *Mona Lisa*, komentuje dále autorka článku. Autoři se inspirovali knihou Dietera Sinna *Mona Lisa – „La Gioconda“*, která

předkládá zčásti smyšlené osudy da Vinciho modelu v souvislostech doby a oživuje je historickými osobami. Tvůrci muzikálu nedokázali z mnoha rovin, odboček a fabulací srozumitelně vyloupnout silný příběh s emocí – dramatičtější je prostě úkol nad jejich síly. Děj je vlastně prostinký:

do příběhu nešťastně zamilované a proti své vůli provdané Mony Lisy (Dasha), zde spíše Lízy, která nepochopitelně pofňukává po křupansky vyhlížejícím milci (Petr Kolář), zatímco zlodušský manžel je prima rockerský řízek (Josef Vojtek), se motají tvůrčí muka Leonarda da Vinciho a Michelangela Buonarrotiho. Sesmolená dohromady je to hodně tristní zábava.

Redakčně zkráceno

Český skladatel byl oceněn v Německu

Nadace Ernst von Siemens Musikstiftung v Mnichově udělila českému skladateli Miroslavu Srnkovi (nar. 1975) prestižní hudební ocenění – jednu ze tří cen za rok 2008 určených mladým skladatelům.

Nadaci založil vnuk průmyslníka Wernera von Siemens v roce 1972 a jejím úkolem je v podobě ocenění každoročně podporovat nejvýraznější osobnosti z řad skladatelů, interpretů nebo vědců, kteří výjimečně obohatili soudobou hudbu. Ocenění se týká i festivalů, ansámbľů a institucí.

Cena Nadace Siemens bývá přirovnávána k Nobelově ceně. V minulosti se laureáty této ceny stali například Benjamin Britten, Olivier Messiaen, Pierre Boulez nebo Witold Lutoslawski. Ceny za rok 2008 budou předány na slavnostním večeru v Mnichově 15. května a kromě Čecha Miroslava Srnky ji obdrží také Číňanka Lin Yang (nar. 1982), Ital Francesco Filidei (nar. 1973) a švýcarský skladatel Klaus Huber, který získal hlavní cenu dotovanou částkou 200 tisíc eur. (mk)

Kryštof získal dva Anděly, Katapult je v síni slávy

Gipsy.cz

Dvě z pěti nominací při udílení výročních cen Akademie populární hudby Anděl za rok 2008 proměnila v trofej skupina Kryštof. Vyhrála kategorii Skupina roku a její píseň *Atentát* se stala skladbou roku. Zpěvákem roku se stal Dan Bárta nominovaný za desku *Animage* a zpěvačkou Lenka Dusilová (*Eternal Seekers*). Anděla za objev roku získala

skupina Toxique za stejnojmenné album. Albem roku zvolili akademici nahrávku textaře a producenta Michala Horáčka *Ohrožený druh*. Nejlepší DVD podle akademie vydali Blue Effect (*Live@Life*) a nejlepší videoklip mají Bratři Ebenové (*Folkloreček*). Do síně slávy byl uveden legendární Katapult, který nedávno přišel o svého baskytaristu Jiřího „Dědka“ Šindeláře, jenž zemřel v lednu ve věku šedesáti let. V únoru pak zemřel v nedožitých šedesáti letech i poslední bubeník Katapultu Karel „Káša“ Jahn. Již předloni na podzim kapela přišla o bubeníka Anatoli Kohouta, který zemřel měsíc po svých jednašedesátých narozeninách. „Neberu tu cenu jako nějakou satisfakci za léta podečňování a posměchu. Je zvláštní, že si nás akademici všimli až nyní po desítkách let existence a stovkách koncertů ročně,“ řekl ČTK lídr kapely Oldřich Říha. Na závěr večera představila svou píseň *Aven Romale* skupina Gipsy.cz, se kterou bude reprezentovat Českou republiku na mezinárodní hudební soutěži Eurovision Song Contest 2009 v Moskvě.

Bertramka opět patří Mozartovi

Proslulá pražská vila Bertramka byla definitivně vrácena právoplatným majitelům – Mozartově obci. Bertramka byla pojmenována podle Františky z Bertramu, která v roce 1743 usedlost koupila. Nejnámějším majitelem vily byla ale rozhodně pěvkyně Josefína Dušková, která ji získala v roce 1784. Wolfgang Amadeus Mozart na Bertramce žil roku 1787 a právě zde napsal předehru k opeře *Don Giovanni*, která měla premiéru v tomtéž roce ve Stavovském divadle.

Mozart pobýval v Praze delší dobu nejen v usedlosti Bertramka, ale zdržoval se také v Thunovském paláci a na Uhelném trhu. Všechna tato místa dodnes existují. Jiná středoevropská města takové štěstí neměla. Ve Vídni se Mozart stěhoval celkem čtrnáctkrát, ale všechny tyto domy byly zbourány a zbyl z nich pouze jediný, kterému se dnes říká Figarohaus. Prvořadou památkou je pochopitelně rodný Mozartův dům v Salcburku. (mk)

Nejstarší zachovaná divadelní cedule k provedení opery *Don Giovanni* v Nostickém divadle v Praze z 23. září 1788

Cembalo nástrojáře Johanna Heinricha Gräbnera, na kterém W. A. Mozart zřejmě hrál při návštěvě Prahy v roce 1787

IN MEMORIAM

Karel „Káša“ Jahn

Na konci února zemřel v Praze ve věku 59 let bubeník **Karel „Káša“ Jahn**. Jahn byl naposledy bubeníkem skupiny Katapult, kde nahradil v loňském roce zesnulého Anatoli „Tolju“ Kohouta. Karel „Káša“ Jahn představoval spolu s Jiřím Kornem a Zdeňkem Juračkou základní členy legendární rockové skupiny Rebels, která byla založena v roce 1967. V roce 1974 emigroval Jahn do Švýcarska, kde později založil s baskytaristou Jiřím Kozlem rytmické duo. Zpočátku si vydělávali hraním po nočních lokálech a později jazzem. V roce 1978

spolu založili skupinu The Crown. Pro skupinu Katapult je to v poměrně krátké době další citelná ztráta – v letošním roce v lednu zemřel další z jejích členů, baskytarista Jiří Šindelář. (mk)

24. února zemřel v Praze ve věku 83 let hudební skladatel a pedagog **Svatopluk Havelka**. Svatopluk Havelka se narodil 2. května 1925 ve Vrbici ve Slezsku. Byl posluchačem hudební vědy a hudební výchovy na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy a současně v letech 1945-1947 soukromě studoval skladu u K. B. Jiráka. Posléze byl zaměstnancem Československého rozhlasu Ostrava, kde pracoval jako programový redaktor v oblasti folkloristiky a hudební režie.

Svatopluk Havelka se zajímal o lidovou hudbu Valaška a Slezska a stal se zakladatelem souboru Nový tanec. Od

roku 1954 působil jako skladatel z povolání. Křesťanská víra tohoto autora se výrazně projevuje v jeho skladbách, především z posledních dvaceti let – *Oratorium o Jeronýmu Pražském*, biblická kantáta *Profeteia*, komorní kompozice *Tichá radost*, *Rozhovory duše s Bohem*, *Parénéze* nebo *Pocita Fra Angelicovi*. Za jeden z vrcholů jeho díla je považována apokalyptická symfonická fantazie *Homage a Hieronymus Bosch* z počátku sedmdesátých let.

Významná ocenění získal Svatopluk Havelka za hudbu k filmům (celkově to bylo přes 150 celovečerních a krátkých filmů), například režiséra Vojtěcha Jasného *Až přijde kocour* a *Všichni dobří rodáci*, k zfilmované pohádce *Princ a večernice* a dále pak *Kdo chce zabít Jessii*, *Ucho, Pane, vy jste vdova* nebo *Božská Ema*.

V únoru 1990 byl Svatopluk Havelka jmenován profesorem skladby na HAMU v Praze, kde působil až do roku 2002. (mk)

Hudební skladatel Svatopluk Havelka

Topolánek je prvním premiérem, kterému byla vyslovena nedůvěra

Dvaapadesátiletý premiér a předseda ODS Mirek Topolánek má na svém kontě řadu významných volebních vítězství, ale také dva neslavné primáty – v říjnu 2006 se stal prvním českým předsedou vlády, který nedostal důvěru sněmovny a nyní je i prvním premiérem, kterému sněmovna vyslovila nedůvěru. Stalo se tak paradoxně v době, kdy díky českému předsednictví EU popularita vlády a jejích členů v podstatě poprvé za dobu její existence výrazněji roste. „Beru toto hlasování na vědomí a budu se chovat přesně podle ústavy,“ uvedl po oficiálním vyhlášení výsledků hlasování premiér Mirek Topolánek. Nyní tedy předloží demisi vlády prezidentovi. Pak budou následovat jednání o novém kabinetu. Proti kabinetu hlasovali Jan Schwippel a Vlastimil Tlustý z ODS a bývalé členky Strany zelených Olga Zubová a Věra Jakubková. Podle prezidenta republiky Václava Klause se bude vývoj událostí poté, co sněmovna vyslovila nedůvěru koaličnímu kabinetu Mirka Topolánka, ubírat standardní ústavní cestou. Více o své roli při vyjednávání neřekl.

10. výročí vstupu České republiky do NATO připomenula řada akcí

Návštěvy vrcholných vojenských i politických představitelů, semináře a další akce připomenuly vstup České republiky do Severoatlantické aliance. ČR, Polsko a Maďarsko totiž ve čtvrtek 12. března slavilo deset let od svého přijetí do aliance. Výročí rozšíření aliance si připomenula i česká armáda. Například v Olomouci, Přerově či ve Vyškově se k této příležitosti uskutečnily slavnostní nástupy posádek.

STEM: Většina lidí pokládá zahraniční politiku ČR za správnou

Téměř dvě třetiny lidí pokládají podle nejnovějšího průzkumu agentury STEM současnou zahraniční politiku Česka za správnou. Je jich o deset procent více než před dvěma roky. O správnosti české zahraniční politiky jsou přesvěd-

čení hlavně mladí lidé, bohatí, studenti, odborní pracovníci a podnikatelé, zjistila agentura STEM v průzkumu, který se konal na přelomu ledna a února a jehož výsledky poskytla ČTK. Za správnou považují českou zahraniční politiku nejčastěji stoupenci vládních ODS a Strany zelených. Také mezi příznivci vládní KDU-ČSL převládá podíl lidí, kteří zahraniční politiku země hodnotí kladně. V porovnání s příznivci ODS a zelených je ale v řadách sympatizantů lidovců vyšší podíl těch, kteří o její správnosti pochybují. Nejvíce o české zahraniční politice pochybují stoupenci opozičních KSČM a ČSSD.

Poslankyně Jakubková a Zubová byly vyloučeny ze Strany zelených

Poslankyně Věra Jakubková a Olga Zubová už nejsou členkami Strany zelených (SZ). Vyloučení byli také bývalá první místopředsedkyně strany a exministrny školsství Dana Kuchtová a Martin Čáslavka, kteří zorganizovali vnitrostranickou frakci Demokratická výzva. Podle předsedy Strany zelených Martina Bursíka byl hlavním argumentem pro vyloučení Zubové a Jakubkové fakt, že se loňským podzimním vystoupením z poslaneckého klubu fakticky distancovaly od stranické politiky.

Věra Jakubková a Olga Zubová

Liberecké mistrovství světa s velkými otazníky

Obrovské emoce v České republice vzbudilo pořádání mistrovství světa v klasickém lyžování, které se konalo letos v únoru v lyžařském areálu ve Vesci u Liberce. Celou akci provázely od začátku četné rozpaky a potíže. Hodně se diskutovalo především o jeho umístění – areál totiž sice leží v těsné blízkosti velkého města Liberec, které může poskytovat přirozené zázemí návštěvníkům, na druhé straně vzhledem ke své relativně malé nadmořské výšce (jen kolem 450 metrů nad mořem) však často neoplývá ideálními lyžařskými podmínkami. Zejména při loňské extrémně mírné zimě se často objevovaly silné pochybnosti, zda se zde podaří vytvořit regulérní prostředí a především zda nebude chybět sníh. Spekulace posílila i loňská „generálka“ na mistrovství světa – Světový pohár, pro níž bylo nutné svážet sníh i ze vzdálených běžeckých tratí v Jeseníkách, což pochopitelně narazilo na silný odpor ochránců přírody i poškozených rekreačních lyžařů. Podobným potížím se organizátoři v čele s několikanásobnou olympijskou vítězkou v bězích na lyžích Kateřinou Neumannovou snažili předejít mohutnou produkcí technického sněhu. Jenže příroda si zase jednou zalaškovala a zavalila Liberec při začátku mistrovství přírodním sněhem, který dokonce v samotném městě vyvolal naprostou kalamitu. A organizátoři mistrovství teď musí řešit, co s haldami umělého sněhu, který může při odtávání silně komplikovat situaci v následujících týdnech a měsících. Sněhové obtíže se však nejeví jako hlavní problém. Největší pochybnosti budí vysoké sumy, které do mistrovství nakonec investoval stát i místní samospráva. Nejen že se konečná suma pohybuje kolem těžko uvěřitelných dvou miliard korun, ale objevily se i četné zprávy, že při jejich vynakládání nebylo postupováno vždy s ohledem na nutnou hospodárnost. Nejde přitom o nějaké novinářské spekulace, ale i o zjištění českého Nejvyššího kontrolního úřadu, zveřejněné těsně před zahájením samotného mistrovství. Nejvyšší kontrolní úřad poukázal na značné nedostatky při výstavbě zařízení spojených s mistrovstvím. Vina přitom dopadá především na město Liberec a na Technickou univerzitu v Liberci. Zejména u libereckého magistrátu se přitom již dlouho hovoří o jeho silném propojení se stavební firmou Syner, které údajně přispělo k porážce Občanské demokratické strany v loňských podzimních krajských volbách i v tomto regionu, který dosud patřil mezi nejpevnější pravicové bašty. Jak celá kauza dopadne, lze zatím jen těžkou odhadnout, v každém případě se záležitostí z podnětu Nejvyššího kontrolního úřadu nyní zabývá policie. Podivnosti spojené s uspořádáním mistrovství však přispěly k distanci prakticky celého politického spektra od mistrovství. Nevůli vzbudil i způsob prosazení lyžařské celebrity Neumannové do čela organizačního výboru bývalou ministryní školství Danou Kuchtovou ze Strany zelených. Ministryně Kuchtová byla sesazena z postu ministryně a zároveň ji předseda Strany zelených spolu s jejími přívrženci vypudil z vedení Strany zelených. Nový ministr školství Ondřej Liška, přestože má stejnou stranickou příslušnost jako jeho předchůdkyně, od počátku dával najevo, že celou akci považuje za jakési nechtěné dítě. A šéfka organizačního týmu mistrovství Kateřina Neumannová svými četnými arogantními výroky a neskrývanou bezohledností promrhala svůj kredit u veřejnosti, který si vybuchovala během své veleúspěšné

sportovní kariéry. Na mistrovství se překvapivě neobjevili ani velcí milovníci lyžování – prezident Václav Klaus a premiér Mirek Topolánek. První to odůvodňoval nemocí (přečizená viróza) a druhý velkým pracovním vytížením. Nahradit je musel prakticky jediný bezvýhradný příznivec mistrovství z politických špiček, jejich stranický kolega z Občanské demokratické strany, šéf senátu Přemysl Sobotka (nezaměňovat s bývalým sociálnědemokratickým ministrem financí a místopředsedou sociálnědemokratické strany Bohuslavem Sobotkou), který je ovšem osobně vázán k uvedenému regionu. Pochvalně se o mistrovství světa vyjádřil i pražský primátor z Občanské demokratické strany Pavel Bém, který v něm vidí doklad, že se může podařit realizovat i jeho velmi ambiciózní projekt Prahy jako pořadatele letních olympijských her, ale právě Pavel Bém byl na posledním kongresu Občanské demokratické strany v souboji o vedení strany poražen Mirkem Topolánkem a vypuzen i z postu místopředsedy. Po skončení mistrovství se však nakonec premiér Topolánek Kateřiny Neumannové velmi agilně zastal a pokusil se celou akci využít ve svůj prospěch a zejména v prospěch své strany. Všechny problémy spojené s mistrovstvím se zkusil převést na dřívější sociálnědemokratickou vládu a vše podal tak, že nynější kabinet ve spolupráci s Neumannovou spíše zachraňoval situaci.

Nijak zvlášť nadšeně se k mistrovství světa v lyžování v Liberci nepostavili ani čeští novináři, s chutí referující o nejrůznějších skandálech spojených s jeho organizováním, ani místní veřejnost. Na to zareagoval prudkým útokem na média i premiér Topolánek. Část občanů Liberce před očekávanými zmatky a rychle zvýšenými cenami v restauracích a dalších podnicích raději z města uprchla a domácí fanoušky znechutily vysoké ceny požadované za lístky i za další služby (například za parkování). Kateřina Neumannová ceny obhajovala s tím, že cenová hladina odpovídá úrovni akce a kopíruje situaci před čtyřmi lety na mistrovství světa v německém Obersdorfu. Nicméně především první část závodů probíhala před poloprázdnými tribunami, protože fanoušci ze zahraničí, například z Německa, Skandinávie či Rakouska, nedokázali vyvážit nízký zájem tuzemských diváků. Později se situace poněkud zlepšila i díky marketingové akci 1 + 1 (tedy k zakoupené vstupence další zdarma) a na závod mužských štafet se dokonce podařilo vytvořit návštěvnícký rekord na lyžařských závodech v České republice – 37 000 diváků. Jenže toto množství se stalo nejdříve svědkem naprostého chaosu u vchodu, kde vznikaly obrovské zácpy. Navíc domácí návštěvníci museli přihlížet zoufalému výkonu české štafety, kterou přitom někteří novináři, snad i ve snaze podpořit účast na závodech, pasovali téměř na horkého favorita některé z medailí. V reálu však česká čtveřice za posměchu přihlížejících doběhla na předposledním dvanáctém místě. Výsledky českých sportovců na šampionátu také zrovna neuchvátily – s výjimkou obhájce mistrovského titulu Lukáše Bauera, který dokázal nakonec vybojovat v běhu na 15 kilometrů klasicky alespoň stříbrnou medaili, když do samotného závěru sahal po zlatu. Jinak za úspěch byly považovány pro české závodníky různá místa v první desítce pod medailovými stupínky. To se však vzhledem k dosažitelným výkonům českých sportovců vcelku dalo očekávat. Ostatně třeba sedmé místo Martina Koukala v závěrečném závodě na 50 kilometrů skutečně bylo možno zařadit mezi

velmi slušné výsledky, i vzhledem k tomu, že Koukal a jeho reprezentační kolega Jiří Magál v závodech dlouho bojovali i o medaile.

Menší příliv návštěvníků, než původně organizátoři očekávali, rozladil i místní podnikatele. Do určité míry si však k problémům přispěli i sami, když ve víře v tučné zisky nasadili ceny na výrazně vyšší než běžnou úroveň. V mnoha případech přitom přišli o své běžné zákazníky, které cizinci z řad fanoušků nedokázali nahradit. Svojně si teď stěžují jak prodavači suvenýrů, tak provozovatelé restaurací. Naopak vcelku spokojená prohlášení zazněla ze strany policie. Bezpečnost mistrovství neohrozila ani skutečnost, že krátce před jeho vypuknutím byl sesazen a zatčen šéf liberecké policie kvůli podezření, která ovšem se šampionátem nijak nesouvisela. Bezpečnostním složkám menší počet fanoušků naopak výrazně usnadnil práci. Přesto se však musela potýkat s některými nepříjemnými kauzami – patřilo mezi ně i vykradení autobusu rakouské reprezentace před hotelem v jabloneckých Břízkách.

Závěrečný účet z mistrovství sice ještě nebyl zveřejněn, ale všeobecně se očekává, že skončí znatelným schodkem, který bude nutno uhradit ze státní pokladny. Přitom využitelnost nově vybudovaného lyžařského areálu je značně problematická. Na rozdíl od primátora Béma se domnívám, že potíže spojené s mistrovstvím světa, prezentovaným jako dosud největší sportovní akce pořádaná v České republice, naopak bude sloužit k posílení již teď značné skepse k myšlence uspořádat v Praze letní olympijské hry. A to platí přesto, že představitelé mezinárodní lyžařské federace FIS byli se samotnou organizací mistrovství a jeho průběhem spokojeni. Značná část Čechů totiž o šampionátu hovoří jako o černé díře na peníze, nebo o „tunelu“. Vesměs se také shodují, že případná olympiáda v Praze by dopadla podobně, ne-li ještě hůře. (MaFr)

Soud s jihomoravskými gangstery

Před Krajským soudem v Brně začal počátkem března soud s trojicí mužů, kteří jsou obviněni z přepadení bank, čerpacích stanic a pošt, z loupeží, krádeží i vydírání. Povedený trojlístek řádl především na jihu Moravy, na Žďársku i na Pelhřimovsku skoro rok a půl. Recidivisté s oblibou přepadali i zahraniční podnikatele, které okrádali, vydírali a týrali. Mezi jejich oběťmi najdeme i rakouské občany. Všichni tři obvinění, kterým policisté kladou za vinu celkem třináct činů, patří mezi zkušené recidivisty a dva z nich dokonce byli po předchozím odsouzení v podmínce. Hrozí jim nyní vězení až v délce dvanácti let a tak se nelze divit, že se navzájem obviňují, kdo z nich byl iniciátorem trestné činnosti. Pro poctivé občany je však důležité, aby zmizeli

za mříže všichni tři. Právě podobně bezohlední zločinci kazí trvale České republice pověst a je důležité, když se policii aspoň některé z nich podaří dopadnout. Bohužel rakouští podnikatelé, kteří se s podobnými typy v České republice setkali, už asi těžko dokáže kdokoli přesvědčit, aby nadále v českém prostředí investovali a udržovali zde obchodní kontakty. A nelze se jim ani příliš divit, když pak generalizují svoji zkušenost a paušálně všechny Čechy obviňují jako bandu zločinců. V tomto ohledu je však snad řízení před českým soudem dokáže přesvědčit, že stejně jako v Rakousku i zde představují gangsteři a zločinci jen zlomek obyvatelstva, se kterým společnost všemožnými způsoby bojuje. (MaFr)

Podivné česko-rakouské podnikání

Brněnský soud v současnosti řeší případ značně podivné česko-rakouské podnikatelské spolupráce. Kauza se týká nočního klubu Scandaleux ve Znojmě – právě v tomto podniku údajně před čtyřmi lety působily jako prostitutky nezletilé dívky. Nyní se soudci snaží zodpovědět otázku, jestli za situaci zodpovídal rakouský majitel Gerhart Hausmann, nebo bývalý český jednatel podniku Jan Nováček. Nejde přitom o žádnou akademickou otázku – za obchodování s lidmi (jinak též kuplířství) a ohrožování mravní výchovy totiž viníkovi může hrozit až dvanáct let vězení. Hledat pravdu o této podezřelé dvojici z nočního baru se však asi soudu bude hledat je velice obtížně. Hausmann tvrdí, že veškerý provoz měl na starost Nováček, který mu nízký věk některých prostitutek zatajil, Nováček naopak se snaží dokázat, že plnil jen vůli majitele firmy. A rozdílně vypovídají i svědci – někteří tvrdí, že veškeré rozhodovací pravomoci byly v rukou Rakušana, jiní před soudem prohlašovali, že naopak za vším stál Nováček. V každém případě lze doufat, že podniky, jako byl Scandaleux s jeho prodejními lolkami, již v následujících letech nebudou symbolizovat česko-rakouskou spolupráci v zahraničí. Snad se soumrak prostitute v pohraničních oblastech České republiky, který je pozorován v několika posledních letech, ukáže jako trvalý trend. To však je záležitost nejen české policie, která samozřejmě musí stále aktivněji zasahovat proti takovým skandálními případům, jako byl znojenský Scandaleux. Důležitou roli sehraje také otázka zákazníků – dokud „poctiví a bohabojní“ Rakušané stejně jako podobně „poctiví a bohabojní“ Němci budou považovat sexuální výlety za hranice za běžnou součást života a v hloubi duše věřit, že vlastně o nic nejde, protože stejně ty prodejné děvy jsou jen nějaké Češky či jiné méněcenné Slovanky, bude podobné podnikání k hanbě obou národů bujet stále. (MaFr)

Rakouské učitelky mají problém

Tak mi nedávno padla do oka zpráva, která prošla celým rakouským tiskem a která má svůj původ ve statistikách EU: prý rakouské ženy dostávají za stejnou práci jako muži jen 70 až 75 procent mužských výdělků. Vydobily si právo vykonávat stejnou práci, mohou být řidičkami těžkých nákladních automobilů i poslankyněmi v parlamentu – a stále jim to ještě nestačí. Navíc mají 8. března svůj svátek – mezinárodní den žen – kdy jsme je v zemích reálného socialismu museli ještě před několika lety dobrovolně obsluhovat u oběda v závodních jídelnách, navíc dostávaly na svých pracovištích ještě květináč s kytkou, ale to vše jim nestačilo. Prý my muži máme také svůj mezinárodní den,

jenže málokdo z nás o tom ví – ženy nás neobsluhovaly v závodních jídelnách, ani květináček s kytičkou jsme nedostávali, zkrátka my měli svátek pouze na papíře a dost. Den jako každý jiný. Ale to vše našim ženám nevadilo, ani že jim někde v Africe hrozilo a dodnes hrozí za manželskou nevěru smrt potupným, bolestivým a nelidským ukamenováním. To, že pro několik příjemných chviliek jsou jejich těla zahrabána v zemi a do vyčnívající hlavy se muži strefují kameny tak dlouho, až z nich odstraní poslední kapku života. Ne, že by si za svůj hanebný čin nezasluhovaly trest, zatímco muži mohou stejný čin páchat beztrestně, ale chci tím ozřejmit, jak jsou evropské ženy nekritické.

Když jsme si tu naši vybrali za celoživotní souputnici, měli jsme zprvu pocit, že jsme si vybrali tu nejkrásnější a po všech stránkách nejskvělejší ženu. Teprve ve středním věku muž zpozoroval, že ve světě žije i spousta jiných krásných žen a že se brzkým sňatkem připravil o mnoho životních slastí. Ale ve stáří leckterý muž došel konečně k poznání, že v mládí přece jen kápl na tu pravou a že nemá čeho litovat. Ony jsou totiž všechny ženy v mládí stejně krásné, hodné a ochotné nechat se vést muži do lepších zítřků. Zato ony jsou po celý život spokojené s volbou svého obětavého a pracovitého partnera a teprve ve stáří docházejí k názoru, že ten jejich je stejný lump a holomek jako všichni muži a že nám zbytečně obětovaly své mládí. Protože jsme je prý nikdy neuznávali za rovnocenné partnery. A nikdy se nezastali jejich práva dostávat za stejnou práci stejnou mzdu. Vymýšleli jsme si prý pro stejnou činnost různorodé názvy, abychom zdůraznili oprávněnost našich vyšších odměn.

Například uklízečkám veřejných záchodků (lidově hajzlábábám) jsme říkali uklízečky, zatímco jsme si sami začali říkat „manipulátoři udržování hygieny na veřejných odlehčovacích zařízeních“. Kadeřnicím říkáme frizérky a sami se ve stejné funkci nazýváme „výtvarníky dámských účesů“. To vše prý pouze za účelem zdůvodnění nároků na vyšší finanční odměnu. Tedy za prvé to je podlý výmysl a za druhé si zasluhujeme skutečně za vyšší pracovní vypětí a stálé studium nejmodernějších pracovních postupů – říkalo se tomu „zlepšovák“ – za vyšší kvalifikaci i vyšší odměny. Přitom se spojujeme takovým pakatelem pouhých 25 až 30 procent, že to ani za řeč nestojí.

Rakušané učinili moudře nápravu. Ne, že ženám zvýšili platy na úroveň mužů. Ale k posílení jejich sebevědomí začali uvádět – jako jediní na světě – vždy oba rody, mužský i ženský, při všech zmínkách o rakouských občanech i o jejich povolání. Ženám působí tato maličkost radost a zadostiučinění a šéfy to nic nestojí. Už jste slyšely, že by Angličané o občanech své metropole vždycky uváděli „Londýňani a Londýňanky“, či Francouzi „Pařížané a Pařížanky“? Když je kdykoli v rozhlase zmínka o občanech metropole na Dunaji, jsou to „Vídeňané a Vídeňanky“, zatímco o občanech zahraničních měšť stačí zmínka mužů v zastoupení obou pohlaví. Stejně tak u povolání. V češtině se taky ženy neurážejí zmínkou pouze o Pražanech a každý za tím slovem vidí obyvatele obého pohlaví. Stejně tak u povolání. Mluví a píše se o hercích (bez zmínky o herečkách) a našim ženám to stačí, protože jsou si vědomy, že se za tímto kolektivním pojmenováním skrývají muži i ženy. Rakušanky by se asi urazily, kdyby například u kapitánů Dunajské paroplavby nebylo užíváno vždy obou výrazů „Donaudampfschiffahrtsgesellschaftskapitane und Donaudampfschiffahrtsgesellschaftskapitäninnen“. Trik se zde ujal a ženy byly uspokojeny. Když ne na finanční úrovni, tedy alespoň, a to je pro ně důležitější, na úrovni pracovních titulů. Asi by se učitelky spokojily i se dvěma vyučovacími hodinami navíc, kdyby mohly používat jakýchsi pomyslných parádních titulů „Oberlehrerinnen im Chemiefach“ nebo něco podobného. Titel, auch wenn ohne Mittel. Muži musejí vykonávat své manželské povinnosti, jako například mytí nádobí a jiné podobné služby, často pozdě do noci bez zvláštních titulů a odměn. Raději ani nepřemýšlím, jak by ty tituly musely znít. Pak že naše drahé manželky nejsou realističtější, když žádají vyšší platy bez nějakých titulů.

Výše finančních prostředků je jim důležitější než nějaký pomyslný titul. Za svého novinářského reportážního pobytu v Tokiu na pozvání Státního úřadu japonského cizineckého ruchu jsem byl kdysi zaveden na všechna místa turistických lákadel včetně školy gejš, kde jsem byl vyveden z nesprávného dojmu většiny Evropanů, že gejši jsou japonské prostitutky. Naopak. Jsou to dcery horních vrstev obyvatelstva, velice vzdělané dívky a dokonce mladé vdané ženy, které navštěvují tyto školy za účelem nabytí hlubších znalostí japonské kultury, dějin, zpěvu, tance, kaligrafie a konverzace, aby se naučily i v cizích jazycích zajímavě pobavit zahraniční i bohaté domácí muže debatou na zajímavá témata, většinou po dobu hostovy večeře v hotelovém pokoji a postaraly se o jejich stále plné talíře.

Jen na jedno místo už mě pro nedostatek času nezavedli, do staletých ústavů Mimikaki, což prý znamená v překladu „škrabačů vnitřku uší“ s tradičním požitkem lechtání uší jakýmsi minikartáčkem za doprovodu zpěvu buď najatou umělkyní nebo uvnitř rodiny manželkou, do jejíhož klína složí otec rodiny hlavu a manželka ho za doprovodného zpěvu šimrá jemně v uších. Říká se tomu „hyza makura mimikaki“ a je prý to symbol naplněného manželství. Ale to jsem se bohužel dozvěděl až po návratu do Evropy.

Já měl v Tokiu jiný vrcholný zážitek. V předvečer odjezdu mi stoupl v návalu přeplněné haly podzemní dráhy jakýsi cvalík mužského pohlaví o váze kolem stovky kilogramů bolestivě na nohu. U vědomí, že tam češtině nikdo nerozumí, takže se nemusím obávat pohlavku jako asi v Praze, ulevil jsem si slovem „vole“. Cvalík udělal ještě dva kroky, pak se zastavil, otočil a téměř se slzami v očích mi řekl „Vole? Řekl jste to krásné české slovo vole? To už jsem neslyšel od svého příjezdu do Tokia před lety letoucími. To se musí oslavit!“ a pozval mě na „krajanský pokec“ a vynikající večeři v nóbl restauraci pro japonské milionáře.

Zmínil jsem se o této příhodě jenom proto, abych ozřejmil, že správné oslovení, byť na nesprávném místě, může někdy vyvolat u některých lidí větší radost než sebevyšší peněžní obnos v rámci finančních odměn. A tím jsem chtěl vyjádřit také pochopení, které v koutečku srdce mám i pro radost ze správného titulování na správném místě ve správný okamžik, takže chápu v takovém případě i uskrovnění finančních požadavků rakouských žen a jejich radost z titulu „paní doktor“ či „paní radová“ na poštovní obálce, když o takovém titulu pouze sní. Psychologicky může takové oslovení někdy uhodit na správnou strunu.

Zlato Inků v Praze

V Nejvyšším purkrabství Pražského hradu byla otevřena unikátní výstava pod názvem *Prokletí zlata – 1000 let zlata Inků*. Mimořádné komentované prohlídky této zajímavé expozice se zúčastnila více než desítky velvyslaneckých párů v České republice. Diplomaty a jejich rodinný doprovod si prohlédli tuto unikátní kolekci, která dnes tvoří součást národního pokladu Peru. Sbírkou je ojedinělá tím, že málokdy opouští Peru a je možné, že až se tam vrátí, tak nebude možná šance po celá desetiletí ji znovu vidět v Evropě. *Expozice Prokletí zlata – 1000 let zlata Inků* se před nedávnem setkala s velkým úspěchem v Německu. Otevřena bude denně do **31. května**. Její návštěvníci mají možnost zakoupit si v muzejním obchůdku i kopie původních peruánských šperků. (mk)

Zlatá pohřební maska – symbol výstavy Prokletí zlata

Tip redakce: Nenechte se odradit vstupem přes kavárnu, výstava opravdu stojí za shlédnutí. A pro ty, kteří si ještě nezapamatovali: Nejvyšší purkrabství Pražského hradu je bývalý Dům (pionýrů) dětí.

Konkurence pro Laa?

Rakouské wellness centrum v Laa se v posledních letech stalo oblíbeným místem návštěv obyvatel z České republiky, kteří vysoce oceňují velkorysost zdejšího areálu. Ale Jihomoravský kraj chystá v Pasohlávkách na Břeclavsku projekt, který by mohl proud návštěvníků obrátit opačným směrem. Na území dosud nepřiliš proslulé vesnice by totiž měl vzniknout obrovský areál zahrnující termální lázně, wellness centrum, akvapark a samozřejmě i rezidenční domy pro movitou klientelu a moderní hotely. Ve srovnání s Pasohlávkami by měly lázně Laa působit jako zastrčené provinciální hnízdo. Projekt, pro který Jihomoravský kraj vyčlenil celkem sto milionů korun, chce využít především dva silné termální železité prameny, z nichž jeden již byl díky svému vysokému obsahu sirovodíku a minerálních látek označen za léčivý. Navíc se spoléhá na unikátní kvality vybraného území s přírodním koupalištěm, v bezprostřední blízkosti Pálavy i proslulého lednickovaltického areálu. V současné době probíhá stavba nutných komunikací a od dubna by měli na pozemcích začít pracovat archeologové, kteří zde budou provádět nutný výzkum. Pokud nenajdou nic významnějšího, mohly by být koncem letošního roku pozemky upraveny pro další výstavbu. Do dvou let pak by

měl vyrůst v Pasohlávkách akvapark, který financuje společnost Stavkom. Se soukromými investory přitom obec počítá i při budování dalších objektů, hlavně termálních lázní a rezidencí pro klienty. Jihomoravští budovatelé lázní nezastírají, že oproti Laa má jejich projekt značné zpoždění. Zatímco rakouské lázně hostí návštěvníky již sedm let, v Pasohlávkách nyní funguje jedině loni dokončený hotel Thermal, který disponuje bazénem s termální vodou. Představitelé Jihomoravského kraje a obce Pasohlávky však věří, že několikaletý náskok rakouského konkurenta dokážou překonat a získají si oblibu nejen české, ale i rakouské klientely, která to nebude mít do Pasohlávek nijak daleko. Váhání mezi cestou do Laa nebo do Pasohlávek se však stane aktuální až v horizontu několika let. (MaFr)

Zdravotní bratr – nový trend?

V českém periodickém tisku se v posledních letech často objevují varování, že se v kvalitě zdravotní péče projeví nedostatek lékařů, kteří odcházejí za lepším výdělkem do ciziny, především do Německa, a také zdravotních sester, které putují stejným směrem a často končí i v Rakousku. Na jejich místa musí ředitelé zdravotnických zařízení v České republice přijímat stále více pracovníků z jiných, chudších zemí – například z Ukrajiny nebo z Indie. Velmi vítáni jsou lékaři a zdravotní sestry ze Slovenska, kteří nemají jazykové obtíže a mohou se vykákat většinou velmi dobrou kvalifikací. Do České republiky je přivádí stále zřetelně vyšší platy, než jaké dostávají ve své vlasti. Na rozdíl od Rakouska navíc nemají v České republice problémy s uznáním své kvalifikace a neomezují je různé administrativní překážky při zaměstnávání. Za zvláštnost lze ovšem považovat, když se namísto obvyklé zdravotní sestry objeví zdravotní bratr, tedy ošetřovatel. Nicméně i k tomu dochází, jak dokládá příklad z Českého Krumlova, kde nedávno přijali ošetřovatele pocházejícího z Trnavy. Mohl se vykákat slušnými zkušenostmi – v rodné Trnavě pracoval na anesteziologicko-resuscitačním oddělení, v Bratislavě působil na onkologii a za sebou má také tři roky v Rakousku, kde byl domácím ošetřovatelem. Chtěl zde pracovat i v nemocnici, ale nezískal povolení od rakouského ministerstva zdravotnictví. Proto se vypravil do České republiky, kde ošetřuje dlouhodobě nemocné v Českém Krumlově. Podle svých slov je zde velmi spokojen – okouzila ho krása tamějšího historického města a jeho kolegyně ho prý doslova rozmazlují. I na plat si nestěžuje – i když prý v Rakousku dostávají ošetřovatelé vyšší mzdy, musejí zde počítat s obdobně vyššími životními náklady. Možná, že slovenský zdravotní bratr z Českého Krumlova představuje jednu z prvních vln nových trendů ve střední Evropě. I když to snad zpočátku může působit trochu nezvykle, možné výhody se zdají převládat. Někdo samozřejmě může argumentovat zvrhlým ošetřovatelem Zelenkou z anesteziologicko-resuscitačního oddělení nemocnice v Havlíčkově Brodě, kterému byla dokázána řada vražd pacientů. Ženy obvykle bývají trpělivější. Na druhé straně se však i mezi nimi vyskytly podobné stvůry, což dokládají kriminalistické analýzy z různých zemí. Už jen kvůli tomu, že právě ošetřovatelství je často fyzicky velmi náročná práce a jeho téměř úplná feminizace, ke které došlo v České republice, rozhodně nelze považovat za nic skvělého. Co si o tom myslíte vy? (MaFr)

Prorazí v Rakousku české vlaštovky?

Řada z vás si jistě vzpomene, s jakou chutí jste hlavně ve školních letech skládali z papírů vlaštovky, házeli je a obdivovali jejich klouzavý let. V Rakousku má proběhnout v této disciplíně v letošním roce dokonce mistrovství světa, kde se bude zápolit v kategoriích nejdelší let, nejdelší doba letu a akrobacie. Protože i v České republice patří skládání vlaštovek mezi oblíbené národní tradice, nehodlají zůstat stranou ani její občané – na vybraných vysokých školách v České republice mají proběhnout pod označením Red-Bull Paperwings kvalifikační turnaje, jejich hlavní cenou bude zájezd do Rakouska na samotné mistrovství. Snad se tam čeští borci neztratí a dokážou, že pověst o zlatých českých ručičkách není jen vyčpělou bájí bez jakékoliv opory v realitě. *(MaFr)*

Obnova památníku prusko-rakouské armády v Sokolově

Město Sokolov v severních Čechách patří mezi města, jejichž historická kontinuita byla poněkud narušena událostmi souvisejících s druhou světovou válkou a následným vypuzením naprosté většiny německého obyvatelstva z Československa. Podobně jako některá další zdejší městská centra s bohatou historií, i v Sokolově se prohlubuje vztah místních obyvatel k památkám dřívějších epoch. Dochází i k obnově některých památníků, které zanikly v rámci nacionalistických vášní 20. století. To se týká i sokolovského památníku prusko-rakouské války v roce 1866. Památník zmizel z města v průběhu padesátých let a donedávna ho odborníci považovali za nenávratně ztracený. Loni však byly jeho části objeveny v řece Ohři poblíž místního kláštera. Radnice trosky památníku nechala vyzvednout z řeky jeřábem a v současnosti usiluje o jeho obnovu, která by ovšem mohla stát zhruba několik milionů korun. To samozřejmě představuje zejména v současné nelehké hospodářské situaci pro město docela závažný problém. Doufá však, že se mu podaří na projekt získat dotaci českého ministerstva kultury. Pokud se poštěstí, přibude v českém prostředí další památné místo spojené s válkou, kterou Češi vždy vnímali s nemalými rozpaky. Bylo to totiž patrně poslední velké vojenské střetnutí, v němž vystupovali čeští vojáci jako jedna z nejloajálnějších složek rakouské armády. Prusové tehdy nenadchli ani domácí obyvatelstvo v Čechách, které dopady války mohlo pocítit přímo v zemi. Jenom připomeňme, že rozhodující bitva, která pro rakouské pluky skončila velkou porážkou, proběhla u východočeského Hradce Králové, respektive u Sadové. *(MaFr)*

Čeština v Rakousku už ve školách

Odborníci sice v posledním období poněkud zpochybňují vhodnost výuky cizího jazyka ve věku, kdy dítě nemá ještě plně zafixovanou mateřštinu, tedy zhruba do šesti let věku, ale marná sláva – po máločem je v současnosti větší poptávka než po jazykové výuce, včetně výuky na mateřských školách. Řada rodičů vybírá školkou často především podle toho, jestli v ní dítě získá základy nějakého cizího jazyka. I proto se asi na obou stranách česko-rakouské hranice setkal s velkým úspěchem jeden z dílčích projektů velkého

projektu Interkulturní vzdělávání dětí a dospělých, který se zaměřuje na reciproční výuku jazyka v mateřských školách v příhraničních oblastech. Na rakouské straně se do něj zapojilo plných padesát školek, v nichž má učit češtinu celkem 11 českých lektorek. Na české straně se rozbíhá celá akce o něco skromněji a počítá se zde s účastí asi dvaceti školek. Na projektu se podílí oddělení pro mateřské školy při dolnorakouské zemské vládě, Střediska služeb školám Jihočeského a Jihomoravského kraje, Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity v Brně a organizace Vysočina Education. Děti se ve školkách mají učit cizí jazyk alespoň jeden den v týdnu tři hodiny dopoledne. Projekt počítá i s pravidelným setkáváním lektorek spojeným s výměnou jejich zkušeností a také s pořádáním seminářů na brněnské univerzitě se zaměřením na psychologii dětí, na vzdělávání se specifickými vzdělávacími poruchami apod. Školky by také měly vytvářet společné zpěvníčky, výstavy dětských prací apod. Organizátoři projektu Interkulturní vzdělávání dětí a dospělých očekávají, že reciproční výuka může pomoci odstranit hluboko zakořeněné předsudky na obou stranách hranice, jejichž každodenní následky můžeme bohužel nepříjemně často sledovat v českých a snad ještě více v rakouských médiích, zejména těch bulvárních. Na druhou stranu skutečný význam bude mít poznávání druhého jazyka a rozvíjení jeho znalosti i v pozdějším období. Hodně záležet bude i na metodice výuky – nevhodný přístup by naopak dětem mohl již v raném věku jazyk druhého národa spíše znechutit, což by se patrně projeвило i na vztahu k cizí kultuře. *(MaFr)*

Gottovo muzeum zavřelo brány

Zpěvák šlágrů Karel Gott je v českém světě stále celebritou non plus ultra. Může se pochlubit mimo jiné více než třiceti vítězstvími v každoroční anketě o nejoblíbenějšího českého zpěváka, která se nejprve jmenovala Zlatý slavík a později byla obnovena pod názvem Český slavík. Svoji popularitu si udržuje i přesto, že letos oslaví už své sedmdesáté narozeniny. Mezi důležité součásti kultu „Božského Karla“ se chtělo prosadit i jeho muzeum nazvané Gottland, které fungovalo v dřívější „mistrově“ vile v proslulém letovisku boháčů nedaleko Prahy – v Jevanech. Expozice dokumentující život české star otevřela v roce 2006 společnost Gottland vlastněná Gottovým přítelem Janem Moťovským. Vedle předmětů používaných populárním zpěvákem zde byla pozornost věnována i velké Gottově zálibě – malování. Zprvu se zdálo, že neobvyklý projekt muzea žijící osoby bude slavit úspěch. Za necelé tři roky si vilu s výstavou prohlédlo více než 30 000 návštěvníků nejen z České republiky, ale i ze Slovenska, Polska, Německa, Belgie, Ruska, Ukrajiny, USA, ale samozřejmě také z Rakouska a natáčelo zde patnáct televizních štábů z celého světa. Jenže pak se loni v létě ve Francii ztratil podnikatel Moťovský a vše nasvědčuje variantě, že se stal obětí trestného činu. Muzeum provozovala Moťovského manželka Kateřina, podnik se však nevyplácel a společnost Gottland vykázala velkou ztrátu. Proto se Moťovská rozhodla podnik uzavřít. Jeho dosavadní management nyní řeší otázku, co se sbírkami. Zvažuje i variantu, že muzeum znovu otevře v jiných prostorách než v Gottově vile, která se patrně stane součástí dědického řízení po Moťovském. Nutno však říct, že to už by se genius loci notně vytratil. Zdá se

pravděpodobnější, že se krátká, byť pozoruhodná epizoda pop-kulturního muzea definitivně ukončí. Na domácí popularitě to však Karlu Gottovi určitě neubere. (MaFr)

České židle kupují v Americe

Pro České centrum v New Yorku připravili architekt a historik architektury Zdeněk Lukeš spolu s ředitelem Fragnerovy galerie Danem Mertou putovní výstavu o českém architektonickém kubismu. Výstava je prezentována na 35 panelech, které nabízejí díla takových kubistických tvůrců, jakými jsou Pavel Janák, Josef Gočár, Josef Chochola a Vlastislav Hofman. Celkem patnáct ojedinelých kubistických staveb je zachyceno na černobílých snímcích Ester Havlové. Vzhledem k vysokým transportním nákladům nemohly být bohužel dovezeny trojrozměrné modely objektů, které také k expozici patří a které zároveň daleko názorněji dokumentují dané architektonické období. Úspěšně je však zastoupily repliky keramiky navržené Pavlem Janákem, o které byl mezi publikem velký zájem. Expozici ještě zpestřili její autoři Janákovými kubistickými židlemi. Ty byly bohužel vzápětí všechny vyprodány, což na druhé straně značí, že kubismus má v New Yorku úspěch a lidé ho znají. Výstava o českém architektonickém kubismu doputovala do Českého centra v New Yorku přes Prahu, Drážďany, Záhřeb, Berlín a Paříž. Vernisáž navštívilo mnoho známých osobností, mezi kterými byla například pravnučka prezidenta Tomáše Garrigua Masaryka Charlotta Kotíková, někdejší dlouholetá kurátorka Brooklynského muzea moderního umění. (mk)

Šumava v Českých Budějovicích láká

Již více než 25 000 návštěvníků přivítala v Českých Budějovicích výstava v Jihočeském muzeu, která v několika expozicích přibližuje život na Šumavě v minulosti. Vedle ukávek šumavského skla a podmalby na skle či virtuální procházky po šumavských kopcích je zde připomenuta postava slavného šumavského spisovatele Karla Klostermanna, autora próz prodchnutých silnou poetikou kraje. Ostatně celá výstava nese příznačný titul *Šumava Karla Klostermanna*. Expozice zabírá plná dvě patra historické budovy muzea a je přístupná zdarma. Návštěvníci jsou vesměs velmi spokojeni a mnozí tvrdí, že organizátorům se skutečně podařilo vystihnout atmosféru staré Šumavy, Šumavy našich pradědečků a prababiček, případně ještě snad dědečků či babiček. I proto se zdá, že výstava *Šumava Karla Klostermanna* se stane vůbec divácky nejuspěšnějším projektem Jihočeského muzea a dokáže překonat i takový trháč, jako byla výstava stavebnic Lego, kterou v minulosti vyhledalo třicet tisíc návštěvníků. Expozice měla v Českých Budějovicích podle původních plánů vydržet do června letošního roku, ale vedení muzea chce dobu konání výstavy **prodloužit až do konce září**. Pak by měly dvě části expozice – tedy šumavské sklo a podmalba – putovat do Rakouska na speciální výstavy. Samotné Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích po ukončení výstavy hodlá začít s rozsáhlou rekonstrukcí vlastní budovy, která si podle plánů vyžádá celkově asi 100 milionů korun, přičemž významnou část potřebných peněz chtějí budějovičtí získat z evropských fondů. Historická budova by se měla proměnit v jeden velký výstavní prostor a kanceláře a depozitáře se z ní vystě-

hují. Pokud vše bude podle očekávání, stavební práce by mohly začít již příští rok na jaře. Samozřejmě rozhodující bude získání evropských dotací, bez nichž se rozsáhlejší projekt prakticky nedá uskutečnit. České Budějovice však mohou doufat, že jim pomůže rozhodnutí Evropské unie v souvislosti se stávající hospodářskou krizí, podle něhož nejenže Česká republika získá o něco víc peněz z fondů, ale zároveň se změní i pravidla, která by už neměla být tak komplikovaná jako dosud. (MaFr)

Praha je nejdražším městem ve východní Evropě

Praha je nejdražším městem východní Evropy, ačkoli se v celosvětovém žebříčku propadla na 56. místo z loňského 34. místa. Ukázal to pravidelný průzkum s názvem World-wide Cost of Living, jenž sestavuje organizace Economic Intelligence Unit (EIU). V celosvětovém srovnání je nejdražším městem Tokio, které poskočilo z šestého místa v důsledku silnějšího kurzu japonské měny. Praha se letos v žebříčku dostala například před Moskvu, která se kvůli oslabení ruského rublu propadla z 31. příčky až na 63. příčku. Varšava letos obsadila 90. místo a Budapešť 101. místo. Desítky nejdražších měst světa nadále dominují se sedmi zástupci západoevropská města, a to navzdory poklesu kurzu eura, napsala EIU ve své tiskové zprávě.

Pezoldová získala schwarzenberskou hrobku

Okresní soud v Jindřichově Hradci potvrdil v nedávných dnech nárok dědičky hlubocké větve šlechtického rodu Schwarzenbergů Alžběty Pezoldové na schwarzenberskou rodinnou hrobku v Domaníně u Třeboně. Alžběta Pezoldová je přímou dědičkou svého předka Adolfa Schwarzenberga a rodinná hrobka je součástí jeho pozůstalosti. Schwarzenberskou hrobku založil Jan Adolf II. ze Schwarzenbergu na podnět svojí manželky Eleonory. Stavba byla zahájena roku 1874 a dokončena byla o tři roky později. V hrobce je uloženo 26 rakví. Hrobka je přístupná veřejnosti a v loňském roce si ji prohlédlo 36 tisíc návštěvníků. V kapli se konají pravidelně koncerty. Podle památkářů je objekt v dobrém stavu a na základě pravomocného rozsudku jsou připraveni ho vydat. Stavba by měla být i nadále přístupná veřejnosti. (mk)

Rodinná hrobka Schwarzenbergů v Domaníně u Třeboně

Žadání andělíčkové

Bohužel stejně jako v devadesátých letech, i v současnosti dochází v České republice k různým krádežím v kostelech a dalších církevních objektech, přestože se našťastí už nejedná o tak strašidelnou zločineckou vlnu jako na počátku devadesátých let. V poslední době byl například vykraden kostel sv. Jiljí v Jaroslavicích na Znojemsku. Zmizel skoro osmdesáticentimetrový dřevěný zlacený kříž, sousoší Ježíše se sv. Janem Křtitelem a zejména šest sošek barokních andělíčků. Drzý lupič, který se do kostela dostal vypáčením vstupních dveří, také vysypal hostie a ukradl ciborium ze svatostánku. Celková hodnota předmětů byla odhadnuta asi na 55 tisíc korun, to však lze považovat spíše za dolní hranici. Ukradené předměty se asi dostaly do rukou překupníků, jaroslavický farář v této souvislosti ovšem upozornil na určitou módu andělíčků v nedalekém Rakousku. Nelze vyloučit, že i v tomto ohledu se bude opakovat častý scénář z počátku devadesátých let, kdy velké množství ukradených památek z českých a moravských kostelů či kaplí mizelo za hranice a objevovalo se v rakouských obchodech se starožitnostmi. Přitom právě sochy andělíčků, které se v 18. století vyráběly takřka sériově, se velmi obtížně kontrolují a je velmi pracné dokázat, že skutečně pochází z krádeže. Přesto nelze než doufat, že starožitníci v Rakousku i ve svém vlastním zájmu budou mimořádně bdělí a nesníží se k prodeji kradeného zboží. Vždyť zloděj, který uspěje při vykradení kostela, se přišťe jistě nemusí zastavit ani před útokem na starožitnický krám nebo starožitníkův byt. A podobně jistě nebude šetřit ani jakýkoliv jiný byt či dům milovníka umění, který by nyní mohl jásat nad nahodilou lacinou koupí. (MaFr)

Česká vína získala v Paříži devět zlatých a 36 stříbrných medailí

Tuzemští vinaři se stále více snaží prosadit v mezinárodní konkurenci na nejznámějších zahraničních soutěžích. Na poslední akci Vinalies International v Paříži získala česká a moravská vína devět zlatých a 36 stříbrných medailí, o dva roky dříve si přitom ze stejné soutěže odvezli dohromady jen devět cenných kovů. Počet přihlášených vinařů za dva roky stoupl z 27 na 114, zjistila ČTK z internetových stránek Svazu vinařů ČR a Národního vinařského centra, které na podobných akcích zajišťují společnou účast tuzemských vín. Česko se letos v procentuální úspěšnosti zařadila do první pětky zemí na celé pařížské soutěži. Více zlatých medailí obdržely už jen vinařské velmoci jako Francie, Španělsko společně s Kanadou, Švýcarskem, Itálií a Portugalskem. Tři zlaté kovy získala společnost Znovín Znojmo, po jedné medaili pak Zemědělské družstvo Sedlec u Mikulova, Vinařství Tomáš Krist, Vinařství Pavlov, Moravské vinařské závody Bzenec, Mikrosvín Mikulov a Vinařství Štěpán Maňák.

Osmdesát let od dokončení katedrály

V letošním roce si připomínáme i osmdesát let od **dokončení pražské katedrály** – to bylo v roce 1929. Katedrála byla vysvěcena 12. května 1929 a slavnostně předána 28. září 1929, u příležitosti oslav milénia smrti svatého Václava. Miléniové oslavy tehdy probíhaly odděleně –

zvláště se konala státní a církevní část, a to do jisté míry odráželo napětí mezi státem a církví. Je třeba zajímavé, že např. prezident Masaryk se přímo toho slavnostního předání katedrály neúčastnil, byli tam pouze někteří zástupci vlády, sám prezident si prohlédl katedrálu jindy.

Hlavní příčinou nepochopení a sporů mezi lidmi je jazyková bariéra

Letos uplyne **150 let** od narození **tvářce esperanta. Ludwik Zamenhof**, rodák z východopolského Białystoku, stvořil tento nejznámější umělý jazyk, protože věřil, že všechny spory a konflikty způsobilo to, že si lidé nerozumějí. Nový jazyk měl lidem pomoci navázat nová přátelství s cizinci a usnadnit cestování.

V deseti letech napsal Zamenhof drama *Babylonská věž aneb Białystocká tragédie*. Mínil, že hlavní příčinou nepochopení a sporů mezi lidmi je jazyková bariéra. Jeden společný jazyk měl být řešením. „O Białystoku se říkalo, že je to taková Babylónská věž, a zůstalo mu to dodnes. Stále je to město, kde se scházejí podnikatelé z východu s těmi ze západu, aby dojednali společné obchody,“ vysvětlila průvodkyně.

V roce 1887 vyšla první útlá učebnice s titulem *Jazyk mezinárodní*. Autor, oční lékař, ji vydal pod pseudonymem dr. Esperanto, což v překladu znamená člověk, který má naději. Zamenhof určil šestnáct gramatických pravidel a 919 kořenů slov. „Za tři měsíce je možné se jazyk naučit, je jednoduchý, přibýlo slov, ale pravidla se nezměnila,“ vábí do rodiny esperantistů Lysková.

Tabule v Białystoku označuje místo, kde stával rodný dům otce esperanta Ludwika Zamenhova. Vlevo v polštině, vpravo v esperantu je nápis: „Tady stál dům, v němž se 15. prosince 1859 narodil tvůrce mezinárodního jazyka esperanto dr. Ludwik Zamenhof.“

V Česku vyšla učebnice s názvem *Esperanto por Bohemoj* pouhé tři roky po vydání díla Zamenhova. Mezi vynavače jazyka patřil mimo jiné Karel Čapek. Jeho *Povídky z jedné a z druhé kapsy* v esperantu lze najít i v bíalystocké klubové knihovně.

Univerzální jazyk není prý určen jen starším lidem v důchodu, kteří nemají co na práci. „Máme mateřskou školu, kde se učí esperanto, hodiny mají žáci ve školách, pro dospělé jsou kurzy. Učí se lidé různého věku a profesí,“ popsala Lysková.

Nejlepší na celém esperantu je prý to, že sdružuje lidi z celého světa. Čerpat mohou z mezinárodního esperantistického adresáře, kde jsou kontakty na lidi z různých zemí. „Lze tak levně cestovat a získávat nové přátele, a to je i jedna z myšlenek otce esperanta,“ poznamenala Lysková. „Angličtina je dnes spíše nutností, ale esperanto je neobvyklým koníčkem,“ dodala.

Do Białystoku přijede na přelomu července a srpna na 6 000 esperantistů z celého světa. Poznávání města budou mít ulehčeno tím, že na všech památkách jsou informace také v esperantu. Kongresu se zúčastní mimo jiné vnuk zakladatele umělého jazyka Ludwik Krzysztof Zaleski-Zamenhof.

Esperanto se tak v létě vrátí do své kolébky. V třistačíslicovém městě, kde kdysi žili vedle sebe Němci, Rusové, Židé, Ukrajinci, Romové, Poláci a Tataři, se uskuteční 94. mezinárodní kongres esperantistů. Právě mísení kultur, náboženství a jazyků ve městě, které podle legendy založil litevský kníže, když při lovu turů zabloudil až k bílému potoku (biały stok), mělo zřejmě vliv na vznik mezinárodního jazyka.

„Ludwik se narodil v židovské rodině v roce 1859 nedaleko náměstí, kde se konaly pravidelně trhy. Měl možnost slyšet různé řeči a viděl, že lidé se spolu často nedokázali domluvit a zuřivě gestikulovali,“ řekla průvodkyně Izabela Lysková.

Velikonoce

Velikonoce pro křesťany představují vrchol liturgického roku. Připomínají totiž smrt a vzkříšení Ježíše Krista, které je pointou příběhu o Mesiáši. Protože přesné datum Ježíšova umučení v Novém zákoně nenajdeme, panovaly prvních pár století spory o to, kdy Velikonoce vlastně slavit. Až v roce 325 svolal císař Konstantin takzvaný nicejský koncil a bylo rozhodnuto: klíčovým dnem bude neděle po prvním jarním úplňku, který nastane po průchodu Slunce jarním bodem. Velikonoce tedy mohou od té doby být mezi 22. březnem a 25. dubnem.

Masopust a Popeleční středa

Křesťanským svátkům, příchodu jara a ukončení zimního spánku přírody předcházela masopust. Patřivala k nejveselejším dnům po Novém roce. Veselí propukalo o masopustní neděli a končilo maškarním průvodem v úterý před Popeleční středou. Rituály o Popeleční středě se v kostelích stále dodržují. Kněz každému věřícímu namaluje na čelo křížek ze směsi popela a vody a vysloví biblickou větu: „Pamatuj, člověče, že prach jsi a v prach se obrátíš.“

Postní doba

Původní myšlenka půstu zdaleka neznamena jen zřeknutí se jídla, ale čehokoliv, co člověka spoutává a odvádí od duchovních věcí. Podle některých výkladů má i původ zdravotní a výchovný.

Každá z šesti nedělí, které následují po Popeleční středě a předcházejí velikonočnímu týdnu, dostala svůj název. První, tedy Černá neděle, se jmenuje podle barvy, do níž se ten den oblékaly zejména ženy. O druhé postní neděli se někde připravoval pokrm z pražených nedozrálých

Einsteinova teorie relativity mohla vzniknout v Praze

Předsedkyně historické sekce České astronomické společnosti Alena Šolcová je přesvědčena, že teorie relativity, která proslavila **Alberta Einsteina (1879-1955)**, mohla dostat základní obrysy za vědcova působení v Praze. Nejznámější světový fyzik a laureát Nobelovy ceny se sice narodil v bavorském Ulmu a zemřel v USA, ve zralém věku ale působil na německé univerzitě v Praze, kam i v pozdějších letech rád zavítal. Od narození Einsteina letos uplynulo 130 let. O teorii relativity podle Šolcové diskutoval s profesorem matematiky německé univerzity Georgem Pickem.

Slavný fyzik v Praze působil 16 měsíců v letech 1911 a 1912. Publikoval v tomto období 11 prací z teorie relativity a gravitace, z termodynamiky, teorie záření a kvantové fyziky. Einstein se nevyhýbal ani společenskému životu. Často navštěvoval salon Berty Fantové na Staroměstském náměstí v domě U Jednorozce. V kruhu přátel tam filozofoval a hrál na housle. Max Brod například vzpomíná, jak Einsteina, který hrál Mozarta, doprovázel na klavír. O jeho dalších návštěvách české metropole se toho ale ví jen málo nebo vůbec nic. Média už v minulosti psala o tom, že měl v Praze syna. Faktem ale je, že se o tom Einstein sám za života nikdy nezmiňoval a nenajde se o tom nic ani v žádném jeho životopise.

klasů. Na Kýchavou neděli se konala mše za odvrácení moru, k jehož příznakům v dávných dobách patřilo právě kýchání. Čtvrtá neděle postní se nazývala Družebná a byla dnem, kdy měla mládež dovoleno sejít se na návsi. V ten den také chodívala družba se ženichem navštívit stavení budoucí nevěsty. O páté neděli, takzvané Smrtné, vynášeli mladí „smrt“. Měla podobu slaměné figuríny na dřevěné tyči, oblečené do starých hadrů, někdy byla ještě ozdobena náhrdelníkem ze skořápek. Za vesnicí ji děti vhodily do potoka, a tak byla symbolicky ukončena zima. Konečně poslední, Květná neděle, probíhala v duchu svěcení proutků kočiček, dubu, lísky, smrku a podobně. Zasunuté za obrázky svatých měly chránit dům před bleskem, zapíchnuté do pole zajišťovaly dobrou úrodu. Popelem ze spálených posvěcených větvíček kreslil napřesrok o Popeleční středě kněz znamení kříže věřícím na čelo. Květná (ve světě Palmová) neděle připomíná den Kristova příchodu do Jeruzaléma, kdy jej lidé zdravili máváním palmovými listy.

PAŠIJOVÝ TÝDEN

Svatý, Velký nebo také Pašijový týden začíná právě Květnou nedělí, ale vrcholí až slavností Vzkříšení na konci takzvaného svatého třídenní. Toto třídenní začíná na Zelený čtvrtek, pokračuje přes Velký pátek a Bílou sobotu.

Zelený čtvrtek

V tento den Ježíš Kristus naposledy večeřel se svými apoštolů. Název Zeleného čtvrtku byl doložen už ve 12. století v Německu, odkud se dostal do Čech. Proč se prvnímu dni třídenní přiřadila právě zelená barva, není úplně jasné. Jedna verze praví, že navazuje na židovský zvyk jíst v tento den pokrmy z prvních zelených bylin. Podle jiné je vysvětlení prostší: kněz totiž oblékal zelené mešní roucho.

V české lidové tradici 19. století začínal Zelený čtvrtek před východem slunce modlitbou v zahradě. Ještě v polovině 20. století bylo možné spatřit věřící, jak vycházejí z domu před úsvitem, modlí se pod stromem směrem k východu a líbají zem. Někteří vědci takový rituál považují za pozůstatek pohanského kultu země. Ještě před východem slunce se zametal celý dům, omýval se dobytek. Zelený čtvrtek byl posledním dnem do Bílé soboty, kdy v kostele směly zaznít zvony – na znamení smutku nad ukřížováním Ježíše. Říkalo se, že „odlétají do Říma“. Veškerý rámus a hluk pak obstarávaly řehtačky, klapačky a jiná dřevěná rámusidla. Dodnes se v kostelích drží zvyk omývání nohou na připomínku poslední večeře Páně, kdy Kristus omyl nohy všem svým dvanácti apoštolům. Podobně omývá kněz při mši nohy dvanácti mužům z farnosti. Ze 16. století se dochovaly popěvky proti Jidášovi, který Krista zradil. Ve východních i západních Čechách bylo dokonce zvykem, že jeden z chlapců (pokud možno se zrzavými vlasy) vyběhl při mši z kostela a utíkal pryč. Ostatní děti s řehtačkami pak běžely za ním.

Velký pátek

Den největšího křesťanského smutku, památka umučení Ježíše Krista, je velkým svátkem zejména v prostředí protestantském. Katolická liturgie je toho dne strohá, nekonná se mše, ale pouze bohoslužba složená ze čtení textů a zpěvu. Velký pátek je dnem nejpřísnějšího půstu v roce. Málokdo dnes ví, že mezi postní krmě dříve patřil i typický vánoční kapr. I na Velký pátek vstávali lidé před úsvitem, aby se omyli ranní rosou. Vedle pobožnosti uctívání kříže, kdy věřící líbají rány Krista přibitého na kříži, se na Velký pátek ještě místy hrají takzvané pašijové hry. V zemích Koruny české je v době baroka zaváděli jezuité. Herci byli buď řeholníci, nebo později sami farníci. U bohatších spoluobčanů se účast na pašijové produkci považovala za veřejný projev kajcnosti. Hry byly (a stále jsou) velkolepou realistickou podívanou, přibližující události Kristových posledních dnů.

Bílá sobota

V noci ze soboty na neděli vstoupil Ježíš na nebe. Tato noc – označovaná jako Velká – dala ve 14. století jméno

Velikonocům. Těže noci se „zvony vracejí z Říma“. Před noční slavností Zmrtvýchvstání, které se říká vigilie, světí kněz před kostelem oheň, od kterého se zapálí paškál (velikonoční svíce) a světlo se přeneso do kostela. Obřad žehnutí světla neboli lucernarium je doložen už ve slovanských bohoslužbách svatých Cyrila a Metoděje na Velké Moravě. Označení Bílá sobota je odvozeno od bílého roucha nových katechumenů, kteří byli od středověku křtěni právě v tento den.

Hod boží velikonoční

Slavnost Zmrtvýchvstání Páně vrcholí v neděli druhou slavnou mší. Končí doba dlouhého půstu. Při mši se světí velikonoční pokrmy – beránek, mazanec, vejce, chleba, víno... „Jaký je to mazanec, bez koření, bez vajec?“ zpívá se v jedné pomlázkové koledě. O Velikonocích nesmí vejce chybět v žádném pokrmu: proto všechny ty nádivky, mazance, jidášky, beránci i perníky.

Červené pondělí

Pravé světské (a zejména dětmi nejvíce očekávané) radovánky přicházejí na Červené nebo Velikonoční pondělí. Pomlázka, na Valašsku a Lašsku zvaná šmigrust, začíná většinou brzy ráno. Spočívá ve šlehání žen a dívek jarními pruty, nejčastěji spletenými do sebe po osmi a více kusech. Význam pomlázky je ukryt v jejím názvu. Má za úkol ženy pomlázovat, ozdravovat. Příslušnice něžného pohlaví na výprask reagují různě kraj od kraje. Někde vyrážejí s odvetnou pomlázkou druhý den, jinde chlapce polévají vodou. Šlehání dívek je většinou spojeno s koledováním. Tradiční trofejí vedle dnes rozšířeného alkoholu a pentlí na pomlázku – jsou malovaná vejce jako symbol plodnosti, úrodnosti, života a vzkříšení. Kraslice jsou na českém území známé od 14. století. Původně slovo znamenalo vejce barvené na červeno – odtud Červené pondělí. Snad nikde ve světě se zdobení vajec nerozvinulo tak jako v Čechách, Moravě a Slezsku.

Globalizace do Čech přinesla i původem germánského zajíčka. Ten symbolizuje kromě štěstí a plynutí času také zmrtvýchvstání – zajíc totiž podle lidových pověr nikdy nespí, protože nemá víčka.

Šrotovné přináší úlevu

Šrotovné zavedené v řadě evropských zemí včetně Rakouska přináší určitou úlevu i českým automobilkám, které tvrdě zasáhla současná hospodářská krize. Pomáhá o to více, že Škoda Auto stejně jako kolínská továrna TPCA a nový podnik Hyundai v Nošovicích vyrábějí levnější automobily, které si kupují lidé využívající prémii za sešrotování starého vozu. Odbyt různých modelů vycházejících z výrobních pásů v České republice díky zvýhodnění prudce stoupl především v Německu, Francii a také Rakousku. Zlepšení se dá očekávat i na Slovensku, které nedávno také schválilo příspěvek na koupi nového vozu. Škoda Auto tak mohla zrušit omezení práce na pouhé čtyři dny v týdnu, přestože se původně očekávalo, že produkce bude muset být držena na nižší úrovni až do června. V současné době dokonce vedení automobilky vyjednává s odboráři o možných mimořádných směnách, které mají nahradit práci dříve propuštěných agenturních zaměstnanců. Na raketový růst objednávek reagovala i továrna Hyundai, která v současnosti uvažuje dokonce o zavedení sobotní práce. Současný rychlý vzestup objednávek pomáhá pochopitelně nejenom samotným automobilkám, ale i nejrůznějším subdodavatelům. Výrobci náhradních dílů ovšem teď paradoxně nyní zápolí s nedostatkem pracovních sil, protože při poklesu na konci minulého roku značně propouštěli. Samozřejmě šrotovné představuje jen krátkodobou pomoc, stejně jako zmírnění pravidel pro odpočet DPH na osobní vozy pro živnostníky, k němuž sáhla česká vláda poté, co přes lobbistický tlak automobilového průmyslu ztělesněného zejména členem Národní ekonomické rady vlády a členem managementu koncernu Volkswagen v jedné osobě Martinem Jahnem a snahy sociálnědemokratické opozice šrotovné v České republice zamítla. Nikdo není schopen přesněji určit, za jak dlouhou dobu se efekt šrotovného vyčerpá, většina analytiků odhaduje účinnost tohoto kroku na čtvrt až půl roku. I to by však mělo pomoci automobilovému průmyslu překlenout nejhorské období. To ovšem platí v případě, že se naplní optimistická varianta celkového ekonomického vývoje, podle které již v druhé polovině nebo alespoň poslední čtvrtině letošního roku nastane znatelné hospodářské oživení a v příštím roce dokonce poměrně rychlý růst. Jinak by naopak krátkodobé zlepšení odbytu jedině prodlužovalo následnou depresi. Další problém šrotovného, na který upozorňují jeho odpůrci, spočívá v jeho povaze precedentu – již dnes se ozývají například výrobci domácí elektroniky, tedy odvětví postiženého krizí podobně tvrdě jako producenti automobilů, že by určitá varianta šrotovného měla být aplikována i na jejich výrobky. A pokud uspějí, objeví se jistě další obory s podobným nápadem. Mohla by tak být rozpoutána určitá spirála dotací, kde by stát financoval další kolo zběsilých spotřebních dostihů. Celou akci tak lze udržet v normálních kolejích jedině tehdy, když bude jednoznačným způsobem limitována časově i rozsahem vynaložených prostředků. To nás opět vrací ke konstatování, že šrotovné bude velmi prospěšné pro země, které je poskytují i pro velké producenty automobilů, mezi něž nyní patří Česká republika a Slovensko, ale jen v případě, že v současné době čelí opravdu jen relativně krátkému epizodnímu poklesu, a ne rozsáhlé, několikaleté krizi s nedozírnými následky.

(MaFr)

Česká republika a nájmy

Problematika nájemného v České republice patří mezi nejožehavější témata – část bytů funguje stále v režimu regulovaného nájemného, další část je pronajímána volně, na základě tzv. tržního nájemného. V příštím roce by mělo podle původní legislativy dojít k sjednocení obou systémů, respektive regulované nájemné by se mělo vyrovnat „místně obvyklému nájemnému“, což znamená jeho stále velmi výrazné zvýšení (v posledních letech roste řádově o desítky procent). Jenže v posledním období, mj. i pod vlivem ekonomické krize, začíná příslušné české ministerstvo pro místní rozvoj do určité míry couvat. Objevily se již požadavky, aby byl celý proces o dva roky prodloužen a zvyšování nájmu v bytech s regulovaným nájemným se rozložilo do delšího období. Ministerstvo již také odhadlo, že asi 40 000 domácností nebude mít prostředky na financování výrazně vyšších nájmu. Přitom v současné době na trhu citelně chybí levnější a menší byty, kam by se tito lidé eventuálně mohli přestěhovat. V České republice přitom na rozdíl od Rakouska či Německa prakticky neexistuje segment sociálního bydlení. Města se v naprosté většině zbavila svého bytového majetku masivní privatizací a zbylé činžovní domy ve svém držení provozují podle běžných komerčních zásad. Majitelé domů si dlouhodobě stěžují, že prostřednictvím regulace nájmu na ně vlastně stát přenáší sociální náklady spojené s bydlením. Proto se také vcelku pochopitelně brání snaze o prodloužení doby regulace, kterou považují za prakticky neúnosnou. Často přitom argumentují, že dosavadní nájemné nepokrývá ani náklady spojené s údržbou domu – to paradoxně platí především v případě nejvíce zanedbaných bytů nejnižších kategorií, protože nájemné se dlouhodobě zvyšovalo o určité procento. Právě tyto byty jsou také nejvíc ohroženy cenovým skokem při vyrovnání regulovaných nájmu s místně obvyklým nájemným. Majitelé domů se o něco příznivěji než na protahování regulace nájemného dívají na možnost přímé státní pomoci sociálně slabým při placení nájemného. Tento plán rovněž vzešel z ministerstva pro místní rozvoj, které po předsedovi koaličních lidovců Jiřím Čunkovi převzal jeho stranický kolega Cyril Svoboda. Podle představitelů ministerstva by stát přesně definované skupině poskytoval příspěvek na bydlení, který by vyplácel přímo majitelům domů. Zároveň by ale stát měl významný vliv na konkrétní výši nájemného. Podle vlastníků nemovitostí by však podobné kroky bylo možno podniknout až následně po ukončení celkové regulace nájemného. Ministerstvo pro místní rozvoj však zatím pro tento plán nemá zajištěnou podporu v daném ohledu klíčového ministerstva financí. To sice řídí také člen lidovců Miroslav Kalousek, který však ve straně je spíše rivalem ministra Cyrila Svobody. Na subvenci v řádu desítek milionů korun ročně by se zejména v nynějších časech krize asi nedíval zrovna nejvíce příznivěji. Vlastníci domů stále čekají na rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve Štrasburku ve věci jejich žaloby na Českou republiku kvůli deregulaci nájemného. Přitom doufají, že se jim podaří od státu získat odškodnění v řádu miliard korun, a argumentují rozhodnutím tohoto soudu v podobném případě polské občanky před několika lety. Jenže celá kauza se značně protahuje a majitelé domů pomalu ztrácejí trpělivost. Celou situaci v současné době navíc značně komplikuje nynější hospodářská krize,

při níž stát zjišťuje, že v oblasti bydlení nemá připravenou prakticky žádnou sociální síť. Koncepce bytové politiky a harmonogram ukončení regulace nájemného vznikaly v době rychlé konjunktury a se zhoršením celkové hospodářské situace evidentně nepočítaly. Na druhou stranu nemalá část české společnosti není vytváření jakéhokoliv nového systému sociální ochrany příliš nakloněna. Souvisí to mimo jiné i s obecným zvlgarizováním diskusí o sociální politice, které se nemohou opřít na rozdíl od Rakouska o dlouholeté tradice budování sociálního státu a polemik o jeho podobu. V České republice se velmi hlasitě projevují zastánci značně zjednodušeně chápaného neoliberalismu, kteří v jakékoliv sociální síti vidí především nespravedlnost vůči úspěšnějším a podporu lidské lenosti a neschopnosti. Vyhocování sociálních rozdílů pak považují nejenom za neškodnou, ale dokonce za velmi užitečnou tendenci, která zvyšuje pracovní motivaci. Je možné, že pod vlivem těchto názorů nakonec ministerstvo pro místní rozvoj rezignuje na snahu nějakým uspokojivým kompromisem celý problém vyřešit. Problematika bydlení se však může stát snadno zdrojem nebezpečných sociálních konfliktů s těžko předvídatelným vyústěním. Ostatně již dnes se nejostřejší sociální střety v rámci České republiky odehrávají v souvislosti s placením nájemného, respektive v souvislosti s dluhy vzniklými neplacením nájemného a dalších poplatků spojených s bydlením.

(MaFr)

Potíže s veletrhy i v ČR

I Českou republiku postihl propad tržeb provozovatelů veletrhů, který úzce souvisí se současnou hospodářskou krizí. Jedna z největších českých společností z tohoto oboru, firma Veletrhy Brno, známá především pořádáním tradičního strojírenského veletrhu, již oznámila, že počítá se zhruba desetiprocentním snížením tržeb. Řada analytiků se však domnívá, že se zdaleka nejedná o konečné číslo. Pro výstavní akce pořádané brněnskou společností se jeví jako rozhodující vývoj ve stavebnictví, strojírenství, elektrotechnice a automobilovém průmyslu, tedy vesměs v odvětvích, které v současnosti zápolí se závažnými potížemi. Největší otazník visí nad brněnským Autosalómem. Jestliže se loni spekovalo o jeho možném protažení na dva víkendy, nyní se dá spíš očekávat tvrdý boj o jeho přežití. Uspořádání podobné akce má podle odborníků smysl pouze v případě, že se veletrhu zúčastní alespoň dvacet značek, a zajistit takovou účast v současné situaci nebude zcela jednoduché. Ale snad se stane vzorem velice slušně navštívený ženevský autosalón, přestože řada novinářů tvrdí, že v současnosti je pouze výjimkou z pravidla. Naopak u stavebnického a strojírenského veletrhu brněnští věří, že k nějakému zásadnímu propadu nedojde, protože zejména pro německé a rakouské firmy je brněnský veletrh údajně velmi vhodným odrazovým můstkem na český trh. Někteří analytici však upozorňují, že lze očekávat omezení účasti ze strany domácích vystavovatelů, protože musí šetřit na propagaci. Navíc pro ně v současnosti zviditelňování v mezinárodním kontextu na veletrhu nemá příliš smysl, protože poptávka po jejich zboží je v současnosti doslova mizivá. Současnou situaci společnosti Veletrhy Brno komplikuje špatný odhad hospodářského vývoje v minulosti – v loňském roce, kdy ještě řada společností

věnovala na prezentaci v rámci veletrhů bez problémů velmi vysoké částky, společnost Veletrhy Brno mohutně investovala s tím, že musí vystavovatelům nabídnout odpovídající prostory. Proto se pustila do výstavby obřího nového pavilónu P, který by měl stát skoro miliardu korun. Pochopitelně museli provozovatelé brněnského výstaviště takto velkou akci řešit pomocí úvěru. A ten se jim v současných nelehkých časech stal doslova noční můrou. Přímo se nabízí srovnání s Pražskými vzorkovými veletrhy, které se v době velké hospodářské krize v třicátých letech zoufale potýkaly s ekonomickými obtížemi, které významně prohloubilo problémy při budování mohutného Veletržního paláce. Pražské vzorkové veletrhy nakonec situaci zvládly s vypětím všech sil, Brňané však věří, že v jejich případě snad nebude tak zle. Podle představitelů firmy Brněnské veletrhy bude jen nutno do určité míry snížit objem nákladů. Přitom nebude ani nutné sáhnout k nepopulárnímu propouštění zaměstnanců. Veletrhy Brno se nyní spoléhají na předpovědi řady ekonomů, že krize poznamená víceméně jen letošní sezónu, takže již v roce 2010 by mohlo být opět lépe. Rozsáhlá investice by pak nebyla zničujícím krokem, ale naopak našlápnutím k dalším, ještě vyšším ziskům. Protahování krize do dalších let, které zejména ve středoevropských podmínkách bohužel nelze zcela vyloučit, by asi mohlo bezproblémové fungování firmy Veletrhy Brno výrazně zkomplikovat. Vyloučit dokonce nelze ani variantu, že by v tomto případě hrozilo i určité nebezpečí zániku některých tradičních veletržních podniků.

(MaFr)

Maďarsko, Bulharsko, Česká republika – všechno jedno

Česká koruna v prvním čtvrtletí letošního roku prožívá velmi těžké období, vůči euru její kurz prudce klesá až na několik let nevídané hodnoty kolem třiceti korun za jedno euro. Čeští finančníci si přitom stěžují, že zahraniční investoři i ekonomičtí analytici a novináři nedokážou rozlišovat mezi jednotlivými ekonomikami zemí bývalého sovětského bloku a paušálně je zahrnují do jakési silně rizikové zóny, z níž by bylo výhodné co nejrychleji se stáhnout. Přitom se i v renomovaných ekonomických periodikách ve světě objevily naprosto nepřesné zprávy, které pověst české ekonomiky velmi silně poškodily. Jako příklad se uvádí naprosto nesmyslné tvrzení z úvodníku britského listu *The Economist*, podle něhož je Česká republika velmi ohrožena tím, že domácnosti mají značnou část svých půjček v eurech a švýcarských francích. Proti tomu se pochopitelně ozvali i představitelé České národní banky, kteří poukázali na skutečnost, že půjčky v cizích měnách jsou v České republice na rozdíl například od Maďarska nebo od Ukrajiny či jiných států naprosto výjimečné a že činí jen desetinu procenta ze všech půjček v České republice. Nedá se však říct, že by si tato fakta brali investoři příliš intenzivně k srdci. Koruna i v následujících týdnech poměrně výrazně kopírovala vývoj měn v středoevropském regionu. Trvalejší efekt nemělo ani společné vystoupení představitelů národních bankovních institucí některých středoevropských a východoevropských států včetně České republiky, kteří se společně snažili čelit pádu svých měn společnou slovní intervencí, v jejímž rámci naznačili možnost zvýšit úrokové sazby a zahájit tak trend opačný

k dosavadnímu rychlému poklesu úrokové míry v posledních měsících. Podobně se vyjádřilo zároveň několik členů rady České národní banky včetně některých dosavadních příznivců rychlého poklesu sazeb. Samotný guvernér České národní banky Luděk Niedermeyer se ovšem v online rozhovoru pro deník *Hospodářské noviny* přiklonil spíše k ponechání sazeb na stávající výši, i když varoval před nebezpečím inflace po odeznění nejhorších příznaků krize. Finančníkům se sice podařilo odvrátit hrozbu proražení hranice třiceti korun za jedno euro, ale kurz zůstává stále velmi neklidný, s rychlými výkyvy oběma směry. Podle některých analytiků tak nyní česká ekonomika tvrdě doplácí na politicky motivovanou nechuť k zavedení eura v posledních letech. Slabší kurz sice zlevňuje české zboží na zahraničním trhu, ale v období krize je poptávka po zboží stejně velmi slabá. Vysoký kurz však prudce zdražuje dovozy, což může situaci značně komplikovat. Navíc je třeba počítat se snahou zahraničních bank sůžovaných rozsáhlou krizí stáhnout z dosud velmi silně ziskových českých poboček či dceřiných firem prostřednictvím dividend velký objem peněz, což opět přispěje k snížení hodnoty české koruny. Z tohoto hlediska se tedy v horizontu několika měsíců nejeví ono zmiňované proražení hranice třiceti korun za euro nijak nereálné, i když na druhé straně je nutné si uvědomit, že Česká národní banka dosud ani zdaleka nevyčerpala všechny své možnosti ovlivnění kurzu koruny. Přes všechny potíže však nadále platí, že Česká republika patří mezi země, které nejsou akutně ohroženy krachem jako třeba Maďarsko, Ukrajina a hlavně Lotyšsko. Pomáhá relativně nízké zadlužení a právě již zmiňovaný malý rozsah půjček v zahraničních měnách. Samozřejmě velmi nepříznivě se v České republice jako malé, exportně orientované ekonomice projevují odbytové obtíže spojené především s hospodářským propadem největšího obchodního partnera – Německa. Ani politická situace není tak destabilizovaná jako v Maďarsku či na Ukrajině. Extrémní nebezpečně populistické proudy zatím nemají ve veřejnosti nějakou výraznější podporu. V dominantním automobilovém průmyslu se pozitivně projevilo zavedení tzv. šrotovného, což by mělo snad přispět i k zpomalení tempa růstu nezaměstnanosti. Slabá vláda asi nebude příliš rozdmýčkat sociální nepokoje a opozice naproti tomu v posledním období do určité míry v ekonomické oblasti zmírnila svoji kritickou rétoriku. Premiér Topolánek navíc připustil přijímání jednotlivých opatření proti krizi zvlášť, a ne v jediném balíku, jak dosud preferoval. To umožňuje hladký průchod řady opatření parlamentem. Samozřejmě hodně bude záležet na délce krize. Většina ekonomů už opatrně přesouvá očekávání prvních náznaků hospodářského oživení až na samý konec roku, nicméně i tento termín neznamena až tak pesimistickou variantu. Pokud by vyšla, mohla by se Česká republika stejně jako Slovensko zotavit poměrně rychle, i když v některých odvětvích asi bude nutno počítat s vážnými problémy ještě podstatně déle. Následky dlouhodobějšího propadu lze jen velmi těžko odhadnout, protože s ničím podobným jsme se v ekonomice již velmi dlouho nesetkali a podmínky třicátých let se od současnosti velmi liší. Rozhodně by se jednalo o vrcholně nebezpečný proces, který by mohl mít obrovské dopady na život celé společnosti nejen v České republice, ale samozřejmě i v Rakousku. (MaFr)

ČR tlačí na uvolnění trhu práce u sousedů, šance ale jsou malé

Německo a Rakousko svůj pracovní trh občanům z nových zemí Evropské unie, tedy i Čechům či Slovákům, od května asi zcela neotevrou. České předsednictví EU ale i tak bude ruku v ruce s Evropskou komisí zkoušet oba státy přesvědčit, aby bariéry odstranily. Vyplývá to z prohlášení ministra práce a sociálních věcí Petra Nečase na jednání s resortními kolegy z dalších zemí bloku. „Realistický postoj je takový, že žádný zvrat nelze očekávat,“ řekl ČTK a Českému rozhlasu Nečas, který jednání řídil. „Na druhou stranu ten tlak má pokračovat. Je správné, že ho bude vyvíjet předsednictví bez ohledu na to, že je to teď české předsednictví,“ dodal.

Ministr Kalousek navrhne přeřazení některých služeb do nižší DPH

Ministři financí zemí Evropské unie se dohodli na přeřazení některých služeb do nižší sazby daně z přidané hodnoty. Novinářům to řekl český ministr financí Miroslav Kalousek, který jednání vedl. Sám prý navrhne snížení DPH u služeb s vysokou přidanou hodnotou i v Česku. Přestože konkrétní služby nespecifikoval, v minulosti naznačil, že by to mohly být restaurační služby či kadeřnictví. Česká asociace hotelů a restaurací zprávu z Bruselu přivítala a označila ji za úspěch ministra Kalouska.

Českému předsednictví EU se tímto kompromisem podařilo dosáhnout shody, o níž se EU pokoušela několik let a dosud vždy neúspěšně. Pravděpodobnost úspěchu nakonec zvýšila skutečnost, že Unie možnost snížení sazeb DPH zařadila v rámci takzvaného plánu obnovy hospodářství EU jako jeden z nástrojů boje proti současné krizi. Unie si od této dohody slibuje záchranu desítek tisíc pracovních míst.

Ministři financí Evropské unie se shodli, že členské státy by měly začít se snižováním rozpočtových schodků, které narostly kvůli krizi, již od příštího roku. Země, jejichž veřejné finance nejsou v tak špatném stavu, mohou začít až v roce 2011. Novináře o tom informovala Rada EU. Průměrná výše rozpočtového schodku v Evropské unii by měla letos přesáhnout čtyři procenta HDP, měla by tak být nejvyšší za posledních patnáct let.

Novému majiteli Karlovarskému porcelánu by mohl za určitých podmínek pomoci stát

Případnému budoucímu novému majiteli krachující firmy Karlovarský porcelán (KP) by mohl za určitých podmínek pomoci s oživením a rozjezdem výroby stát. ČTK to řekl ministr práce a sociálních věcí Petr Nečas (ODS). Podle něho existuje dohoda s ministrem financí, že by největší tuzemská porcelánka mohla získat například provozní překlenovací úvěr. Případná pomoc je však podmíněna vypracováním naprosto konkrétního plánu restrukturalizace firmy, souhlasem věřitelského výboru a potvrzením o zajištění odbytu. Ministr porcelánku, která je od 10. prosince v konkurzu, navštívil a jednal s insolvenčním správcem, odboráři i vedením firmy. Nečas po návštěvě řekl, že KP považuje za perspektivní společnost, která má

šanci na přežití. Složitou situaci zaměstnanců firmy, kteří nedostali mzdy od ledna, by měla vyřešit novela insolvenčního zákona. Ta zaručuje zpětné vyplacení tří měsíčních mezd.

Průměrná mzda loni stoupla o 8,5 % na 23 542 Kč

Průměrná mzda loni v Česku vzrostla o 1 848 korun na 23 542 Kč. Proti předchozímu roku tak byla vyšší o 8,5 %, což představuje nejvýraznější meziroční růst od roku 2001. O více než 8 % se zvýšila i v samotném čtvrtém čtvrtletí, což podle analytiků zřejmě způsobily výplaty odstupného rekordnímu počtu propouštěných pracovníků. Po odečtení vlivu inflace se mzda loni zvýšila o 2,1 %, nejméně za posledních deset let. „S tím, jak se firmy rekordním tempem zbavují zaměstnanců, dočasně se jim zvyšují i mzdové náklady. Na první pohled tak vypadá, že si zaměstnanci přilepšili skoro o devět procent, na druhý pohled však řada z těchto zaměstnanců si přilepšila na řadu měsíců jednorázově a prozatím naposledy,“ řekl ČTK analytik ČSOB Petr Dufek. Připomněl, že průměrná mzda je imaginární číslo, ze kterého se nedají dělat příliš velké závěry. Neberou ji totiž více než dvě třetiny zaměstnanců. Reálná mzda navíc loni rostla nejpomaleji od roku 1998, kdy českou ekonomiku negativně ovlivnila měnová krize a recese, poznamenal analytik Patria Finance David Marek s tím, že letošní rok může být ještě méně štědrý.

Recese zvýšila v únoru rekordním tempem nezaměstnanost na 7,4 %

Nezaměstnanost v České republice v únoru vzrostla na 7,4 % z lednových 6,8 %, což byl nejvyšší únorový přírůstek v historii. Předčila tak i odhady analytiků, kteří v průměru očekávali zvýšení na 6,9 až 7,1 %. Tato čísla ministerstva práce a sociálních věcí podle analytiků ukazují, že na trh práce tvrdě dopadá ekonomická recese. Pracovní místa zanikají hlavně v krizi silně zasaženém průmyslu, kde jich dříve naopak nejvíce přibývalo. Podle ekonomů na konci roku překročí míra nezaměstnanosti 8 %. Únorový přírůstek byl podle analytika UniCredit Bank Pavla Sobíška s přehledem historicky nejvyšší pro druhý měsíc roku a potvrdil, že růst nezaměstnanosti má tendenci dále zrychlovat. Letošní první dva měsíce zcela smazaly příznivý vývoj na trhu práce z předchozích dvou let. „I když celý rok nebude stejně dramatický jako jeho začátek, míra nezaměstnanosti se patrně koncem roku podívá nad osmičku,“ podotkl. „Rychlost, s jakou se propouští, je i na české poměry neuvěřitelně vysoká,“ mínil analytik ČSOB Petr Dufek. Firmy podle něj snižují stavy, protože ztrácejí zakázky doma i v zahraničí. Vedle propouštění mizejí i volná pracovní místa. Ještě loni na jaře jich bylo přes 150 000, nyní je to jen necelých 65 000.

Inflace v únoru klesla na dvě procenta, je nejnižší od března 2007

Meziroční růst spotřebitelských cen v únoru zpomalil na 2 % z lednových 2,2 %. Jde tak o nejnižší růst cen od března 2007, informoval Český statistický úřad. Meziměsíčně

inflace stoupla o 0,1 %, když po sedmi měsících poklesu zdražily pohonné hmoty. „Dramatický pokles inflace posledních měsíců je již za námi, nyní nás čeká již jenom umírněné snižování inflačních tlaků, domácí spotřebitelská poptávka zůstává slabá. Deflačním tendencím by ovšem měla zabránit slabá koruna,“ uvedl analytik Komerční banky Jan Vejmělek. Celková meziroční inflace v únoru 2009 byla ve srovnání s aktuální prognózou ČNB o 0,5 procentního bodu vyšší. Podle předběžných propočtů k této odchylce zhruba stejnou měrou přispěl vývoj cen pohonných hmot a cen potravin. „Ceny potravin prozatím nezareagovaly zcela podle očekávání na výrazný propad světových cen potravin a domácích cen zemědělských výrobců, proto nelze vyloučit, že v dalších měsících dojde k dalšímu poklesu jejich cen. K vyšším cenám pohonných hmot přispěl oproti prognóze slabší kurz koruny vůči americkému dolaru,“ uvedla ČNB.

Mensdorff-Pouilly, Gripen, Steyer a ČR

Nedávné zatčení rakouského podnikatele a lobbisty Alfonse Mensdorffa-Pouillyho v souvislosti s jeho obchody s britsko-švédským konsorciem BAE Systems vyvolalo v České republice obrovskou pozornost. Není se co divit, protože Česká republika podobně jako Maďarsko nakonec uzavřelo s BAE Systems smlouvu, na základě které si pronajala 14 stíhaček Gripen za vysokou sumu 20 miliard korun. Dokonce původně chtěla Česká republika stroje koupit, po ničivých povodních v roce 2002 však zvolila raději poněkud úspornější variantu pronájmu. Již v době uzavření kontraktu se však tvrdilo, že v jeho rámci docházelo k rozsáhlým úplatkům. Někdejší senátor Michael Žantovský z Občanské demokratické aliance, který zase prosazoval nákup amerických stíhaček F-16 (Američané ze soutěže nakonec kvůli neprůhlednosti odstoupili), dokonce v této souvislosti podal kvůli podezření z korupce trestní oznámení, kauzu se však nepodařilo osvětlit. Ani tajně nahrávané interview s někdejší českým ministrem zahraničí Janem Kavanem, v němž tento špičkový sociálnědemokratický politik hovořil o korupci v souvislosti s Gripeny, nevedlo k žádnému zřetelnému obvinění nebo dokonce odsouzení. Nyní tisk spekuluje, zda Mensdorff-Pouilly v průběhu vyšetřování nesdělí, na jaká konta českých politiků či předních představitelů armády putovaly úplatky. Přitom se hovoří o nemalých sumách, v řádu desítek milionů korun, které mohli inkasovat představitelé prakticky všech stran tehdy zastoupených v českém parlamentě. Na druhou stranu je však nutno konstatovat, že se Gripeny, přestože byly velmi drahé, v České republice celkem osvědčily a patrně opravdu představovaly perspektivnější volbu než zastaralé a opotřebované stíhačky F-16. Otazník představuje však vysoká cena, do níž mohla být započítána nejenom vysoká provize pro Mensdorff-Pouillyho, ale i všimné řadě politiků. Nedůvěru přitom jen potvrzují podivné okolnosti kolem dalších velkých zakázek pro českou armádu. Různé tahanice jsou spojeny i s dodávkou obrněných transportérů pro českou armádu. Kontrakt s vítězem veřejné soutěže, kterým se přes různé protesty stala rakouská společnost Steyer, podepsal ministr obrany předchozí koaliční vlády vedené sociálními demokraty Karel Kühnl těsně před svým odchodem z úřadu, v době, kdy jeho strana – malá

pravicová Unie svobody po katastrofálním volebním výsledku prakticky již vymizela z politiky. Vozy Pandur pak v následných testech neprošly a ministerstvo národní obrany, řízené nyní představitelkou lidovců, dokonce vážně zvažovalo o odstoupení od smlouvy. Představitelé Steyeru naopak tvrdili, že potíže byly způsobeny nejasným zadáním ze strany samotného ministerstva. Nakonec byl dohodnut kompromis, který původně objednaný počet obrněných transportérů zredukoval zhruba na polovinu – ze 199 na celkem 107. Zároveň došlo k rozšíření počtu typů, které má Steyer dodat – zatímco původně se počítalo prakticky pouze s osmikolovým velkým transportérem, nyní rakouská firma slibuje dodat i menší transportéry, některé z nich navíc v průzkumné, ženijní, vyprošťovací a snad i velitelské variantě. Tyto změny odpovídají i zkušenostem armády ze zahraničních misí, především v hornatém a nebezpečném Afghánistánu. Obrněné transportéry by měly český stát přijít na plných 14 miliard korun. Část peněz z kontraktu by však měla zůstat v České republice, protože na plnění zakázky, respektive hlavně na kompletaci strojů, se podle dohody budou významně podílet i české firmy. Nejvýznamnější díl získal Vojenský opravárenský podnik ve Šternberku na Moravě, kde v současnosti pracuje na devět stovek lidí, kterým by jinak hrozilo propouštění. Snad nakonec přes všechny tahanice a nechutnosti bude mít celá kauza obrněných transportérů alespoň částečně dobrý konec jako záležitost Gripeny – tedy že se podaří alespoň pro českou armádu zajistit slušné vybavení, i když možná v ne zcela ideální ceně. (MaFr)

České hory prohrávají s Alpami

Přestože české hory si na rozdíl od loňského roku nemohou stěžovat na nedostatek sněhu, majitelé hotelů a penzionů v Krkonoších, Jeseníkách i Beskydech si stěžují

na malý počet zákazníků. Úbytek lyžařů výrazně pocítili i vlekaři. Na vině je podle nich především úbytek klientely z Německa a Nizozemí. Jej zájem o české hory ochladl výrazně v loňském roce, kdy česká koruna mimořádně rychle posilovala a prodražovala tak pobyt v České republice turistům z eurozóny. Jenže potíže s návštěvností horských hotelů a penzionů v ČR zhoršuje i nízký počet návštěvníků z tuzemska. I v tomto případě sehrála důležitou roli silná koruna v loňském roce, díky které řada Čechů na podzim levně koupila zájezdy v Alpách. Češi si oblíbili zejména Rakousko – podle statistik jsou v současnosti sedmými nejčastějšími návštěvníky Rakouska a jejich počet na alpských sjezdovkách neustále roste. A tento trend zatím nezměnilo ani letošní rychlé oslabení kurzu koruny vůči euru. Většina českých turistů se přitom shoduje, že zatímco ceny v Alpách a v českých horách jsou velmi podobné, kvalitativní rozdíl zůstává stále velmi zřetelný. To konečkonců potvrzuje i statistika. Čeští hoteliéři i provozovatelé různých lyžařských zařízení si situaci uvědomují. V řadě případů proto na rozdíl od předešlých let nezvyšovali ceny pokojů v hotelích a penzionech a někdy dokonce zlevňovali. Podle informací ve Špindlerově Mlýně získávají nyní turisté ubytování za ceny typické spíše pro letní sezónu. Situaci příliš nezlepšuje ani určitý vzestup počtu polských turistů. Lze samozřejmě jen těžko odhadnout, jak se bude situace v horských střediscích vyvíjet ve stínu současné hospodářské krize a pádu české koruny. Zhoršující se ekonomická situace samozřejmě bude nahrávat tuzemské rekreaci, ale na druhou stranu velká skupina lyžařů si možná bude muset odepřít dlouhodobější pobyt v horách. Navíc čeští hoteliéři a další podnikatelé v této oblasti budou těžko získávat zpět důvěru domácích klientů, které znechutily dřívější vysoké ceny a často výrazná preference zahraničních hostů považovaných za movitější a žádoucí klientelu.

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Rakouští studenti v Temelíně

Jaderná elektrárna v Temelíně patří mezi nejproblémovější body česko-rakouského soužití v posledních letech, kterou s chutí využívají nacionalisté a odpůrci sblížení obou zemí. Přitom by se asi obtížně hledala oblast, kde se nashromáždilo větší množství různých předsudků, nepřesností a polopravd. Obecně panuje hlavně nedostatek reálných informací, které nedokážou vyrovnat často zmatené novinářské výkřiky. Nepříznivý trend se snaží zastavit gymnazisté z Kremsu, kteří na konci února navštívili samotnou jadernou elektrárnu a na vlastní oči se mohli přesvědčit, jak zdejší zařízení funguje. Studenti neviděli jen informační centrum, ale součástí jejich exkurze byla i návštěva strojovny prvního bloku Temelína. Už předtím absolvovali přípravnou besedu přímo v Kremsu, kde kladli otázky operátorovi temelínské elektrárny Jiřímu Tycovi. Možná trochu překvapivě někteří studenti projeví i zájem o práci v temelínské elektrárně. Představitelé jaderného zařízení sice potvrdili, že v Temelíně shání stále kvalitní techniky, kteří

jsou ochotni se stále sebevzdělávat, ale zdůraznili, že pro přijetí je bezpodmínečně nutné ovládat češtinu, protože veškerá komunikace v elektrárně probíhá česky. Rakouským středoškolákům se zájmem o práci v Temelíně proto doporučili, aby zvážili možnost studia na některé z českých vysokých škol technického zaměření, aby perfektně zvládli i odbornou terminologii. Bude určitě zajímavé sledovat, zda některé nynější rakouské gymnazisty natolik naláká vize práce v prostředí jaderné elektrárny, tedy v prostředí v domácích podmínkách nedostupném, že se skutečně pustí do tak obtížného jazyka, jakou čeština bezpochyby je. V každém případě by však bylo skvělé, kdyby se celá záležitost konečně oddémonizovala a o problému jaderné energetiky v České republice by se konečně začalo mluvit bez hysterických ideologicky podbarvených postojů. Nejsem si však jist, zda společnost v obou státech na rozumný dialog v současné době dorostla. Stále spíše vidíme v obou zemích nemalé množství demagogů, kteří si získávají body především rozdmýcháváním nechtí, nenávisti a vzájemných předsudků. Přitom se nedá říct, že by jejich

řady nějak výrazněji řídly. Přesto snad exkurze gymnazistů z Kremsu nezůstane jen ojedinělou vlaštkou, která jak známo jaro nedělá, a skupin zajímajících se o skutečné nepřekroucené informace na obou stranách hranice bude přibývat. Tuto optimistickou vizi ostatně potvrzuje i zájem o reciproční studium jazyků v pohraničí, který se v posledních letech objevuje stále častěji. (MaFr)

Premiér Topolánek: Budoucnost energetiky je spojená s jádrem

Budoucnost české energetiky musí být spojena s jadernou energetikou. Na Energetickém kongresu to řekl premiér Mirek Topolánek (ODS). Kromě jádra by se měly podporovat i úsporné a nízkoemisní technologie. Česko by také mělo využívat domácí zdroje uhlí nebo vodní elektrárny. Podle dřívějších vyjádření premiéra by rozšíření výroby elektřiny z jaderných zdrojů mohlo přinést zlevnění elektřiny a zároveň by bylo nejlepší cestou ke snížení emisí oxidu uhličitého. S dalším rozvojem jaderné energetiky v Česku ale nesouhlasí koaliční zelení. Současná finanční krize částečně vyřeší i problémy se spotřebou energií, řekl dále na Energetickém kongresu premiér Mirek Topolánek. Podle statistik Energetického regulačního úřadu (ERÚ) klesá spotřeba elektřiny od nástupu krize na podzim loňského roku. Podle dřívějších odhadů odborníků měla růst spotřeba elektřiny zhruba o dvě procenta ročně.

„Pražský svazek“

Boj s údajnou panikou kolem globálního oteplování se má stát hlavním tématem nového mezinárodního svazku spřízněných institutů kolem Centra pro ekonomiku a politiku (CEP) blízkého prezidentu Václavu Klausovi. První kroky ke vzniku byly učiněny před pár dny v New Yorku na konferenci o klimatických změnách, řekl novinářům Klaus. Svazek se rodí pod anglickým názvem The Prague Network, česky se mu zatím říká jen pracovní „Pražský svazek“. Tématem nebude souboj s globálním oteplováním, ale s „alarmismem“ kolem globálního oteplování, řekl Klaus, který dlouhodobě zpochybňuje závěry ekologů o oteplování klimatu a vlivu člověka na něj. Na tiskové konferenci prezident a zároveň předseda správní rady CEP představil nového šéfa institutu. Stal se jím devětadvacetiletý Jan Skopeček, doktorand na Vysoké škole ekonomické a poradce prezidenta Klause. „Já jsem Honzu Skopečka objevil před několika lety jako špičkového studenta, když jsem vyučoval na VŠE,“ uvedl Klaus. Předchozí ředitel CEP Petr Mach funkci opustil poté, co založil novou politickou

Stranu svobodných občanů (SSO). Ta se má stát alternativou ODS. Rozdíl spočívá mimo jiné v jasném odmítnutí lisabonské smlouvy. Prezident Klaus podpořil stranu tím, že odeslal pozdravný dopis na její ustavující sjezd. Dále prý ale jeho podpora nepůjde, překračovalo by to rámec jeho prezidentské funkce. „Už jsem svůj názor jasně vyslovil,“ dodal Klaus.

Než vznikne mapa alejí, nebude se kácet kolem státních silnic

Ministerstva dopravy a životního prostředí zhotoví mapu silničních stromořadí, ve které zohlední všechny funkce stromů. Do té doby se Ředitelství silnic a dálnic zdrží plošného kácení stromořadí kolem státních silnic, ve společném prohlášení to uvedli ministr životního prostředí Martin Bursík (SZ) a ministr dopravy Petr Bendl (ODS). Ministři také vyzvali ke spolupráci krajské hejtmany, protože 60 % českých a moravských silnic spadá jako komunikace druhé a třetí třídy pod správu regionů. Podle ankety, kterou Česká inspekce životního prostředí v zimě provedla mezi správami silnic, plánovali letos silničáři pokácet na 9 000 stromů. Nejvíce se mělo kácet ve Středočeském kraji, kde mělo padnout 1 931 vzrostlých stromů. Po zveřejnění čísel se proti záměru zvedla vlna protestů.

Profesor Syka: ČR je ve výzkumu kmenových buněk na velmi dobré úrovni

Ve výzkumu kmenových buněk pro léčebné účely je Česko podle profesora Josefa Syky z Akademie věd ČR na velmi dobré úrovni. Syka ČTK řekl, že Česko je určitě stejně daleko jako například Británie a severské země, které jsou na špici evropského výzkumu. V Česku je výzkum financován státem a umožnil ho zákon z roku 2006. Klonování a další nepovolené nakládání s lidským genomem a embryi jsou ale zakázány. Syka to uvedl v souvislosti s podpisem, kterým americký prezident Barack Obama stvrdil zrušení zákazu státního financování výzkumu kmenových buněk z roku 2001. Obama přitom vyjádřil naději, že tento výzkum pomůže léčit některé z nejméně závažných nemocí, například Parkinsonovu. „Po zákazu státního financování na tom byly Spojené státy mimořádně špatně. Bezpochyby státní podpora přispěje k tomu, že výzkum půjde rychle dopředu,“ řekl Syka. Ze 700 miliard dolarů, které chtějí USA dát na překonání krize, by mělo jít deset miliard do Národního ústavu zdraví. Z těchto peněz bude financován i výzkum léčebného využití kmenových buněk.

ARCHEOLOGIE

Vědci našli doklady dřívějšího společenského života na Hradě

Záchranný výzkum ve Vladislavském sále Starého paláce na Pražském hradě přinesl svědectví o bohatém společenském životě v královském paláci během renesance a ba-

roka. Archeologové našli pod podlahou několik desítek hracích karet, zbytky dopisů a stránek knih, knoflíky, korále, špendlíky a dýmky. K vzácnějším nálezům patří i kapesní sluneční hodinky, kružítko a několik desítek mincí, sdělila ČTK Jana Maříková-Kubková z Archeologického ústavu Akademie věd. O stravě, která se v sále konzumovala,

vypovídají nálezy pecek, skořápek, kostí drůbeže a ryb. Pořádání hostin pak dokládají i nalezené dřevěné lžíce, nůž a zlomky skleněných nádob. Archeologové pracovali ve Vladislavském sále od konce loňského listopadu do poloviny února. Při rekonstrukci historické podlahy tam byly vyzvednuty a restaurovány dřevěné desky a opraveny, případně vyměněny podkladové trámy. Při tom bylo nutno odstranit část klenebních násypů, jejichž částečný výzkum získal nebo ověřil poznatky o architektonickém vývoji paláce, uvedla Maříková-Kubková. Podle ní archeologové

Kopání sondy při archeologickém výzkumu Vladislavského sálu

teď očekávají zajímavé poznatky od paleobotanického výzkumu a od dendrologického průzkumu, který by měl určit stáří prken i podkladových trámů podlahy. I když byl výzkum v sále ukončen, budou podle Maříkové-Kubkové archeologové ještě několik měsíců prosévat zásypy, aby jim neunikly ani ty nejdrobnější předměty. Další etapou bude restaurování nálezů z papíru, textilu a kůže. Přesto je již nyní zřejmé, že výzkum přinesl nečekaně detailní pohled do života královského paláce v 16. a 17. století, dodala.

Některé z nalezených předmětů

VYNÁLEZY

Ruchadlo – vynález bratřanců Veverkových

Některé vynálezy přežily do dnešní doby. Ve své době přinesly významný pokrok a prospěly spoustě lidí. Od okamžiku, kdy starověký člověk zjistil, že zykypřená půda přináší větší úrodu, pokoušel se ji různými způsoby narušovat – zpočátku špičatými větvemi, posléze háky taženými zvířaty nebo otroky. Hák a posléze rádllo však kypřily půdu jen v malé šířce a na povrchu, což napomáhalo nejen vzrůstu plodin, ale i plevelu. První pokusy o technickou úpravu háku byly zaznamenány na počátku 19. století ve Velké Británii – vespod háku byla připevněna nejprve dřevěná a později kovová deska, která půdu nejen kypřila, ale i rozhrnovala do stran. Kovová deska měla později částečně šroubový tvar a tím prvně v dějinách vznikla po orání skutečná brázda.

Skutečnou revolucí v této oblasti byl vynález bratřanců Veverkových – ruchadlo, které se začalo používat ve dvacátých letech 19. století v Čechách. Rolníka a chalupníka Františka Veverku (3. března 1799 – 12. února 1849) napadla prý myšlenka na pluh při práci s hoblíkem. Plužní radlici různě natáčel a formoval a podle jeho konečného návrhu na konci roku 1827 jeho bratranec Václav Veverka (10. prosince 1790 – 23. února 1849) radlici vykoval. A tento tvar je v zásadě používán dodnes.

Nové oradlo brázdu pěkně ukrajovalo, odsunovalo hlínu stranou a ještě ji převracelo a přitom drobilo. Napovrch se dostávala spodní vrstva půdy, která překryla původní povrchovou i s plevelem. Pokud byl na pole roztroušen hnůj, nástroj ho zahrnul do hloubky.

Ruchadlo postupně vytlačilo nejen původní české háky, ale i všechny druhy cizích pluhů. O jeho rozšíření a úspě-

chu mimo českou oblast určitě nejlépe vypovídá fakt, že se v zahraniční odborné literatuře udržel jeho český název. Němci, Angličané a Francouzi říkali novému pluhu der / the / le ruchadlo.

Ani jednomu z obou bratřanců Veverkových se však nepodařilo na tomto vynálezu zbohatnout. František Veverka se spokojil s tím, že ulehčil lidem těžkou práci, a patentování vynálezu mu ani nepřišlo na mysl. Na konci svého života se potýkal s chudobou a nemocemi. Václav Veverka byl podle jiných nezištný a čestný člověk, který po zbytek svého života pilně vyráběl ruchadla, aniž by se mu podařilo zbohatnout. Zemřel pouhých jedenáct dní po svém bratřancu Františkovi.

(mk)

František a Václav Veverkové

Tomáš Sedláček: Další biftek už je moc

Svámi názory i vizáží neortodoxní Tomáš Sedláček byl roku 2006 na americké univerzitě Yale vybrán mezi pět nejnadanějších mladých ekonomů světa. Sedláček toho na svůj věk stihl překvapivě hodně. Pracoval pro prezidenta i vládu a americká univerzita jej vybrala mezi nejnadanější mladé mozky oboru. Víc než ležet v číslech ho však baví o ekonomii filozofovat a rozjímat třeba nad tím, „jak pohostit sytého“.

Jedenatřicetiletý Tomáš Sedláček se narodil v Roudnici nad Labem. V dětství žil několik let ve Finsku a Dánsku, kde byl jeho otec zaměstnán jako pilot. Ve čtyřadvaceti dostal výjimečnou nabídku pracovat jako poradce pro tehdejšího prezidenta Václava Havla, který si Sedláčka vybral na doporučení Fakulty sociálních věd UK jako člověka s moderním vzděláním a čerstvým pohledem na ekonomii. Za Špidlovy vlády Sedláček nastoupil jako poradce ministra financí Bohuslava Sobotky a podílel se na přípravách daňové, penzijní a zdravotní reformy. I díky tomu se během stipendijního pobytu na americké univerzitě Yale v roce 2006 dostal mezi pět mladých ekonomů vybraných mezi „Young Guns: 5 Hot Minds in Economics“. Nyní druhým rokem pracuje jako ekonomický stratég ČSOB.

Čeká nás těžký rok, nebo předpovědi přehánějí?

Rozhodně bych nečekal žádnou katastrofu. Pár let jsme zběsile pádili kupředu a teď jen trochu zvolníme. Nic víc.

To zní až moc nadějně...

Pokud tuhle krizi hodnotíme čistě z pohledu ekonomie, nečeká nás nic tragického. Máme se nejlépe, jak jsme se kdy měli. Jak praví bible: Musíme z Hospodinových rukou přijímat to dobré, i to špatné. A tohle pořád není to špatné – rozhodně ne tak, aby se politici museli předbíhat, kdo zlevní jídlo. V novém roce nejspíš hodně zpomalíme, v nejhroším případě budeme stagnovat, ale roku 2010 se podle všech předpovědí opět vrátíme k růstu. Otázka ale je, jestli je to takhle správně.

A jaká je odpověď? „Růst“ už je přežitkem?

Ekonomové takové otázky a odpovědi neřeší. Naše věda bádá jen nad tím, jak maximalizovat růst.

Kromě ekonomie přednášíte i filozofii, citujete bibli, dva roky jste pracoval na Hradě u někdejšího prezidenta Václava Havla. Tipuju, že „maximalizace růstu“ vám jako recept na štěstí stačit nebude...

Jistě, pokud jsme nyní svědky nějaké krize, tak je v krizi celá naše civilizace. Kvůli tomu není třeba dlouze filozofovat ani sedět na Hradě. Tahle krize vyvěrá z deseti dvaceti let šíleného přežírání, šílené nadspotřeby. To není čistě ekonomický problém.

Naše situace se v lecčems podobá římské říši před jejím zánikem: máme relativně bezproblémový život, s nikým pořádně neválčíme, svých ideálů jsme nějakým způsobem dosáhli a hlavním tématem našeho života se stala ekonomie. V momentě, kdy jsme zekonomizovali úplně všechno a kdy lidi zajímá leda to, jestli budou mít na výplatní pásce víc, nebo míň, tak je to podle mě jistá známka dekadence. Zvláště pokud si uvědomíme, že z toho neexistuje cesta ven, protože politik dnes ve všech státech vyhrává jen na základě ekonomie. Musí slíbit ještě větší bohatství, jinak nemá šanci.

Růst a pokrok je na druhou stranu možná to, co drží náš svět pohromadě. Vážně se toho můžeme vzdát?

Pokud se máme skutečně vyléčit z krize, tak to chce celospolečenskou změnu. Přestat se přecpávat. Nemusíme se rovnou svléknout do naha, ale rozhodně bychom měli uzavřít těch několik posledních desítek let, říkejme jim třeba „Doba duhová“. V USA, ale i v Evropě a u nás jsme prostě spotřebovávali víc, než kolik jsme si mohli dovolit. Rodiny, podniky, banky, státy... všichni měli dluhy. Jakmile se to dělá ve velkém, už to nelze udržet. Dlouho jsme balancovali na hraně, a teď jsme se o ni pěkně pořežali. Dostali jsme se tak daleko, že standardní recepty už selhávají. Státy nutí lidi do spotřeby, nutí banky, aby znovu dávaly levné hypotéky – pokud možno všem – a pomalu se vracíme nazpátek do bodu číslo jedna. Ale pokud se neuskrovníme na nějakou přiměřenější úroveň konzumu, tak to jinak nepů-

jde. Vždyť my jsme nejbohatší civilizace na tomto světě i v historii lidstva!

Václav Havel nedávno utrousil, že nechápe, proč bychom měli za každou cenu dál růst, když je nás pořád stejně. Má pravdu? Nezní to trochu naivně?

Naivně to zní leda v konfrontaci s dnešní společností, kdy prostě nejsme schopni spočinout. Pokud růst pod dvě procenta je u nás považován za průšvih, kdy je potřeba spouštět krizové balíčky, tak je něco špatného v království dánském. Asi bychom se měli zamyslet nad tím, jestli nám náhodou nestačí to, co máme.

To se snadno říká, když si k tomu dáváme tatarák za pět set v restauraci s výhledem na Karlův most...

Já si aspoň nekupuju tatarák na dluh. A když na to přijde, klidně nemusím deset dnů jíst vůbec.

Vůbec?

Jasně, půst byl běžnou součástí diety našich předků. A navíc, mělo to duchovní náboj, nebyla to jen péče o tělo a touha zhubnout jako dnes. Půst je to, co naše společnost potřebuje. Pokud chcete, aby vám chutnalo jídlo, musíte mít hlad. Jenže naše společnost řeší problémy sytých. Jak pohostíte sytého? Vymýšlíte drahá jídla z nudy, kančí na dančím a tak... Prostě hlouposti. Přitom sytého už stejně nepotěšíte, dokonce ho zvýšením spotřeby můžete ještě víc rozladit. Chceme-li obnovit chuť jídla, můžeme si buď dávat šíleně drahé delikatesy, nebo si dát půst a pak nám bude chutnat chleba s máslem. A budeme z toho mít úplně stejný užitek.

Jak dlouho jste půst vydržel vy?

Asi deset dnů. Místo jídla jsem pil vodu s javorovým sirupem, vymačkal do toho limetky a přidal pepř, bylo v tom všechno, co tělo potřebuje. A pak zjistíte, že hlad je psychická záležitost, že jde jen o to překonat ten zvyk, že pusa chce neustále žvýkat něco tuhého. Jinak je to fajn, máte spoustu času, odpadnou snídaně, obědy, večere plus všechno přemýšlení o jídle, nemusíte chodit nakupovat, nepijete, nekouříte. Všechno se zpomalí, protože tělo nemá energie nazbyt, a popadne vás taková hloubavější nálada. Je to opravdu příjemné, po Vánocích to všem doporučuju.

Václav Klaus, jemuž pořád věří 60 procent Čechů, půst nedoporučuje. Radí: „Utráčet, utrácet, utrácet...“ Ale ano, to chápu, to je bezprostřední praktické řešení. Dluhy a spotřeba jsou naše droga, kterou nelze jen tak vysadit. I narkoman na začátku léčby potřebuje svou dávku, nelze to snížit ráz naráz.

Pochybuju, že prezident to myslel takhle...

Dnešní prezident umí dobře vycítit, co lid žádá. A podle toho se chová. Naše civilizace je rozmazlená a potřebuje růst, jinak upadá do nacismů a dost agresivních řešení. Bohužel musíme růst, jinak přijde krize. Ve třicátých letech z toho vznikl nejen Hitler, ale celá řada dalších podobných režimů v Itálii, ve Finsku, v Maďarsku, na Slovensku...

To říkáte jako paralelu s dneškem?

Ne, to ne, ta dnešní krize nebude z hlediska životní úrovně tak hluboká jako ve třicátých letech. Jednak jsme na daleko vyšším levelu, kdy pád o pár procent nikoho nezlikviduje, a jednak lze čekat, že už v roce 2010 se svět vrátí na růstovou trajektorii.

Pokud ale porosteme ve starých špatných kolejích, kam se dostaneme?

Vyzývám filozofy, ať mluví a najdou odpověď, kam tohle všechno spěje. Já k tomu můžu říct pouze to, co ukazují ekonomické grafy i selský rozum: bawíme-li se jen o Česku, tak za posled-

ních dvacet let jsme nepředstavitelně zbohatli a nezabije nás ani mírný pokles. Kdo si v roce 1989 uměl představit, že pojedeme do Německa nebo do Skandinávie, aniž bychom s sebou museli vézt batoh plný konzerv? Že půjdeme na Západě do restaurace, že nebude problém lyžovat v Rakousku? A přitom bude lidem zatěžko platit třicet korun u doktora.

Co z toho plyne?

Z toho plyne, že je fajn, když se nám daří, ale že po dlouhé době prudkého růstu se může také stát, že to chvíli nejde. Když se podíváte, jak od války rostl Wall Street, do 80. let křivka stoupá velmi velmi zvolna, zato posledních dvacet let, v době globalizace, to je úplný Mount Everest. Tak strmý nárůst nikdy předtím nenastal.

Je to důkaz, že se Řím zhroutí?

Jsou tu podobné příznaky. Když se vrátím k jídlu, můžete si všimnout, že dnes z jídla vytahujeme ty nejučtější části, tuky a cukr. Ale jde o paradox, cukry a tuky byly vždy to nejvýživnější. Libová panenka, v tom nebyla žádná energie, to se dávalo psům. Když sníte steak, tak prý na jeho zpracování spotřebujete polovinu energie, kterou tělo získá. My z jídla vytahujeme to nejvýživnější, abychom mohli jíst a přitom nejíst. Vlastně je to jen hygieničtější forma toho, co dělali Římané nebo šlechtici ve středověku, když si do krku strkali pírkó. Anebo všechna ta kosmetika a životospráva,

to je jak hledání elixíru mládí. V krému musí být vždy nějaká tajemná exotická bylina, ženšen nebo ginkgo biloba. Okurka je pouze pro chudší, ta to být nemůže. A pak to na sebe natíráme nebo to jíme, abychom byli neustále mladí a fit. Nebo zábava: i to je dnes průmysl a byznys, vytváříme si kolem sebe virtuální světy, abychom se dokázali zabavit. Je zajímavé, jak šlo v poslední době nahoru science-fiction a nejrůznější fantasy světy. Prostě pohádky, jako bychom se vrátili do věku dítěte, které si jen hraje, poslouchá pohádky a baví se. Sedíme na gauči, jíme křupky a kupujeme si dobrodružství.

Máte dvouletého syna Kryštofa. Vidíte nějakou naději, že se jeho generace polepší? Co ho čeká?

Asi ne tak závratný růst bohatství jako nás. Důležité je opakovat si, že už za nás lidstvo zbohatlo hodně a že teď může být štěstí někde jinde. Makáme od rána do večera v práci, kterou nemáme rádi, abychom si koupili věci, které nepotřebujeme. To je citát z Klubu rváčů. My jsme uspokojení z konzumu vytěžili do mrtě, tam už není ani kapka. Jít v tom dál, to je jako bychom chtěli nacpanému člověku udělat radost tím, že mu nacpeme ještě jeden steak do pusy. Přitom si jenom potřebuje odpočinout. Trpíme nedostatkem dostatku. Všechno máme, po ničem netoužíme. A kde umře touha, umře i naplnění.

H/N – Martin Svozílek

V pondelok, 2. marca 2009, sa v Divadle Aréna uskutočnila prvá tlačová konferencia k piatemu ročníku festivalu inscenácií súčasnej slovenskej a svetovej drámy **Nová dráma / New Drama 2009**. O festivale prítomných novinárov informovali Vladislava Fekete, riaditeľka Divadelného ústavu a festivalu, Juraj Kukura, riaditeľ Divadla Aréna, Romana Maliti, programová riaditeľka festivalu, a Maja Hriešik, koordinátorka sprievodných podujatí festivalu.

Festival **Nová dráma / New Drama 2009** sa uskutoční od **11. do 16. mája 2009** v Bratislave, v Divadle Aréna, ktoré je exkluzívnym partnerom festivalu. Festival v hlavnom programe predstaví najzaujímavejšie inscenácie súčasnej drámy, ktoré aktuálne uvádzajú profesionálne divadlá na

Slovensku. Najúspešnejšie inscenácie opäť získajú festivalové ceny – Cenu za najlepšiu inscenáciu súčasnej slovenskej drámy, Cenu za najlepšiu inscenáciu súčasnej svetovej drámy, Cenu za najlepšiu dramaturgiu a Cenu Objav Novej drámy. Odborné ceny dopĺňa divácka Cena bratislavského diváka, o ktorej hlasovaním rozhodujú návštevníci festivalových predstavení. Túto cenu odovzdáva primátor hl. mesta SR Bratislavy Andrej Ďurkovský, ktorý nad festivalom tradične prevzal záštitu.

Cieľom festivalu je zviditeľniť tvorbu slovenských divadiel v oblasti inscenovania novej drámy, prezentovať trendy súčasnej slovenskej drámy či tendencie pri uvádzaní novej drámy a zároveň podporiť generáciu súčasných dramatikov a dramatičiek tvoriacich na Slovensku. Festival **Nová dráma / New Drama** chce tiež konfrontovať slovenské divadelné prostredie s tvorbou v zahraničí. Program festivalu preto dopĺňa sprievodný a pracovný program určený širokej laickej i odbornej verejnosti. Programová sekcia Focus bude tentokrát venovaná Srbsku – krajine

s výraznou divadelnou tradíciou, rezonujúcou dramatikou a originálnymi autormi novej drámy. Focus Srbsko okrem hostujúcich inscenácií belehradského a novosadského divadla (podrobnejšie v závere správy) ponúkne odborníkom a širšej verejnosti rôzne sprievodné programy, napr. stretnutie so srbskými dramatikmi v rámci moderovanej diskusie Raňajky so srbskou drámou, ktorej témou bude prezentácia autorov a najaktuálnejšie témy v súčasnej srbskej dráme; či prednášku renomovanej srbskej teoretičky Aleksandry Jovičević, ktorá predstaví nezávislú srbskú scénu a uskutoční prednášku na Vysokej škole múzických umení na tému teória performancie. Zrealizujú sa aj dve profilové výstavy venované scénografii: prvým z prezentovaných bude Miodrag Tabački, popredný srbský scénograf a druhým renomovaný slovenský scénograf Juraj Fábry, ktorý dlhodobo hostuje v srbských divadlách.

Na festivale sa predstaví aj možná budúca generácia slovenských dramatikov a dramatičiek – žiaci základných a stredných škôl so svojimi textami, zapojení do 2. ročníka vzdelávacieho projektu Divadelného ústavu Dramaticky mladí. Formou scénického čítania sa uskutoční aj prvá verejná prezentácia ďalšieho projektu DÚ – Kľúčová slovenská dráma. Viac ako dvadsať slovenských dramatikov a prozaikov píše krátke texty na tému ponovembrového vývoja v našej krajine, ktoré sa budú na festivale prezentovať ako spoločné dielo. Ako každý rok sa počas festivalu uskutoční Trojboj – scénické čítanie finálových textov súťaže Dráma 2008. V tomto roku sa do súťaže prihlásilo 30 textov, čo je takmer o tretinu viac ako v minulom. O finalistoch súťaže rozhodne porota, predsedom ktorej je dramatik Viliam Klimáček. Autor víťazného textu získava finančnú prémie 1 000,- €.

Dramaturgická rada festivalu v zložení divadelná kritička Dáša Čiripová, teatrologička Elena Knopová a divadelná publicistka Dária Feherová vybrala sedem súťažných inscenácií približne z päťdesiatich inscenácií z celého Slovenska, ktoré mali premiéru od 1. 3. 2008 do 28. 2. 2009. Sú to:

Éric-Emmanuel Schmitt: *EVANJELIUM PODĽA PILÁTA*
Réžia: Štefan Korenčí
Divadlo a.ha, Bratislava

Gianina Carunariu: *KEBAB*
Réžia: Ján Šimko
Štátne divadlo Košice

Viliam Klimáček: *KOMUNIZMUS*
Réžia: Martin Čičvák
Divadlo Aréna, Bratislava

Sergi Belbel: *MOBIL*
Réžia: Eduard Kudláč
Mestské divadlo Žilina

Ján Šimko a kol.: *PETRŽALSKÉ PRÍBEHY*
Réžia: Ján Šimko
Štúdio 12, Bratislava

Slávka Daubnerová: *POLYLOGUE*
Réžia: Slávka Daubnerová
P. A. T., Prievidza

Michal Ditte: *TAJOMSTVO DOMU SKUTECKÝCH*
Réžia: Iveta Jurčová
Bábkové divadlo na Rázcestí, Banská Bystrica

Hostujúce srbské súbory:

Srbské národné divadlo, Nový Sad
Milena Marković: *LOĎ PRE BÁBIKY*
Réžia: ANA TOMOVIĆ, hudba: DARKO RUNDEK, dramaturgia: VUK RŠUMOVIC a SVETISLAV JOVANOVIĆ, scéna: LJERKA HRIBAR, kostýmy: MOMIRKA BAILOVIĆ, pohybová spolupráca: SAŠA KRGA, masky: VLADIMIR RADOVANOVIĆ
Hrajú: Jasna Đuričić, Draginja Voganjac, Milica Grujičić, Radoje Čupić, Nenad Pećinar, Radovan Vujović
Hudobníci: Ksenija Bašić, Milan Nenin, Lazar Novkov, Lav Kovač, Siniša Mazalica
Premiéra: 24. september 2008

Podľa mienky kritikov jedna z najúspešnejších a najoriginálnejších srbských inscenácií uplynulých sezón. Nezvyčajný, poetický a emotívny svet dramatičky Mileny Marković sleduje krutý príbeh svojich protagonistov, ktorí sa potácajú svetom známych rozprávok (*Zlatovláska, Snehulienka a sedem trpaslíkov, Janko a Marienka...*). Avšak už nie sú deťmi a svet rozprávok chápu celkom inak. Loď pre bábičky je príbehom umelca, v ktorom sa stretáva groteskné s tragickým v procese iniciácie do sveta dospelých. Krutosť rozprávky reflektuje život ako taký a originálna energická režijná vízia vytvára inscenáciu plnú zvrátov, hudobnej dynamiky a jedinečných hereckých výkonov. Katarzná inscenácia v každom ohľade.

Jugoslovensko dramsko pozorište, Beograd
Biljana Srblijanović: *BARBELO, O PSOCH A DEŤOCH*
Réžia: DEJAN MIJAČ, scéna: JURAJ FÁBRY, kostýmy: ANGELINA ATLAGIĆ, hudba: ANJA ĐORĐEVIĆ, video: BORIS MILJAKOVIĆ, svetelný dizajn: MILAN TVRDIŠIĆ, zvukový dizajn: ZORAN JERKOVIĆ, pohybová spolupráca: ISIDORA STANIŠIĆ, odborná spolupráca: LJILJANA MRKIĆ-POPOVIĆ, práca so zvieratami: MIRKO SIRKOVIĆ
Hrajú: Ana Sofrenović / Aleksandra Janković, Jasmina Avramović, Jelena Đokić, Goran Šušljik, Toni Laurenčić, Nikola Rakočević, Nikola Đuričko, Mirjana Karanović, Marko Bačović, Nebojša Glogovac, Žujka, jeden pes, druhý pes, ešte najmenej štyria psy
Premiéra: 4. december 2007

Barbelo je najradikálnejšia hra svetoznámej srbskej dramatičky Biljany Srblijanović. Zaoberá sa večnou témou materinskej lásky, ktorá je najsilnejším oporným bodom v živote. Skúma zvieracie poryvy v každom človeku a následné odumieranie ľudskosti. Kládne si otázku: čo jedinec prežije v čistej forme? Kolektívna emočná výpoveď hercov, ktorí sa v inscenácii nešetria, vytvára pred zrakmi divákov nekaždodenný divadelný zážitok.

(Divadelný ústav, www.theatre.sk)

Nové divadlo na Stanici Žilina-Zárečie

V kultúrnom centre Stanica Žilina-Zárečie už onedlho postavia netradičnú divadelnú budovu. Ešte sa čaká na lepšie stavebné podmienky a experiment, pracovne nazvaný S2(009), sa môže začať.

Na stavbu je síce iba mesiac času a rozpočet nula korún, ale väčšina materiálu je už pripravená. Najneskôr 1. apríla sa má začať s konštrukciou. Stanica chce budovu dokončiť do mesiaca. Jej otvorenie načasovali na 7. mája, keď sa na Stanici stretne viac než stovka zástupcov nezávislých kultúrnych centier z celej Európy. Budova sa zatiaľ stavia ako dočasná. Jej rozloha dvesto metrov štvorcových sa odvíja od nevyužitého priestoru pod kruhovým nadjazdom Rondel. Stanica pracovala na projekte s odborníkmi, architektmi i konštruktérmi. Rozpočet vyšiel na tridsaťtisíc eur, dve tretiny zo sumy však v podobe stavebného materiálu už organizátori zohnali v podobe materiálu od sponzorov – ide najmä o päť tisíc pivných prepraviek. Zbytok je údajne tiež veľká položka, ale vzhľadom na priestor, ktorý podľa druhu kultúrnej akcie uvíta sto až tristo návštevníkov, je to smiešna suma, ktorá len potvrdzuje, že ide o naozaj nízkorozpočtový projekt. (ao)

Divadelná premiéra – *Lakomstory* v Nitre

Staré divadlo v Nitre ovládla lakomosť. Scroog je najlakomejší človek, akého sme poznali. Vyzerá hrozne, neumýva sa, je to zloduch, chladnokrvný, starý chamtivec, ktorého sa každý bojí.

Bábková inscenácia *Lakomstory* z Londýna vznikla na motívy *Vianočnej koledy* Charlesa Dickensa. S námetom prišla dramaturgička divadla Veronika Gabčíková. Príbeh o tom, že šťastie sa za peniaze kúpiť nedá, zinscenoval hosťujúci režisér Kamil Žiška.

Z poviedky vznikol malý muzikál, ale prevedenie na javisku nebolo ľahké. Príbeh bol nakoniec zjednodušený a prispôbený tak, aby sa v ňom dieťa orientovalo. Všetko sa nakoniec končí happyendom. Pointou je, že aj najhorší človek bol ako dieťa dobrý. Po tom, ako Scrooga navštívia traja duchovia, aj on sa polepší a pocíti spolupatričnosť k blížnemu.

Inscenácia kombinuje činohru s bábkovým divadlom. Autorkou kostýmov a scény je Mona Hafsaahl, ktorá sa inšpirovala veľkomestskými motívami. Stavila na bláznivú kombináciu historizujúceho a moderného štýlu. Autorom hudby je Kamil Žiška, ktorý text aj preveršoval. V hlavných úlohách sa predstavia Olga Šrámeková, Roman Valkovič, Ján Hrmo, Milan Vojtela a Ivan Gondko. Premiéra sa uskutočnila 20. 2. 2009 o 18.00 hodine. (ao)

Slovensko posilní svoje jednotky v Afganistane

Do tohto leta posilní Slovensko svoju účasť v Afganistane o takmer sto percent, povedal v diskusnej relácii Slovenského rozhlasu (SRo) politický riaditeľ Ministerstva zahraničných vecí SR Igor Slobodník. Počet našich vojakov v operácii ISAF stúpne zo súčasných vyše 170 na zhruba 250. Do povojnovej ázijskej krajiny pocestuje aj viac zdravotníkov.

Z hľadiska rozvojovej pomoci je Afganistan pre Slovensko v súčasnosti jednou z troch najvýznamnejších krajín. Podľa Slobodníka pripravuje ministerstvo v týchto dňoch výzvy na podávanie tendrov, ktorými by mala naša strana zastrešiť niekoľko rozvojových projektov.

Tretím krokom by malo byť prijatie legislatívneho rámca, na základe ktorého by k rozvoju Afganistanu mohli prispieť aj civilní odborníci – či už pôsobiaci vedľa našich jednotiek v Kandaháre a Uruzgáne, alebo inde podľa potreby. Podľa člena Parlamentného zhromaždenia NATO a exministra obrany Martina Fedora by slovenským ozbrojeným silám prospelo, keby mali v zahraničí čo najviac jednotiek. Ako príklad uviedol české jednotky, ktoré majú skúsenosti aj s nasadzovaním do nebezpečných oblastí. Podľa Fedora má pre Slovensko zmysel angažovať sa aj v geograficky vzdialených oblastiach, ako je Afganistan, pretože mnohé z nich majú dosah na bezpečnosť Slovenska.

V Afganistane treba znižovať úroveň vybavenia nelegálnych štruktúr, ktoré sú zodpovedné za pašovanie zbraní, taktiež takmer 80 percent celosvetovej spotreby heroínu pochádza práve z Afganistanu a vývoz terorizmu ako hlavného bezpečnostného rizika alebo hrozby v uplynulých rokoch pochádza práve z tejto krajiny. (ao)

Stredoškolské maturity prešli zmenami

Tohtoročných maturantov čaká na skúškach dospelosti viacero zmien, prišli s novým školským zákonom. Medzi nimi je napríklad zrušenie úrovni vo všetkých maturitných predmetoch okrem cudzích jazykov.

Žiaci si pri výbere jedného cudzieho jazyka volia úroveň B1 (bývalá B), alebo B2 (bývalá A úroveň). Z druhého jazyka už môžu maturovať ústnou formou internej časti iba na úrovni B1.

Testy externej časti a písomnej formy internej časti maturitnej skúšky naplánovali končiacim stredoškólakom v termíne od 17. do 20. marca. Zabezpečovať ich bude Národný ústav certifikovaných meraní vzdelávania, ktorý zriadila reforma školstva. Prvé písomky napíšu maturanti 17. marca zo slovenského jazyka a literatúry. O deň neskôr, 18. marca, to bude cudzí jazyk, 19. marca nasleduje matematika a 20. marca napíšu žiaci škôl s vyučovacím jazykom maďarským a ukrajinským písomky z maďarského a ukrajinského jazyka a literatúry. Vyhláška ďalej určila, že maturantom už nemôžu zverejňovať zadania ústnej formy internej časti.

Písomná forma internej časti bude v tomto roku predchádzať externej časti. Maturantom taktiež predĺžili trvanie písomnej formy internej časti maturity z cudzích jazykov v oboch úrovniach zo 45 na 60 minút.

Gymnazisti s vyučovacím jazykom slovenským maturujú okrem slovenčiny a povinného cudzieho jazyka ešte z dvoch voliteľných predmetov. Žiaci gymnázií s vyučovacím jazykom maďarským a ukrajinským maturujú iba z jedného voliteľného predmetu, nie však cudzieho jazyka. Spolu so žiakmi stredných odborných škôl a konzervatórií si však môžu druhý cudzí jazyk zvoliť ako dobrovoľný predmet.

Na zdravotne znevýhodnených so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami sa vzťahujú úpravy testov. Zá-

sielky s testami na školy nedoručia kuriérskou službou, ale podobne ako minulý rok si ich riaditelia škôl prídu prevziať vždy v deň konania externej časti maturit z daného predmetu na distribučné miesto príslušného krajského školského úradu (KŠÚ).

Distribučné miesta určí KŠÚ podľa potrieb regiónu a mali by byť zriadené v mestách, ktoré sú z časového a dopravného hľadiska optimálne dostupné zúčastneným školám v kraji. O výsledkoch externej časti skúšky majú byť maturanti informovaní v percentách najneskôr desať dní pred začiatkom ústnej maturity. Dozvedia sa aj o svojej úspešnosti v porovnaní s celoslovenskými výsledkami (percentil) a taktiež o základných štatistických výsledkoch ich školy. Ústne maturity začnú na jednotlivých školách zvyčajne v máji. (ao)

Vítazmi Eurovízie sú Mikulčík a Pocisková

Herci Kamil Mikulčík a Nela Pocisková budú so svojim duetom *Leť tmou* zastupovať Slovensko v máji vo finále súťaže Eurovision Song Contest 2009, kde slovenskí speváci nesúťažili už viac ako desať rokov. Porota na čele s Lacom Lučeničom potvrdila rozhodnutie divákov, ktorí v národnom finále pesničkovej súťaže dali najviac hlasov práve tejto dvojici.

„Splnili sme si sen,“ vyhlásil bezprostredne po zverejnení výsledkov v priamom prenose Mikulčík. Autorom hudby víťazného duetu je Rasto Dubovský, text napísali Andrea Žigová a Petra Kolevská.

Kamil Mikulčík, člen à capella skupiny Fragile, a muzikálová speváčka Nela Pocisková si užijú svoje tri minúty slávy v rámci druhého semifinálového večera v Moskve, ktorý je na programe 14. mája. Tri minúty totiž môže podľa pravidiel súťaže trvať jedna pesnička. O postup do finále budú bojovať v devätnástke semifinalistov, medzi ktorými sú zástupcovia Dánska, Chorvátska, Írska, Maďarska, Holandska, Poľska, Grécka, Srbska a Azerbajdžanu. Prvých desať postúpi do veľkého finále, ktoré je na programe o dva dni neskôr.

Kamil Mikulčík a Nela Pocisková

„Mali sme takú zodpovednosť voči tým všetkým ľuďom, čo míňali SMS správy na naše číslo a sme naozaj prekvapení, že ich dosiahol až taký počet. Počas večera sme pocítovali, že to už nemôžeme pokaziť. Stále nás ovládal pocit,

že nemôžeme byť až takí dobrí, je tu kopec interpretov, ktorí na to mali rovnaké právo. Ďakujeme všetkým,“ povedali po vyhlásení výsledkov pre médiá Mikulčík s Pociskovou.

Diváci do prvej trojice vybrali ešte Tomáša Bezdedu a formáciu Mukatado. Celkovo sa tento rok do slovenského kola Eurovízie prihlásilo 177 súťažiacich. V dnešnom finále vystúpilo šestnásť interpretov, medzi nimi Andrea Zimányiová, Robo Opatovský, Komajota či Smola a Hrušky. Diváci podporili aj siedmich účastníkov speváckej šou Slovensko hľadá SuperStar, napríklad Michala Chrenka, Martinu Schindlerovú či Sama Tomečka. Medzi nich sa však prebojovali aj kapely a speváci, ktorí si zatiaľ veľmi svetlo reflektorov neužívali, napríklad speváčka Janais či VIP. (ao)

Morávkove sochy ozdobili Galériu ÚLUV

Až do 16. mája 2009 môžete v Galérii ÚLUV na Obchodnej 64 obdivovať sochy majstra rezbára, ktorý sa popri svojom civilnom povolani kameramana už viac ako 30 rokov venuje drevorezbe. Vladimír Morávek má síce mnoho spoločného s ľudovými rezbármi (tematický okruh, zjednodušené veľkostné pomery postáv), ale inšpiráciou mu po celý život boli aj diela historických slohov minulosti či vzory profesionálneho výtvarníctva. V rezbárstve je svojbytný, originálny, vždy citovo zaangažovaný. Jeho obľúbenými témami sú materstvo, hudba a hudobníci, betlehemske scény, figúry anjelov či klaunov. Ozajstnými majstrovskými kusmi sú Morávkove polychromované betlehemy a madony z 90. rokov, pri ktorých čerpal kompozične z neskorogotických krídlových oltárov. Výstavu pripravil ÚLUV v spolupráci so Záhorským múzeom v Skalici.

Slowakischer Präsident in Stichwahl

Der slowakische Staatschef Ivan Gašparovič muss sich einer Stichwahl stellen. Mit der Oppositionskandidatin Iveta Radičová hat erstmals eine Frau Chance auf Sieg.

Der 67-jährige Staatschef Ivan Gašparovič erhielt in der ersten Runde der Präsidentschaftswahl 46,7 Prozent der Stimmen, wie die Wahlkommission gestern mitteilte. Seine Herausforderin Iveta Radičová kam auf 38 Prozent. Sie hat trotzdem am 4. April gute Chancen, als erste Frau in der Slowakei an die Staatsspitze zu gelangen.

Da Amtsinhaber Gašparovič trotz seines deutlichen Vorsprungs die absolute Mehrheit am Samstag verfehlte, wurde die Stichwahl notwendig. Die fünf übrigen Kandidaten waren weit abgeschlagen. Die Beteiligung der mehr als vier Millionen Wahlberechtigten lag lediglich bei 44 Prozent. Bei der vorangegangenen Präsidentschaftswahl 2004 hatten 47,2 Prozent der Berechtigten am ersten Wahlgang teilgenommen.

In der zweiten Runde könnte die 52-jährige Oppositionskandidatin Iveta Radičová von Wählerstimmen der gescheiterten Bewerber profitieren. Auch Gašparovič konnte sich 2004 im zweiten Wahlgang gegen den ehemaligen Ministerpräsidenten Vladimír Mečiar durchsetzen, obwohl dieser in der ersten Runde noch deutlich geführt hatte. Der slowakische Präsident wird seit 1999 direkt gewählt.

Sokolská jednota Tyrš XII/XV
připravuje:

Neděle 7. června 2009

Jarní veselice na zahradě české školy

10. října 2009

Moravské hody

Župní turnaj ve stolním tenisu

V sobotu 21. března a v neděli 22. března, ale v neděli především, se v „šestnáctce“ (rozuměj tělocvičnu jednoty XVI/XVIII ve Steinergerasse) opět bojovalo o nejvyšší trofej – putovní pohár – této každoroční sokolské soutěže. Pět „mladých“ a pět „mladších“ mužů, jak tyto dvě kategorie něžně nazval organizátor turnaje br. Standa Štěrba, se hrálo na čtyřech stolech bezpočet zápasů, při kterých si změřili své síly. Zvítězil a putovní pohár si domů odnesl, stejně jako při turnaji 2008, br. Norman Merchant z jednoty XVI/XVIII. Pokud získá pohár i v příštím roce, může si jej už ponechat.

A výsledky obou kategorií? Bronzové medaile získali br. Vlček z jednoty XVI/XVIII (kat. A) a br. Zdeněk Štěrba z jednoty III/XI (kat. B), stříbrné medaile br. Merchant (XVI/XVIII) a br. Stütz (III/XI) a zlaté medaile získali br. Fládr (XVI/XVIII) a br. Standa Štěrba (III/XI).

O sobotním turnaji žen se záměrně zmiňuji až na místě druhém. Přišly a hrály pouze dvě a zlatou medaili získala s. Frey-Maternová (XXII/XV) a stříbrnou s. Mühlbergerová (XVI/XVIII). Jistě pochopíte, že za této účasti se o pohár hrát nedalo.

Inu, zdá se, že stolní tenis zůstane doménou mužů. Ženám to ani tak za zlé nemáme – vždyť jsou to právě ony, kdo plní tělocvičny všech našich jednot! A jsou to ony, které také vedou takřka všechna nabízená cvičení. Nicméně bychom byli rádi, kdyby si v turnaji 2010 našly čas a chuť si opět zahrát.

Pořádání takového turnaje s sebou nese především časové nároky na přípravu haly, bufetu a na celou organizaci vlastního průběhu. Za tím vším se skrývají ochotní lidé z našich řad a těm všem, které zde nebudu jednotlivě jmenovat, patří náš vřelý dík.

Více se můžete o činnosti sokolských jednot a cvičitelského sboru dozvědět z našich internetových stránek s adresou www.sokol-wien.at.

Šedesát let od velkého vítězství

Hokej vždy hýbal českou společností a výsledky národního mužstva byly sledovány s velkou pozorností. Na mistrovství světa ve Stockholmu v roce 1949 se ovšem od československého národního týmu mnoho neočekávalo. Tým tvořilo pouze sedmnáct hráčů základní sestavy, vyčerpaných navíc dlouhou domácí sezónou, množstvím přípravných zápasů a navíc dlouhou cestou do místa konání šampionátu. Výsledky v kvalifikaci také žádnému zázraku nenasvědčovaly – Československo v ní sice vysokým rozdílem 19:2 rozcupovalo tehdy ještě slabé Finsko, ale domácímu Švédsku podlehl 2:4. Ve finálové skupině ale dokázali českoslovenští hráči něco, co se jim předtím nikdy nepodařilo – porazili před tehdejší rekordní návštěvou – 7 359 platícími diváky – 3:2 Kanadu. Poté vyřídili rychle Rakousko (7:1) a Švýcarsko (8:1). Titul si mohli českoslovenští hráči zajistit již v utkání s USA, ale týmu neuznali rozhodčí dva góly v první třetině a tak vyhráli Američané.

O zlaté medaile se nakonec Československo utkalo s domácím Švédskem a opět tento duel přinesl divácký rekord – skoro 13 000 platících fandů. Většina z nich asi odcházel zklamaných, protože československý tým zvítězil 3:0 a získal tak opět po dvou letech titul mistrů světa. Slavná epizoda v dějinách českého, respektive československého hokeje má ale na závěr notně hodně nahořklou příchuť. Vítěznému družstvu totiž nebylo umožněno titul obhajovat – těsně před odletem na další mistrovství světa v následujícím roce do Londýna byla totiž značná část týmu kvůli politickým vtípům zatčena a v politicky zmanipulovaném procesu odsouzena k dlouholetým trestům. Československý hokej se sice z tragédie dokázal poměrně rychle vzpamatovat, ale přesto se jednalo o jeden z nejkruťějších ideologických útoků směřovaných do řad sportovců. Ani nové mstivé a nelítostné moci se však nepodařilo z paměti vymazat vynikající výkony hráčů, jako byli třeba Boža Modrý (odsouzený na 15 let), Augustin Bubník (odsouzen na 14 let), Ioni zesnulý Stanislav Konopásek (odsouzen na 12 let) nebo Václav Roziňák (odsouzen na 10 let), patřící mezi opory čs. týmu i před šedesáti lety ve Stockholmu.

(MaFr)

Brückner v Rakousku skončil

Všichni dobře věděli, že to přijde. Spekulovalo se pouze o datu – objevovaly se zprávy, že trenér Karel Brückner by měl rakouskou fotbalovou reprezentaci vést ještě počátkem dubna do kvalifikační bitvy s Rumunskem. Události však šly rychleji. Karel Brückner se rozhodl trápení ukončit už koncem února a rakouský svaz mu obratem vyhověl. Jeho bilance se dá jen těžko označit za úspěšnou. Přitom vstup měl Karel Brückner doslova impozantní – v přátelském utkání rakouský tým remizoval s Itálií a poté v kvalifikaci dokázal ve Vídni dokonce porazit 3:1 Francii. Tisk tehdy samozřejmě českému trenérovi aplaudoval, hovořilo se o znovuzrození vynikajícího fotbalového stratega. Pak však přišlo rychlé a velmi tvrdé vystřízlivění. Rakousko prohrálo s Litvou a poté přišla obrovská ostuda v podobě remízy s Faerskými ostrovy. Hned poté se již začalo mluvit o odchodu Karla Brücknera. Spekulace ještě zesílily po další porážce Rakouska se Srbskem a po neúspěchu s Tureckem se již zdálo všechno rozhodnuto. Brückner už pak ve funkci trenéra absolvoval už jen jedině utkání, ani v něm se však rakouský tým nedokázal prosadit a v domácím prostředí prohrál se Švédskem. Ze sedmi utkání pod Brücknerem tak Rakušané dokázali jen jedinkrát zvítězit a to skutečně nemůže na jakýkoliv úspěch stačit. Je samozřejmě obtížné přesně označit důvody naprostého neúspěchu českého trenéra. Sám při přebírání týmu tvrdil, že mužstvo má potenciál pro úspěch v kvalifikační skupině. Nedokázal ho však z hráčů vydolovat. Snad rychlá výhra se špičkovým týmem na začátku kvalifikace vzbudila přehnaná očekávání, snad již skoro sedmdesátiletý trenér byl pro vybudování nového úspěšného týmu příliš starý a vyčerpaný. Jeho nástupce bude mít nyní velmi těžkou úlohu vrátit mužstvu sebevědomí a naučit ho znovu vyhrávat. Pro Karla Brücknera šlo možná o poslední angažmá v jeho kariéře, o ukončení své profesionální dráhy hovořil už při svém odchodu z vedení české reprezentace. Ale možná přece jen nebude chtít, aby skončil takovým krachem. Než mu než přát, aby měl příště více štěstí.

(MaFr)

Krátké zprávy ze sportu

Po třech titulech získal **Roman Šebrle** (který nedávno doléčil stehenní sval) na halovém mistrovství Evropy v sedmiboji bronzovou medaili. Vítěze předchozích tří evropských šampionátů v Turíně vystřídal Estonec Mikk Pahapill. Druhý skončil Ukrajinec Oleksij Kasjanov. Šebrle nasbíral 6 142 bodů a zaostal o 220 bodů za nečekaným šampionem.

Roman Šebrle

Čeští tenisté si podruhé za sebou zahrají čtvrtfinále Davisova poháru. V duelu prvního kola světové skupiny s Francií získal rozhodující třetí bod Radek Štěpánek, který v utkání týmových jedniček porazil 7:6, 6:3 a 7:6 Gillese Simona. O postup do semifinále si svěřenci nehrajícího kapitána Jaroslava Navrátila zahrají v červenci na domácí půdě s Argentinou.

Česká rychlobruslařka **Martina Sáblíková** vyhrála i poslední díl Světového poháru na dlouhých tratích. V Salt Lake City a potvrdila svůj triumf v celém seriálu, který ovládla potřetí za sebou. Sáblíková v této sezóně vyhrála čtyři ze šesti závodů. Na tříkilometrové trati triumfovala také v Berlíně a Erfurtu a na pětce zvítězila v Heerenveenu, v dalších dvou závodech skončila druhá. Jako jediná rychlobruslařka tak ve všech podnicích vystoupila na stupně vítězů.

Česká reprezentantka **Nikola Sudová** získala na mistrovství světa v akrobatickém lyžování v japonském Inawashiru v jízdě v boulích bronzovou medaili a ke čtyři roky starému stříbru přidala další úspěch.

Překážkářka **Lucie Škrobáková** vybojovala na halovém mistrovství Evropy v Turíně senzačně stříbrnou medaili. Ve finále časem 7,95 sekundy výrazně zlepšila vlastní český rekord. Bronzovou medaili získal český reprezentant **Petr Svoboda** v běhu na 60 metrů překážek.

Šedesáté narozeniny na začátku března oslavil šestinásobný vítěz slavného závodu Rallye Paříž – Dakar **Karel Loprais**. Kromě mnoha dalších cen získal v roce 2006 Cenu Zdeňka Vojtěcha za celoživotní zásluhy a přínos motoristickému sportu. Po svém posledním vítězství na Dakaru řekl: „To vítězství bylo velice náročné, protože se Dakar vrátil do původních kolejí náročnosti, to znamená nekilometrově dlouhé etapy, ale v náročném těžkém terénu, které dávaly den za dnem více zabrat nejen posádkám, ale i kamionům.“

Sokolská župa rakouská
1010 Wien, Drachengasse 35
www.sokol-wien.at

Tel./fax: ++43 1 604 87 04
Starosta:

Dr. Thomas Frey-Materna
(e-mail: thomas.frey-materna@rl.co.at)

Čestný starosta:
Dipl. Ing. Jiří Nováček
(e-mail: novacek.wien@aon.at)

Sokol informuje

Jako tělovýchovný spolek s dlouholetou tradicí Vám Sokol nabízí sportovní hodiny vedené školními vedoucími s velkou praktickým zkušeností.

Přijďte se podívat,
srdečně Vás zveme!

Náčelnictvo a cvičitelé
Sokolské župy rakouské

Informace:
s. Marie Pibilová, tel. 330 97 87
s. Irena Floriánová,
tel. 0650/90 194 90

Sokolský adresář:
www.sokol-wien.at

Česká obec sokolská
Tyršův dům – Újezd 450,
118 01 Praha 1
Tel.: ++420 257 007 111
Fax: ++420 257 320 580
www.sokol.eu

Sokol Vídeň XX

Helena Rybáková
tel. 01/332 46 10

Cvičení rodičů s dětmi

Cvičíme
každé pondělí
17:00 – 18:00

Bližší informace:
Mag. I. Mühlbergerová
tel.: 480 49 14

Župní družstvo volejbalu (vedoucí odboru Anton Florián, tel. 01/586 86 86)
23, Anton-Baumgartner-Strasse – kulatá hala Alt-Erlaa

Čtvrtek	19:30 – 21:00	odbíjená (muži)
---------	---------------	-----------------

Župní trénink ve stolním tenise (info přes den: Pavel Vlček, tel. 01/86 99 297)
17, Steinergerasse 7 – sokolovna

Středa	19:00 – 21:00	stolní tenis
--------	---------------	--------------

Župní zdravotní cvičení
17, Steinergerasse 7 – sokolovna

Úterý	16:00 – 17:30	ženy a muži
-------	---------------	-------------

Sokol Vídeň I/V

3, Sebastianplatz 3 – tělocvična školy Komenský

Úterý	19:30 –	rekreační volejbal
-------	---------	--------------------

Sokol Vídeň II

2, Blumauergasse 2 – tělocvična veřejné hlavní školy

Pondělí	18:00 – 21:00	muži
---------	---------------	------

Sokol Vídeň III/XI

Info (volejbal): N. Stěrbová, tel. 0650/967 80 80, e-mail: K.Sterba@gmx.at
3, Sebastianplatz 3 – tělocvična školy Komenský

Čtvrtek	19:00 – 21:00	gymnastika (ženy)
---------	---------------	-------------------

Sokol Vídeň X

Každou první středu v měsíci seniorské odpoledne od 15:00. Hosté vítáni.

Info: Werner Kallin, tel. 0699/19 68 20 53, e-mail: sokol-10@chello.at
10, Angeligasse 21 – sokolovna (tel. a záznamník: 01/600 20 20)

Úterý	17:00 – 18:00	tanečky pro malé děti Sokol X
	18:00 – 19:00	showdance Sokol X
	19:00 – 20:00	aerobic Sokol X
	20:00 – 22:00	foťbal Sokol X
Středa	18:00 – 22:00	Volejbal Sokol III (18:00-20:00, 20:00-22:00)
Čtvrtek	09:00 – 10:30	Jóga Sokol X
Pátek	15:30 – 19:00	SVS (dorstenci, Sokol V U-17)
	19:00 – 21:00	SVS (Sokol V)

Sokolská jednota Tyrš XII/XV

Info: jar.hovorka@gmx.at, tel. 0699/12 68 12 46

Jednota cvičí v sokolovně 10, Angeligasse 21.

Pondělí	19:30 – 21:00	míčové hry (muži)
Čtvrtek	17:30 – 18:45	základní sport. gymnastika (žactvo 3-14 let)
	19:30 – 20:30	kondiční a posilovací cvičení na hudbu (ženy + muži)

Sokol Vídeň XVI/XVIII

(Info: tel. 01/480 13 57)
17, Steinergerasse 7 – sokolovna

Pondělí	16:30 – 17:30	cvičení rodičů s dětmi
	17:30 – 18:30	cvičení žactva
	19:00 – 21:00	trénink oddílu stolního tenisu
Úterý	19:30 – 21:00	gymnastika „speciál“ (ženy + muži)
Středa	17:00 – 19:00	trénink oddílu stolního tenisu
Čtvrtek	17:30 – 18:30	cvičení žactva + stolní tenis
Pátek	20:00 – 22:00	základní sportovní gymnastika (muži)

Sokol Vídeň XXI

(Info: karl.brousek@bmukk.gv.at)
21, Roda-Roda-Gasse 7

Úterý	18:00 – 21:00	gymnastika, míčové hry (ženy + muži)
-------	---------------	--------------------------------------

PROČ SI NEROZUMÍME

Byl jsem na přednášce Akademického spolku o historii hudebního života české Vídně. Byla to velmi zajímavá přednáška pana dr. Velka. Jeho znalosti minulosti naší menšiny jsou obdivuhodné. Obdivuhodné je také, jak málo se my Vídeňští o vědecké hloubání zajímáme.

Tato přednáška svým obsahem patřila bezpochyby do rámce Akademického spolku. Zaslouží si za to náš dík.

Co je Akademický spolek? Účelem jeho založení bylo vzdělávat menšinu. Byl tu činným členem i T. G. Masaryk, kterého bylo v den výročí jeho narození také vzpomenu.

Nemám v úmyslu pomlouvat. Zamýšlím se nad tím, proč o tak poctivou práci není v menšině zájem. Je tady více podobné práce – není o ni také zájem.

V roce 2009 není problémem rozhovět se s krajanem – proč tam „k těm“ přece nepůjdu. Toho písčičku v menšině je sice stále méně, ale na tu „moji“ bábovčičku ještě stačí. (JAK DLOUHO?) „Předosmašedesátníci“ mají své historické spolky stejně tak jako „poosmašedesátníci“. Mají také své zasloužilé funkcionáře. Otázka je, jak si vykládají svou zodpovědnost vůči budoucnosti.

Vracím se k přednášce pana dr. Viktora Velka. Mluvil o historii hudebního života české Vídně. Objevil však zároveň slabiny jakéhokoliv menšinového rozvoje. Již v zárodku se začíná tříštit. Ale pozor! Najde-li se osobnost, která staví kořen kulturního života nad sobecké sebevědomí, najde se cesta spolupráce a kvalita celé společné práce neuvěřitelně vzroste. Tak se stalo se zpěváckými spolky ve Vídni koncem 19. století – najednou tu byl hudební sbor čtyř set zpěváků!!! A kvalita!? A co se mne nejvíce dotklo – pan dr. Velek připomíná, že zisk konaných představení byl spontánně věnován podpoře české školy. Už tehdy byla škola pojátkem různých názorových směrů.

Přemýšlím o tom, jak naší společnosti pomoci. Je to v podstatě jednoduché – a tak těžko splnitelné. NEHLEDEJME, CO NÁS DĚLÍ – HLEDEJME, CO NÁS POJÍ. K tomu je ale třeba jedné maličkosti. Přátelé, kteří jste přišli po roce 1968. Přišli jste do menšiny, která má dvě stě let historického vývoje, prošla krizemi roku 1918, 1938, 1945, 1948, 1968. Přišli jste do země, jejíž boj s komunismem

se odehrával v úplně jiném prostředí, než ve kterém jste vyrůstali vy. Mentalitu této menšiny nemůžete pochopit, nezajímáte-li se o její historii. Víím, že Vaše cesta je těžko pochopitelná i nám. Když jsem odjížděl v roce 1945 do Československa, bylo pro mne samozřejmé, že jsem se podřídil vašim poměrům – když jsem nebyl spokojen, byl jsem jedním ze šťastných, který se mohl v roce 1950 do Vídně vrátit. Loučil jsem se nerad s přáteli, které jsem měl rád a kteří měli rádi mne. A po pěti letech jsem nebyl vlastními přáteli přijat bez obav, že jsem byl „načichlý komunismem“. A to bylo v roce 1950! Je to choulostivá otázka a musili byste velmi pečlivě sledovat menšinové otázky té doby, které dodnes ani my ve Vídni nejsme schopni posoudit jednotně! O to více bolí, když tak Vámi velmi obdivovaný pan Kohout použije jedině vyučovací pomůcky k tomu, aby hodnotil školu. Hájím školu před napadáním panem Kohoutem (jinak bych mlčel).

Respektuji volnost názoru každého z Vás a myslím si, že před každým upevněním názoru by měl předcházet dialog, že každou pravdu lze vykládat z různého stanoviska. Mám na mysli slova pana Václava Havla: „Kdo tvrdí, že má pravdu, už ji nemá.“

Závěrem: Za stav, který je v menšině, jsme zodpovědní všichni. Jde o to nemluvit o chybách, ale HLEDAT CESTU, JAK TO UDELÁME LÉPE! Otázka je – zda to někoho zajímá...

Jaroslav Kolář
1130 Wien
Jagdschlossgasse 26a

4. 3. 2009

Vážená redakce,
děkuji za váš hezký časopis a zároveň přikládám Abo na rok 2009, a to 60,- Euro! Velice si vážíme vašeho časopisu, děláte to moc dobře a už se těšíme na další čísla!

Dík, jsme s pozdravem a hezké Velikonoce vám všem přeje
rodina Lafuntal z Bavorska

To jsem ale osel!

Velikonoce začínají oslátkem. Poslechněte si příběh, který nám před Květnou nedělí vyprávěla sestra Maria Ko, Čiňanka, bibliстка. Příběh, který je o nás a o našich Velikonocích...

Jsem oslík. Patřím ke zvířecímu druhu, kterým lidé nejvíce pohrdají. Považují nás za ošklivé, hloupé, nevědomé, hulvátské, zbedněné, svéhlavé... Naše jméno zní jako nádivka, naše podoba je symbolem hlouposti. A přece jsme lidem velmi užiteční. Pracujeme, a nestěžujeme si, posloucháme, a neprotestujeme. Kdo ví, proč si od lidí nedokážeme získat ani špetku sympatie?

Nicméně, přesto jsem rád, že jsem to, co jsem. Záleží mi víc na hodnocení mého Stvořitele než na tom, co říkají

mí majitelé, „protože ty, Pane, miluješ všechno, co je, a neošklivíš si nic z toho, co jsi učinil“ (Mdr 11, 24). Nevím pořádně, či jsou tato krásná slova, ale moc se mi líbí. Už proto, že žiji, můj život musí mít nějaký smysl. Od té doby, co na světě existujeme my, hloupí oslové, Bůh musí být Bohem, co miluje osly.

A ještě něco navíc. Říkám to šeptem, protože se bojím, že sklídím posměch: i my oslové máme něco, na co můžeme být pyšní, i my se můžeme považovat za privilegované.

Víte, že jsme zvířata, o nichž Bůh zvláštním způsobem mluvil v Bibli? Samozřejmě že se neopovažujeme srovnávat se s ovci, které jsou tak trochu všude ve svatých knihách, nebo se srnci, koloušky, gazelami, kteří defilují v básnických knihách. Tím méně můžeme obstát srovnání se lvem, orlem nebo beránkem, šťastnými zvířaty, která

mají tu čest stát se symboly samotného Boha. Ale my nezávidíme nikomu. Role, kterou nám Bůh přidelil, je jedinečná, originální, překvapivá.

V našich dějinách, které jsou stejně dlouhé jako dějiny lidstva, jsme měli slavné předky, které si Pán vybral k důležitým úkolům. V dávných dobách patriarchů osel doprovázel Abraháma a Izáka na horu Moria k tajemné oběti (srov. Gn 22). Během putování Izraele po poušti jedna oslice promluvila k Balámovi, moabskému prorokovi, a dala mu poznat Hospodinovu přítomnost (srov. Nu 22). Na konci období soudců se Saul díky ztraceným oslicím setkal se Samuelem, který ho pomazal za izraelského krále (srov. 1 Sam 9).

Je to zvláštní, ale je to tak: V minulosti nás, hloupé osly, Hospodin častěji použil jako své tiché svědky a pokorné posly. A bude dělat to samé i v budoucnosti. Předpověděl to již skrze proroky: „Řekněte siónské dceři: Hle, přichází k tobě tvůj král, spravedlivý a zachráněný, pokořený, jede na oslu, na oslátku, osličím mláděti“ (Zach 9, 9).

Mesiáš, ten, kterého lidstvo očekává, král Izraele, navštíví svůj lid na oslu, na jednom z nás! Je to neuvěřitelné: ale náš Bůh je Bohem, který dělá svérázné věci. My se považujeme za jeho komplice ve chvílích, kdy chce překvapit svět.

Zatímco lidé očekávají Mesiáše, i my očekáváme, že se naplní proroctví o nás oslech. S důvěrou a nadějí uchováváme tento příslib: předáváme ho z pokolení na pokolení jako tajemný rodinný poklad. Můj děda o tom mluvil hodně často. Dokonce říkal, že se proroctví brzy naplní, protože na vlastní oči viděl Mesiáše.

Ano, viděl ho. Nikdy o tom nikomu neřekl, jen nám oslíkům, protože by se mu vysmáli do tváře – „Co to je za oslovinu!“ My jsme mu ale věřili a věříme, že se brzy někdo z nás bude mít tu čest a svezte Mesiáše.

Můj děda žil v Betlémě. Vyprávěl nám, že jednou v noci, byla krutá zima, dorazili do stáje, kde přebýval s volem, mladí manželé. Žena byla těhotná a krátce po příchodu porodila děťátko. Můj děda byl chudý. Neměl nic, co by mohl novorozeněti nabídnout, než svůj žlab. Společně s volem se snažili děťátko zahřát, jak jen mohli. Zpráva o jeho narození se musela rozšířit strašně rychle, protože ještě téže noci se na něj přišlo podívat hodně pastýřů. A byli tam také andělé, kteří zpívali zpěvy, jaké nikdo nikdy neslyšel.

Dítě bylo krásné, rodiče přešťastní a můj děda neustával v úžasu. Nevěděl proč, ale byl si jist, že to dítě byl Mesiáš. Jeho přesvědčení ještě vzrostlo, když jednoho dne, o mnoho let později, kráček kolem synagogy a slyšel slova Svatého Písma: „Vůl zná svého hospodáře, osel jesle svého pána, mne však Izrael nezná, můj lid je nechápavý“ (Iz 1,3). I já věřím, že Mesiáš již přišel, protože věřím svému dědovi.

Můj děda už nežije a já jsem byl prodán sem, nedaleko Jeruzaléma. Jsem ještě mladý a dosud jsem se ještě naučil pracovat, jak se pracovat má. Můj hospodář zatím neví, co se mnou. Uvažuje mě přede dveře a přitom bručí, že nejsem k ničemu. Tak bych si přál, abych byl k něčemu užitečný, ale zatím se nikdo nikdy neodvážil a netroufl si na mne sednout a nechat se ode mne svézt.

Tyto dny jsem zvláště neklidný. Blíží se velikonoční svátky. Cesta k Jeruzalému je plná lidí, docela dobrý chaos.

Jsem tady jako obvykle přivázaný přede dveřmi, všichni na mne zapomněli, všichni mě totálně ignorují. Dívám se trochu závistivě na koně, na kterých jedou krásně oblečení lidé. Také mí kolegové osli se v těchto dnech tváří velmi hrdě a se zadostiučiněním.

Ó, jak by se mi líbilo, kdybych mohl být v karavaně a jet do Svatého města! Copak je možné, aby si mě v tomto davu vůbec nikdo nevšiml? Copak je možné, že by mě nikdo nepotřeboval? Chci být odvázan, chci žít, chci pracovat, chci být užitečný.

Zatímco jsem se snažil zadržovat slzy, všiml jsem si, že docela blízko jsou dva muži, které jsem v těchto místech nikdy neviděl. Nejprve si mne prohlédli od hlavy až k ocasu, aby se ujistili, že nešlápli vedle, a pak mě začali odvažovat.

V té chvíli vyšel z domu hospodář a zeptal se dvou cizinců: „Proč odvažujete toho oslíka?“ A oni odpověděli: „Pán ho potřebuje.“ Hospodář je nechal. Neměl jsem pro něho žádnou cenu.

Já jsem však zůstal plný pochyb a úžasu zároveň. Pán mě potřebuje? Ale kdo je ten „pán“? Kdo by mě mohl potřebovat, mě, hloupého oslíka, takového mladého, nezkušeného? Jak to, že mě zná? Jak mohl vědět, že jsem zde? Jak to, že chce právě mne?

Už si nepamatuji, jak dlouhou cestu jsem s dvěma muži ušel, tak jsem byl rozčilený a zmatený. Najednou zvednu hlavu a přede mnou vidím nádhernou tvář, která se na mne dívá mírným a laskavým pohledem. To je ten „pán“, ten muž, který mě potřebuje?

Chtěl jsem se na něj dlouho dívat, abych v jeho tváři našel odpověď na mé otázky, abych si do mysli vtiskl ten dobrý a povzbudivý pohled, ale lidé se na mne tlačili ze všech stran a vznikal totální zmatek. Pán se na mne pomalu posadil a muži mi pokynuli, abych kráček.

Nevěřili byste, co jsem cítil! Poprvé v životě na mně jede člověk. Všimne si toho můj pán? Pozná na mně pán, jak jsem spokojený?

Kam jedeme? Do Jeruzaléma. Již se objevují věže města. Vidím majestátní hradby a všude tolik lidí. Co je však zvláštní! Lidé, místo aby pokračovali k městu, směřují k nám. Přicházejí k nám. Jak pomalu namáhavě stoupáme, lidé rozprostírají své pláště na zem, a vzniká tak pestrobarevná tapeta. Děti mávají větvemi stromů. Ženy poklekají. Všichni volají silným hlasem: „Požehnaný, který přichází ve jménu Páně. Hosana králi Izraele!“

Ani v duchu jsem si nedokázal představit podobnou scénu. Všichni tito lidé přišli přivítat muže, který na mně sedí, a nazývají ho králem Izraele.

Král Izraele? Ano, právě tak ho vzývají. Pak je to ale Mesiáš! Jsem to ale osel, že mi to nedošlo dřív! Hlavou mi problesklo Zachariášovo proroctví: „Hle, přichází k tobě tvůj král, spravedlivý a zachráněný, pokořený, jede na oslu, na oslátku, osličím mláděti.“ (Zach 9,9) Jestli ale on je ten Mesiáš, pak já... já jsem ten osel! Jsem úplně zmatený!

Co se pak stalo Mesiáši, mému Pánu? Asi není třeba, abych vám to vyprávěl. To už víte z knih napsaných jeho učedníky. Pokud jde o mne, nevím, co dodat. Má slova se zdají být strašně chudá a nepatřičná, když se setkáváme s tímto tajemstvím.

Když mého Pána pohltil zástup před chrámovou branou, bylo mi jasné, že už ho nikdy nevidím. Už mě nebude

potřebovat na zpáteční cestu. Můj oslí předek, osel Abrahamův, měl obrovskou radost, když mohl dovézt domů Izáka. Já však nepovezu nazpět svého Pána. Bůh ušetřil syna Abrahamova, ale neušetřil svého vlastního Syna.

Před několika minutami jsem na sobě vezl svého Pána, od této chvíle ho ponesu v sobě. Provždy. On mě potřeboval, abychom došli do Jeruzaléma, teď mě potřebuje, abych o něm vydal svědectví od Jeruzaléma až na sám konec světa (srov. Sk 1,8).

Kvůli tomu žiji, zde je smysl mé existence. On mě znal a miloval dříve, než jsem se narodil. Od věčnosti na mne myslel a určil mi místo v dějinách. Již předem skrze proroky oznámil mé poslání. Nechal mě odvézt a přivedl mě k sobě, abych společně s ním uskutečnil jeden příslib. Uči-

nil, abych se stal nositelem jeho Syna, jeho spolupracovníkem pro spásu světa.

Toto je můj příběh. Je to ale také příběh Krále Mesiáše, který vstoupil do svého města na hřbetu osla. Příběh Boha, který je tak veliký, že potřebuje hloupé zvíře.

Sestra Maria Ko, FMA*)

Za pomoc s překladem děkujeme s. Míše Pitterové, FMA.

Přejeme z Říma právě tuto oslí zkušenost Velikonoc!

Johny a František

*) Sestra Maria Ko Ha Fong, dcera Panny Marie Pomocnice (salesiánka), je velmi známá bibliстка. Čínanka, původem z Makaa, žije v Římě a vyučuje na papežské fakultě věd výchovy auxilium a pravidelně vede akademické kurzy v Seminári Ducha svatého (Holy Spirit Seminary) v Hong Kongu. Desítky let jezdí do Číny. V minulosti vyučovala v různých seminářích v Číně. V současnosti je omezena na neformální setkání s kněžími a zasvěcenými osobami.

Kyselka – Mattoni

Dovolují si Vám přeposlat jeden dokument s neuvěřitelnou přílohou.

Jeho autor s tímto šířením souhlasí a v dopise mně píše: „Já nemůžu Mattonku ani vidět, natož pít. Mimochodem italská firma, která značku dnes vlastní, nemá s Mattonim nic společného. Než stáčírnou v Kyselce koupila, byla to zcela neznámá firmička na limonádu. Dnes vlastní i Poděbradku a Dobrou vodu. To, co dnes vyváží jako minerálku Mattoni, už s původní Mattonkou nemá moc co do činění. Rabujou tak zběsile, že těžší z mnoha vrtů, kterými pro-

špikovali okolí Kyselky (lidem v Kyselce se ztrácí ze studní voda, což generace nepamatují), z těch vrtů to pak stáčíjí do obrovské nádrže a rvou do toho kysličník. Takže něco jako si doma vyrobíte pomocí bombiček sifon. A užiteční idioti si tuhle kyselku dávají v pěťihvězdičkových hotelech za 50 Kč za 2,5 dcl!

Původní Ottův pramen vyvěrá do rumiště, jak je vidět na fotografii.

Můžu jenom říci, že nevím, co si mám o tom myslet.

čtenář Kk

Minulost a současnost lázní Kyselka u Karlových Varů

Kultivovaný podnikatel 19. století, císařský dvorní rada Heinrich von Mattoni (11. 8. 1830 – 14. 5. 1910), dosáhl svého postavení a posléze povýšení do šlechtického stavu za propagaci své země v celém světě, a to vývozem minerální vody z lázní Kyselka. Jeho životním heslem bylo: „Beru-li něco z této země, musím do ní zpět také něco dávat.“

Když v roce 1910 Heinrich Mattoni umírá, zůstane po něm světoznámá značka minerální vody Mattoni a jedny z nejkrásnějších lázniček v Evropě.

Podívejme se nyní, jak s tímto kulturním dědictvím naložili dědicové. Kdo jsou? Především je to obec Kyselka, dále pak Magistrát města Karlových Varů a Karlovarské minerální vody Mattoni. Dále uvedené snímky myslím nepotřebují obšírného komentáře. Pan Mattoni se musí otáčet v hrobě a kulturní člověk zůstává v šoku!

Heinrich von Mattoni, foto z roku 1908

Heinrich von Mattoni, obraz kolem roku 1890

Kyselka kolem roku 1900

Takto vypadala kolonáda chránící nejcennější Ottův pramen kolem roku 1902. Kolonáda byla vybudována Mattonim

Toto je současný stav kolonády

Je otázkou, co dnes firma Mattoni plní do lahví. Mattoni ho proslavila distribuce především Ottova pramene. Těžko by zřejmě uspěl jakýmsi mixem z různých pramenů míchaných dnes v obří nerez nádrži, poté plněným do lahví a přesycovaným kysličníkem.

Zde, v rumišti kolonády, vyvěrá Ottův pramen, který díky dr. Lischnerovi a Mattonimu proslavil Kyselku a jméno Mattoni po celém světě

Řecký král Otto I. za svého pobytu v Karlových Varech navštívil dne 23. srpna 1852 Kyselku. Se svolením panovníka byl hlavní pramen Kyselky nazván jeho jménem – Pramen krále Otty. Na královu žádost bylo poté do Athén odesláno 450 džbánek kyslíkové vody.

Nevím, zda Karlovarské minerální vody dnes vyvázejí Mattonku do Athén. Pokud ano, tak to s největší pravděpodobností nebude ta z Ottova pramene. Stačí v Kyselce ochutnat tu z Ottova pramene a tu z lahve a poznáte to také. Je v Kyselce volně dostupná. Na další stránce můžete vidět, jak „kultivovaně“ se k ní lidé dostávají.

Ne, nejsme v nějaké rozvojové africké či asijské zemi, to, co vidíte na obrázku nahoře, je „jímání“ dalšího vývěru Pramene krále Otty v Kyselce 21. století. Heinrich von Mattoni postavil pro tento pramen skvostnou kolonádu. Kulturní český národ nechal tento stánek zdevastovat a králův pramen jímá do umolousaného kanystru s vyříznutým otvorem. Gumovou hadicí je pak pramen veden po svahu do niky ve zdi bývalého lázeňského domu, kde si ho veřejnost dnes a denně soukromě plní pro vlastní potřebu. (Dle neověřených zpráv nový majitel „lázní“ toto veřejné čepování zatrhł.)

Obrázek dole ukazuje vývod oné gumové hadice, jdoucí po stráni a vedoucí sem Pramen krále Otty z onoho kanystru. Na protější straně je zachycen výklenek, jak vypadal v lepších časech Kyselky. Byla v něm umístěna busta věhlasného lékaře a balneologa dr. Josefa von Lischnera, který jako první vědecky popsal prameny Kyselky. Ani v nejhorším snu se jistě panu doktorovi nemohlo zdát, že jeho zamilované lázně budou v moderním 21. století vypadat takto.

Stejně tak přítel pana doktora Lischnera Heinrich von Mattoni jistě neměl tak šílené sny, ve kterých by viděl, co v Kyselce postaví jedna firma vydělávající na jeho jméno a bez uzardění přitom přihlížející devastaci lázní, které on vybudoval pomocí vody tekoucí ze skály. Tato firma nejenže, alespoň z úcty k jeho jménu, na kterém bohatne, jeho dědictví dále nebuduje, ačkoliv by na to měla, ale přispívá k nekulturní devastaci krajiny vybudováním monstra stáčecí haly, které takto „citlivě“ (viz níže) zakomponovala do jeho staveb. Dokonce dostala povolení příslušného památkového odboru vyjmout část této kulturní památky z památkové péče. Při žádosti vyjmout zbytek staveb z památkové ochrany, aby je mohla zbourat taktéž, našťastí narazila na Ministerstvo kultury, které v tomto případě dostalo svého názvu.

Na obrázku nahoře i dole si můžete všimnout artefaktu železničních kolejí. Po nesmírném několikaletém úsilí se Heinrichu von Mattoni podařilo získat povolení vybudovat železniční přípojku ke své stáčírni. Osvobodil tak lázně od hluku těžkých vozů plně naložených lahvemi Mattonky, které celý den lázněmi projížděly. Povolení dostal ale jen za tu cenu, že celou trať vybuduje na své náklady a na své náklady ji také bude provozovat. Musel tak postavit most (viz níže – je začleněn do technických památek a v polovině roku 2007 byl částečně restaurován), zakoupit vlastní lokomotivu s nákladními vozy a postavit nádraží. K ničemu takovému dnes benevolentní vláda současnou firmu Mattoni nenutí, a tak klidně může nekončící řada kamiónů ničit životní prostředí Kyselky a celé malebné krajiny kolem řeky Ohře až po Karlovy Vary. Za ušetřené peníze si tak mohla společnost Mattoni koupit barokní palác na Mariánském náměstí v Praze jako své luxusní sídlo. Přišel ji na necelých 500 mil. Kč.

A to se dostáváme k dalšímu pohledu, neméně šokujícímu než ty, které zde zatím byly uvedeny. Všimněte si poměrně zachovalé kapličky na snímku dole. Vypíná se na skále přímo nad obludnou stáčírnu (viz foto v levém sloupci). Kaple je postavena v novorománském slohu z režného zdiva a byla zasvěcena sv. Anně. Peníze na stavbu kaple darovala hraběnka Anna Nosticová-Rieneck z vděčnosti za své uzdravení zdejšími prameny. Kaplička byla postavena v roce 1884. Její oltář zdobila socha sv. Anny s Pannou Marií.

V roce 1967 byla v kapli objevena kovová schránka s dokumenty z června roku 1884, kdy byla kaplička vysvěcena. Ve schránce byly seznamy významných lázeňských hostů v Kyselce, mince a publikace o Kyselce.

Ale podívejte se na kapličku detailněji. Opět upozorňuji – jen pro otrlé! Paní hraběnko Nosticová a sv. Anno, odpusťte hříšníkům, neb nevědí, co činí. Odpustit ale lze, dle mého názoru, jen pokud barbar své činy napraví!

I když je to k nevíře, opravdu vidíte dobře. Ne, není to oltář se sochami sv. Anny a Panny Marie, ale ohniště pro

opékání masa s digestoří, jejíž roura jde proraženou novogotickou klenbou do střechy. Vidět kouřící kapličku a cítit z ní pečené maso, to je snad pohled k potěše ďábla, pokud nějaký existuje. A to vše kousek nad stáčírnou minerální vody Mattoni! Podívejte se ještě jednou na předchozí stránku, v jaké blízkosti. Mimochodem, v této kapličce se Heinrich von Mattoni denně modlil za uzdravení své nemocné dcery Kamilky, která měla tuberkulózu.

Půjdete-li od kaple po skalnatém ostrohu, přijdete k dalšímu dílu Heinricha von Mattoni, a to ke stanici lanové dráhy, kterou tu vybuodoval, aby mohl od pramene svázet naplněné kontejnery kyselky a dole ve stáčírně z nich plnit lahve. To „díky“ vrtům už dnes firma Mattoni dělat nemusí, a tak ji tento objekt nezajímá. Úžasný vztah k historii firmy, že? Přitom by to mohla být nádherná technická památka, ale není. Co je, můžete vidět na fotografiích.

Další fotografie ukazující, jak v současné době vypadají lázně Kyselka

Fasády budov na kolonádě

Jedna z bývalých největších lázeňských budov

Všichni si jistě dobře pamatujeme televizní reklamní šot na minerální vodu Mattoni, kdy osazenstvo baru je vyděšeno sdělením číšníka že – MATTONI UŽ NENÍ! Je dobře, že Heinrich von Mattoni už v Kyselce není, protože kdyby tu byl, tak by pohled na devastaci lázní, které s takovou

láskou vybudoval, jistě nepřežil. Konečně není tu již ani jeho socha. O její přežití byly obavy, a tak skončila v lapidáriu muzea v Karlových Varech. Alespoň o tu sochu že bylo postaráno.

Ani Mattoniho vila nezůstala ušetřena celkové devastace...

Autorem textu a fotografií je Pavel P. Ries, s použitím výňatků z publikace Stanislav Burachovič: *Mattoni a lázně Kyselka*. Text byl zpracován na základě objednávky Odboru památkové péče Ministerstva kultury ČR. Redakčně upraveno.

Výstava

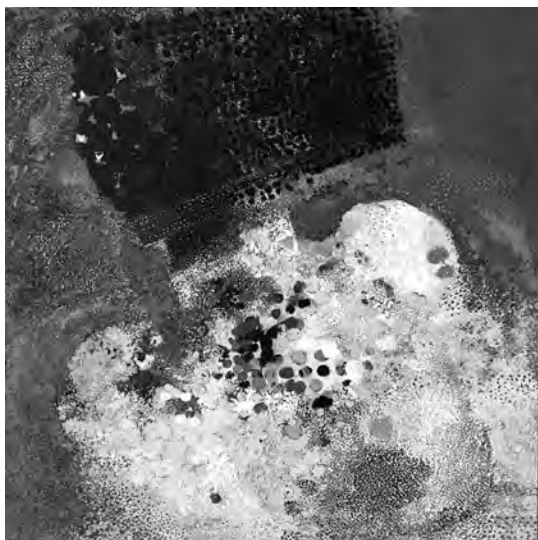
Otakar SLAVÍK

Od 22. 5. do 14. 6. 2009

Vernisáž 21. 5. v 18:00 hodin

Künstlerhaus k/haus Galerie

Karlsplatz 5, 1010 Wien

Torzo

Bud' živ, vypadáš dobře

19. března 2009

Otakara Slavíka charakterizuje nejen originální malířská tvorba, ale i zvláštní smysl pro humor. Dovede upoutat či překvapit svými vtipnými průpovídkami. Místo pozdravu obvykle říká: „Bud' živ, vypadáš dobře, na některých místech.“ Ale nikdy už neřekl, na kterých... To jen pro dokreslení – mnohem důležitější je jeho dnes už mimořádně rozsáhlé malířské dílo, které se vyvíjí od padesátých let až do současnosti.

Foto: Gero Fischer

Nekompromisní postoje

Umělec byl znám také svými nekompromisními životními postoji, což mu zvláště v sedmdesátých letech přinášelo nemalé potíže. Vždycky vybočoval z řady, ale přitom jeho tvorba svým charakterem zcela přirozeně patří do českého i středoevropského umění.

Nyní vydalo nakladatelství Gallery, které se už dlouho kromě jiného systematicky věnuje současnému výtvarnému umění, jeho obsáhlou monografii. Ta se objevila na trhu v souvislosti s nedávnou umělcovou výstavou v **Topičově salonu**. Text k ní napsal renomovaný historik umění Jan Rous, který ji také celkově uspořádal. Když knihou listujeme, tak si jasně uvědomíme, o jak jedinečnou tvorbu jde v rámci českého poválečného umění. Také se brzy vřadila do celkového kontextu, hlavně v souvislosti s proudem nové citlivosti i nové figurace. Slavíkovo dílo zvláště oceňoval Jindřich Chaloupecký, který v šedesátých letech do značné míry spoluurčoval, podrobně sledoval a mapoval celou naši progresivní výtvarnou scénu.

Umělcův život nebyl nijak jednoduchý. Patřil totiž k těm, kteří se za komunismu nikdy nepodřídili oficiálním představám o podobě umělecké tvorby. Vždycky stál za svým názorem. Jistě také proto se musel žít jiným způsobem než malováním. Pracoval například jako kulíšák v Národním divadle nebo jako dělník ve Výstavním ústředí. Měl samozřejmě své sběratele, přijížděli za ním i z ciziny. Je třeba velmi dobře zastoupen v Museu Kampa a dalších důležitých institucích.

V šedesátých letech zažil velký nástup, měl několik samostatných výstav, například v prestižní Galerii Václava Špály, kde připravoval program právě Jindřich Chaloupecký. Také byl zván na důležité společné výstavy, patřil do okruhu skupiny Křižovatka, zúčastnil se výstavy Nové figurace. Potom se však jeho situace od počátku takzvané normalizace zhoršovala a po podpisu Charty 77 začala být neúnosná.

Tak Otakar Slavík nakonec v roce 1980 emigroval do Vídně, kde žije dodnes. Od „sametové revoluce“ však zajišťuje pravidelně do Čech, kde měl od počátku devadesátých let řadu výstav. Hned po skončení minulého režimu mu pražská Národní galerie uspořádala v Městské knihovně velkou retrospektivu.

Inspirace barokem

Slavík stále velmi intenzivně pracuje, což je zřetelně vidět právě v této monografii. Ta je samozřejmě uspořádána podle jednotlivých tvůrčích období. Pozoruhodná jsou šedesátá léta, kdy spojil řád s figurou a výraznými barevnými akcenty. Lidská postava, k níž se v různých proměnách neustále vrací, se stala těžištěm jeho tvorby. Nejdříve tedy, jak byla řečeno, ve formě blízké nové citlivosti a nové figuraci. Pak se po emigraci do Vídně jeho rukopis uvolnil a expresivní pastózní obrazy se rozzářily ostrými barevnými tóny. V tomto období je zřejmá inspirace barokním uměním, které spojuje řád i výraznost gest. V posledních letech došlo k určitým návratům a také k syntéze všech dosavadních objevů.

Knihu graficky upravil Milan Jaroš, který s nakladatelstvím Gallery pravidelně spolupracuje. Zvolil spíš klasickou, ale velmi citlivou grafickou formu, která přesně odpovídá malířovu dílu.

Jiří Machalický / LN

WINTER!SPORT!MUSEUM!

V Mürzzuschlag byla otevřena výstava

HOMO ANIMALIS

- společná výstava umělců
Evy Vones a Ondřeje Kohouta.

Výstava bude otevřena
od 1. do 30. 4. 2009,
a to od úterý do neděle
v době od 10:00-18:00 hod.

Lepší stránka toho, co nás děsí

byl název pořadu, který uspořádalo České centrum v kooperaci s Kulturním klubem Čechů a Slováků v Rakousku a za podpory Ministerstva kultury České republiky ve svých prostorách 23. 2. 2009. Umožnil seznámení se současným českým autorem děl prozaických, poetických, odborných i řady esejů, biologem Stanislavem Komárkem, profesorem filozofie a dějin přírodních věd na Karlově univerzitě v Praze. Pořad moderovala redaktorka Českého rozhlasu-Vltava Alena Zemančíková. Moderátorka vyzdvihla zejména Komárkův přínos v roli komentátora dění v české společnosti, jímž ovlivňuje společně s dalšími intelektuály (např. prof. Halík) obecnou duchovní rovinu. Posluchači večera, který probíhal v jazyce českém, vyslechli několik ukávek z posledního románu S. Komárka *Mandarín* v podání autora. Komárkova díla se vyznačují propojením fikce s realitou, od čtenáře se „vyžaduje“ široký záběr všeobecného vzdělání, který umožní objektivní pochopení díla. Novost autorského stylu řadu posluchačů „zaskočila“ a byla jistě hlavní příčinou ostychu položit autorovi v závěrečné diskusi otázky. Trochu na škodu bylo příliš rychlé tempo autora při čtení ukávek, prezentaci by do budoucna jistě prospěla forma uměleckého přednesu. *mb*

Premietanie na Velvyslanectve Českej republiky

Zprava: Host večera - slovenská herečka a politička Magda Vášáryová, velvyslanec České republiky J. E. dr. Jan Koukal, Andrea Ozábalová - Kulturní klub

Foto: ZÚ

19. januára 2009 sa na Velvyslanectve Českej republiky vo Viedni pri príležitosti zahájenia festivalu filmov Františka Vláčila uskutočnila diskusia zo slovenskou herečkou a političkou Magdou Vášáryovou. Besedu moderoval vrchný riaditeľ kultúrno-politickej sekcie rakúskeho Ministerstva zahraničia dr. Emil Brix. Po diskusii nasledovalo premietanie filmu *Markéta Lazarová* v hlavnej roli s pani Magdou Vášáryovou. Podľa nej film obsahuje pohanské, paganské črty, ale nedá sa nazvať antikatolíckym. Novela samotná pochádza od Vladislava Vančuru a vyniká krásnou lyricnosťou. Film v roku 1969 skončil v trezore a až do dnes nebol nájdený jeho originál. Festival sa uskutočnil v spolupráci s Českým centrom vo Viedni. *(ao)*

Dobře navštívená vernisáž

je první charakteristika zahájení výstavy česko-vídeňských výtvarných umělců Evy Vones (an TRIEB) a Ondřeje Kohouta (Bilder) v Galerii Time, Wollzeile 1-3, 1010 Wien dne 24. 2. 2009. Umělci zde vystavují svá díla podruhé, první prezentace se uskutečnila v rámci projektu Kulturního klubu Čechů a Slováků v Rakousku „Integration in der Emigration – 40 Jahre Rückblick 1968-2008“ v říjnu loňského roku. Výstavu pod záštitou ministra zahraničních věcí ČR Karla Schwarzenberga otevřel galerista Günther Wachtl a spisovatel Pavel Kohout. O hudební doplnění vernisáže se postarala zpěvačka a autorka písní Dáša Vokatá. Pro oba umělce při této výstavě je společné umělecké vyjádření témat na velkých plochách. Vystavená díla dokumentují současnou orientaci umělců – návrat ke klidu přírody (Vones) a sportovní kompozice ve figurálním malířství. *mb*

Koně králů – lipicáni a kladrubáci: přednáška doc. dr. Jaromíra Oulehly

Středa 11. 3. 19:00, České centrum Vídeň, Herrengasse 17, 1010 Vídeň

Univerzitní docent dr. Jaromír Oulehla
- bývalý ředitel Spanische Hofreitschule

Foto: Vladimír Čevela

V rámci svého březnového programu připravilo České centrum Vídeň ve spolupráci s Kulturním klubem Čechů

a Slováků ve Vídni přednášku dvorního rady univerzitního docenta dr. Jaromíra Oulehly věnovanou často neprávem opomíjené části českého kulturního dědictví – tradici chovu dvou překrásných koňských plemen lipicánů a kladrubáků a jejich výcviku ve Španělské jezdecké škole ve vídeňském Hofburgu. Poutavý výklad zpestřil prof. Oulehla množstvím vlastních zážitků ze své každodenní praxe, neboť zde sám působil mnoho let jako ředitel.

Přednáška, které se tentokrát zúčastnila odborná i laická veřejnost, poskytla návštěvníkům obsáhlý a ucelený obraz klasického jezdeckého umění tak, jak je vyučováno ve Španělské jízdárně v Hofburgu. Výklad doplnilo promítání krátkých komentovaných ukázek z výcviku a na závěr proběhla diskuse moderovaná bývalým ředitelem Rakouského kulturního fóra v Praze Waltrem Persché.

Bývalý ředitel Rakouského kulturního fóra v Praze dr. Walter Persché a univerzitní docent dr. Jaromír Oulehla
Foto: Vladimír Čevela

Foto: Čc

Exkurze gastronomickou Bratislavou

21. ledna t. r. zval Slovenský inštitút ve Vídni na knižní prezentaci knihy *S vareškou dvoma tisícročiami*. Kapitoly z dejín bratislavskej kuchyne s receptami našich predkov Vladimíra Tomčíka.

„Tomčík sa v najnovšej publikácii *S vareškou dvoma tisícročiami* venuje gastronómii hlavného mesta, charak-

teristickej rôznosťou a spájaním etník. Práve tejto multikultúrnosti vďačíme za pestrosť našej kuchyne. Veď už starý nemecký názov Pressburg (nem. pressen – prešovat) napovedá, že Bratislava bola rajom vyberaných nápojov a pokrmov. Medzi najväčších gurmánov patrili panovníci. Ich pompézne hostiny mali až 24 chodov. Našťastie časy, kedy sa za delikatesy považovali pečené veveričky, varené vrany, vysmázané vrabce a ježe, už dávno pominuli.

Každá kapitola sa týka inej gastronomickej oblasti. Fiktívna exkurzia prevedie čitateľa cez rybolov, vinohradníctvo, mäsiarstvo, rôzne nápoje až po cukrárstvo. Veľký boom (nielen) v oblasti gastronómie znamenal vynález kníhtlače: vznikla aj prvá slovenská kuchárska kniha od Jána Babilona pod názvom *Prvá kuchárska kniha v slovenskej reči* (1870). Tomčík uvádza recepty nielen z nej, ale i z mnohých nájdených zápisov dobových kuchárov, či už ide o staroslovenskú medovinu, mäsové lahôdky varené v 16. storočí, pravý Wiener Schnitzel. Recepty sú aktualizované a autor dokonca uvádza suroviny, ktoré majú suplovať dnes už nejestvujúce suroviny z minulosti.

Okrem iného sa tu dozvedáme rôzne zaujímavosti o starej Bratislave. Napríklad v prvej polovici 15. storočia spotreboval každý občan mesta za rok 2 500 litrov vína, čo je v priemere 6,8 litra za deň. Tomu sa už hovorí gurmánstvo! Alkoholizmus bol na dennom poriadku. Jeden z receptov z polovice 17. storočia na vyliečenie tohto neduhu znel: »Spál lastovičku, podrv ju na prášok a daj ho opilcovi vypiť vo víne. Nikdy viac nebude piť« (s. 62).

Čitateľ nazrie do kuchyne národov podieľajúcich sa na formovaní slovenskej kuchyne. Dostane odpovede na otázky, či je guláš naozaj rýdzo maďarské jedlo, odkiaľ pochádza bryndza a v čom sa líši dnešná doboška od pravej Dobošovej torty, ktorej otcom je maďarský cukrár József Dobos. Kniha *S vareškou dvoma tisícročiami* vyšla v edícii *Ilustrované dejiny*, takže množstvo informácií spracovaných v texte dopĺňajú i pôsobivé fotografie a maľby. Zaujímavá a chutná cesta...“

Pořad „okořenil“ operní sólista Ivan Ožvát.

Knihu vydalo nakladateľství Perfekt, 240 str., bohatě ilustrované.

Knihu si môžete objednať ve

Vydavateľství PERFEKT, Karpatská 7,
811 05 Bratislava 1, fax: +02 524 99 788

e-mail: odbyt@perfekt.sk, www.perfekt.sk,

nebo zakoupit na stejné adrese v knihkupectví Vojtěcha Zamarovského.

Vladimír Tomčík

Vladimír Tomčík – absolvent dejín umenia na Filozofickej fakulte UK je právom označovaný za glosátora dejín Bratislavy. Svedčia o tom tituly *Tvoja Bratislava* (1992), *Bratislava a okolie* (2002), *Bratislavské dni a noci* (2006), mapujúce svetoznámych návštevníkov nášho hlavného mesta, či šteklivá publikácia *Rozkoš, nevera a predajná láska* (2008).

Ivan Ožvát

„Tenorista **Ivan Ožvát** je rodákom z Trnavy. Profesionálne hudobné vzdelanie získal na Vysokej škole múzických umení v Bratislave, kde absolvoval v triede Prof. Márie Kišoňovej-Hubovej. Na javisku národnej scény vytvoril doposiaľ okolo päťdesiat rôznorodých postáv. Spomeňme Nera v Monteverdiho *Korunovácii Poppey*, Ferranda v Mozartových *Così fan tutte*, Lenského i Triqueta v Čajkovského *Eugenovi Oneginovi*, ale i ďalšie charakterové postavy, ktorým vďaka muzikalite i hereckej dispozícii vdýchol umelec nanajvýš presvedčivý tvar: Vašek v Smetanovej *Predanej neveste*, Spoletta v Pucciniho *Tosce*, Hájník v Dvořákovskej *Rusálke*, štvorúloha Andreas – Chochenill – Pitticinaco – Franz v *Hoffmannových poviedkach* Jacquesa Offenbacha, či cisár Altoum v ostatnej inscenácii Pucciniho *Turandot*. V Konwitschného réžii *Madame Butterfly* v roku 2006 vytvoril originálnu postavu Gora. Spevácky profil umelca dopĺňajú jeho rozsiahle aktivity na poli ľahších žánrov – operety i muzikálu, ale tiež výrazné interpretačné kreácie v komornom, piesňovom žánri.

Velká výstava moravského rodáka ve Vídni

Ve vídeňském Belvederu probíhá velká výstava Alfonse Muchy (1860-1939).

Rakousko bylo první, které uspořádalo moravskému rodákovi, od jehož úmrtí uplyne v letošním roce 14. července sedmdesát let, k tomuto výročí expozici. Plakáty, kresby, pastely, ilustrace, náčrtky k dekorativním panó, šperky, nábytek, návrhy vitráží pro svatovítskou katedrálu v Praze, ale také obří plátna Slovanské epeje, to vše tato velká výstava nabízí.

Reprezentativní průřez z tvorby Alfonse Muchy je doplněn rodinnými a dalšími dobovými fotografiemi, osobními předměty a vybranými knihami s jeho ilustracemi.

Instalace Muchovy tvorby je v Belvederu rozdělena do deseti velkých celků a obsahuje přes dvě stovky exponátů, které byly zapůjčeny převážně z českých a moravských sbírek. Velká část děl byla také dovezena z Paříže, kde se Mucha proslavil především jako autor plakátů pro herečku Sarah Bernhardtovou – vystaven je zde mimo jiné plakát ke hře Victora Sardoua *Gismonda* z roku 1893, který zahájil Muchovu velkolepou kariéru. Po tomto úspěchu uzavřel autor s herečkou šestiletou smlouvu na návrhy plakátů, ale také kostýmů i výpravy. V Belvederu je vystavena také slavná *Dáma s kaméliemi* z roku 1896 a pověstný plakát k uvedení hry *Médea* z roku 1898.

VI. sokolský slet, plakát, 1912

Na výstavě jsou také zastoupeny plakáty, které Alfons Mucha vytvořil pro účely svého rodiště, například plakát Pěvecké sdružení učitelů moravských nebo jiné s tematikou sokolských sletů, slavností a výstav. V té době také umělec vytvořil množství plakátů, které propagovaly výrobky tehdejších firem, například reklamy na cigaretové papírky, šampaňské víno nebo propagace dovolené u moře.

Mucha pracoval také pro jednoho z nejúspěšnějších pařížských klenotníků konce 19. století Georgese Fouqueta, pro něhož navrhoval originální šperky – Muchovy klenoty prezentoval Fouquet s velkým úspěchem na Světové výstavě v roce 1900. Návštěvníci současné výstavy mají vzácnou příležitost prohlédnout si několik dochovaných kousků jako například náhrdelník zdobený brilianty, brož s opálem nebo hřebínek do vlasů.

Klenotník Fouquet svěřil Muchovi i řešení svého nového pařížského sídla v ulici Royale – jednotlivé kusy tohoto nábytku pak byly v roce 1989 znovu použity k rekonstrukci slavného obchodu, jehož fotografie doplňují i současnou expozici.

Výstava nabízí návštěvníkům také umělcovy práce, které se řadí k významným návrhům interiérů, například jeho dekorace Primátorského sálu v Obecním domě, dále pak vitráže pro pražskou katedrálu a nechybí ani ukázka zakázky pro světovou výstavu v roce 1900, vyzdobení pavilonu Bosny a Hercegoviny, kterou Mucha přijal od rakousko-uherské vlády.

Závěr instalace je velkolepý stejně jako cyklus Muchovy *Slovanské epeje*.

Tato velká výstavní událost bude ve vídeňském Belvederu k vidění do 1. června. Poté bude přestěhována do Mnichova, kde ji může kulturní veřejnost obdivovat od 25. září do 10. ledna příštího roku. Čeští obdivovatelé Alfonse Muchy nemají zatím na reprízu této výstavy naději. Na podzim se ale chystá v Uměleckoprůmyslovém muzeu v Brně jiná velká instalace, která by měla Muchu představit jako mistra „belle époque“.

(mk)

Portrét dámy, olejomalba

Muchův vnuk na výstavě ve Vídni

Médeea, litografie, 1898

Paní s kopretinami, potištěný samet, 1898/99

Klostermannova Šumava

Dva prozaici dvou minulých staletí mimořádně oslavili krásy Šumavy a zároveň popsali tvrdý život jejích obyvatel. V Rakousku je více známý Adalbert Stifter, rodák z Horní Plané, jehož 200. výročí narození bylo náležitě vzpomenu v roce 2005 a který psal pouze německy. Karel Klostermann (1848-1923) je naproti tomu právem zařazován jak mezi české, tak i rakouské spisovatele. Ovládal dokonale oba jazyky, své romány, povídky, fejetony a novinové sloupce publikoval jak česky, tak německy. Narozen v rakouském Haagu, strávil většinu života v Čechách, především mezi obyvateli Šumavy, ale i v jihočeské nížině. Zemřel ve Štěkní u Strakonice a pochován byl v Plzni. Stojí za zmínku, že v letech 1872-1873 byl redaktorem vídeňského časopisu *Wanderer*, jehož vydávání však bylo záhy z finančních důvodů zastaveno. Stal se pak suplentem na plzeňské reálce, kde vyučoval němčinu a francouzštinu. Dvakrát Francii navštívil, pobýval rovněž v Dubrovniku.

Klostermannovo kulaté výročí narození se stalo příležitostí pro velkolepou výstavu v jihočeské metropoli k jeho počt i k bližšímu poznání starší a novodobé historie Šumavy. Podrobně je v mnohých exponátech dokumentováno umění šumavské podmalby na skle a představeny vzácné výrobky někdejších šumavských skláren. Na své si přijdou ctitelé starosvětských interiérů venkovských chalup, dobového nářadí pro práci v zemědělství i v lese. Prostřednictvím fotodokumentace a doprovodných textů i uchovaných sakrálních předmětů defilují před zraky návštěvníků dnes už neexistující kostely, kapličky, Boží muka a hřbitovy.

Výstavu připravilo Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích s podporou úřadů kraje, Evropské unie a sponzorů. Zůstává přístupná veřejnosti až do konce letošního června, vstup je zdarma a návštěvníci obdrží hodnotnou publikaci v češtině, popřípadě v němčině a angličtině s mnoha ilustracemi. Vedoucím projektu jedinečné výstavy je krajský zastupitel pro kulturu a památky ing. František Štangl, bývalý starosta v Nových Hradech. Na realizaci se podílela řada oborových firem a cenné informace poskytla Jihočeská vědecká knihovna, jakož i regionální muzea v Kašperských Horách, Prachaticích a Českém Krumlově.

Nezbývá než pozvat na výstavu do Českých Budějovic širokou krajskou veřejnost v Rakousku a jejím prostřednictvím i spoluobčany, rodilé Rakušany. Po skončení výstavy v jihočeské metropoli má být její část přemístěna do Freistadtu a Sandlu, místa proslulého tradiční šumavskou podmalbou na skle.

Dagmar Vaněčková

Reprezentační a maturitní ples 2009

Již tradiční reprezentační a maturitní ples v Parkhotelu Schönbrunn se konal 28. února pod záštitou ministryně školství dr. Claudie Schmied. Ples začal v 21 hodin ve vyprodaném sále úvodními slovy starosty Školského spolku Komenský Ing. Karla Hanzla a předsedy Menšinové rady české a slovenské větve v Rakousku Mag. Pavla Rodta, kteří přivítali svými proslovky přítomné. Následovaly polonézy v nacvičení taneční školy Rueff a pastorální asistentky Pavly Carmignato a stužkování maturantů, které provedly ředitelka gymnázia Mag. Helena Huberová a třídní učitel-

ka Mag. Eva Zojerová. Ke svým bývalým žákům hovořily jejich bývalé třídní učitelky – z obecné školy Věra Königová, z druhého stupně Mag. Věra Beneda – a jejich nynější třídní Mag. Eva Zojerová. Maturanti ve svých proslovech zavzpomínali na uplynulá léta na škole a vřele poděkovali svým pedagogům a obzvláště trojici třídních, a to v češtině, slovenštině a němčině. Svou přítomností nás poctili předseda Československého ústavu zahraničního Jaromír Šlápota a kulturní tajemník a tiskový mluvčí Velvyslanectví České republiky Mgr. Oskar Novák.

Kapely Nota Bene z Brna, Caroline Band z Prahy a Sarah Band z Bratislavy vyhrávaly téměř bez přestávky svižné rytmy a taneční plocha ani chvíli nezela prázdnotou. Program sestával z vystupu maturantů, mladé české baletky na Wiener Staatsoper a bývalé žákyně školy Lucie Horné a Sokol Dance Company. Suverénním konferenciérem večera byl Oliver Vohrýska. O dárky pro hosty se letos postaraly děti z družiny škol Komenského, které vyrobily visačky na mobilní telefony.

Mnoho hostů zůstalo i po oficiálním zakončení plesu, atmosféra večera byla radostná, plná optimismu a soudržnosti, taneční plocha byla neustále plná. Těšíme se na další setkání příští rok, ve stejnou dobu a na stejném místě!

MJ

Foto: Mag. Margita Jonas

Ohlédnutí

23. února 2009 uspořádalo Slovenské velvyslanectví společně s IDM a Renner-Institutem v Barokním sále Staré radnice diskusi na téma *Die Slowakei & die Erweiterung des EURO-Raums: Chancen und Herausforderungen in Zeiten der globalen Finanzmarktkrise*.

V rámci Mezinárodního dne žen zvala 3. března 2009 Mag. Barbara Prammer, prezidentka NR, do paláce Epstein na knižní prezentaci knihy **Bevor der Tod uns scheidet. Frauen, die sich von Gewalt in der Familie befreien konnten**.

Dne 4. 3. 2009 v budově Hlavní městské knihovny diskutovala Mag. Teresija Stoisite s autorem knihy *Die Tote im Fluss Martinem Liedenfrostem*. (Knihu vydalo nakladatelství Residenzverlag.)

25 let galerie Atelier am Spittelberg. K oslavě, která se konala 18. března 2009, zval umělecký manželský pár Jan a Tamara Brabenec. Atelierjan@chello.at. www. atelierjan.at.

Do 16. dubna vystavuje výtvarnice, malířka **Irena Ráčková – Tektonische Bilder und Projekte** – v Ausstellungsbruecke – Regierungsviertel, 3109 St. Pölten, Landhausplatz 1.

Gewichtige Bedeutung des Slowakischen

Angesichts der Vielsprachigkeit innerhalb der EU ergreifen vor allem Wiener Slowaken, die Möglichkeit, Slowakisch zu studieren, um später einst wohlmöglich als Dolmetscher tätig zu sein, sagt die Slavistin Viera Wambach.

Die erst 30 jährige Slowakin ist seit Wintersemester 2008/2009 am Slawistik Institut der Universität Wien als Lehrkraft tätig. Mit viel Freunde und Engagement leitet sie –wie sie selbst sagt– die Übungen Spracherwerb Slowakisch und bringt Lernenden die verschiedensten slowakischen Dialektologien näher. Über die gewichtige Bedeutung des Slowakischen als neue offizielle EUSprache informierte am 2. 3. Wambach in er Sendung genauer.

Ivana Gasparik, ORF Volksgruppenredaktion,
Radio Dia

Z HISTORIE**Rehabilitace Hilsnera asi nebude**

Letos uplyne 110 let od jednoho z nejvýznamnějších antisemitických procesů v Rakousku-Uhersku – slavné kauzy zavraždění Anežky Hružové z městečka Polná. Hružný čin měl spáchat potulný chudý žid Leopold Hilsner jako rituální vraždu podkošerováním, tedy podříznutím hrdla rituálním nožem a následným vykrvácením. Kolem vraždy v Polné se okamžitě rozproudila obrovská antisemitická hysterie, které bohužel propadla i značná část tehdejší české společnosti. Jen nemnoho osobností se dokázalo vymknout celkové náladě a postavit se proti předsudkům. Byly pak obvykle oceňovány jako zrádci národa a vypuzování ze společnosti. S velkými potížemi se setkal při obhajobě Hilsnera i jeden z nejrozhodnějších českých bojovníků proti předsudkům a pozdější první československý prezident Tomáš Garrigue Masaryk. Ale ani jeho snahy však nakonec nebyly nic platné a Hilsner byl odsouzen za údajnou vraždu k trestu smrti. Tehdejší císař František Josef I. mu však trest zmírnil na doživotí. Nešťastný potulný žid strávil celkem devatenáct let v žaláři, až byl propuštěn na základě amnestie dalšího císaře Karla I. Hilsner zemřel v roce 1928 ve Vídni zcela zapomenut a ve velmi nuzných podmínkách. Otázka skutečného vraha Anežky Hružové stejně jako podobného zavraždění Marie Klímové z nedaleké Věžnice nebyla nikdy zcela uspokojivě vysvětlena, přestože se hovořilo o možném podílu bratra Hružové. Všichni seriózní odborníci a historici se však dnes shodují, že rozhodně viníkem nemohl být Hilsner. I proto se v poslední době začalo hovořit o revizi polenského procesu a možnosti symbolicky se tak rozejít se zhoubnou tradicí antisemitismu. Poprvé tato myšlenka zazněla na velké konferenci o polenském procesu před deseti lety

v Praze, na které byla sestavena žádost o Hilsnerovu rehabilitaci. Tou se již zabývalo několik rakouských ministrů spravedlnosti. O rozvířování celého případu se stará v posledních letech především lékař a hudebník Petr Vasicek, který v letech 1989-2002 působil ve Vídni a nyní žije v Berlíně. Česká strana rozsudek porot v Písku a v Kutné Hoře zrušila už v roce 1998. Loni bývalá rakouská ministryně spravedlnosti Maria Berger naznačila, že je ochotná dosud platný rozsudek smrti nad Hilsnerem zrušit formou politické rehabilitace. Později pak údajně sama tuto možnost zpochybnila s poukazem na skutečnost, že už nežije žádný z účastníků procesu. Navíc si ministryně stěžovala na pasivitu české strany, která údajně nedodala potřebné dokumenty k případu. Zdá se tedy, že celá záležitost bude opět, jak se říká, odložena k ledu. Bohužel na hilsneriádu některé kruhy nezapomínají – symbolický hrob Anežky Hružové v lese u Polné se v posledních letech stal poutním místem tuzemských neonacistů. I proto nemůžeme na tuto smutnou kapitulu zapomínat ani my. (MaFr)

Sláva Hanse Ledwinky se šíří

Konstruktér Hans Ledwinka, který se jako pomocný mechanik podílel na prvním osobním automobilu vyrobeném na českém území – Präsidant – a s jehož jménem jsou spojeny mnohé modely kopřivnické automobily Tatra, patří mezi nejvýznamnější osobnosti světového motorismu. Proto také výstava pořádaná Regionálním muzeem v Kopřivnici loni k 130. výročí jeho narození vyvolala obrovskou pozornost i na mezinárodní úrovni. V současnosti je duplikát výstavy k vidění dokonce na jihu Afriky v soukromém Franschhoek Motor Museu a zájem o expozici projevil i Zastupitelský úřad ČR v jihoafrické Pretorii, který

by jejím prostřednictvím chtěl Českou republiku reprezentovat v rámci předsednictví země v Evropské unii. Originál původní výstavy naopak zamířil do kraje, odkud pocházely Ledwinkovy kořeny ze strany otce – na Vysočinu. V současnosti je k vidění na Vysoké škole polytechnické v Jihlavě a o vlastní expozici věnovanou Ledwinkovi usiluje i městečko Brtnice, které již požádalo o příslušný grant. S osobností Hanse Ledwinky se ale letos budou moci seznámit i Rakušané díky expozici v Koller Oldtimermuseum. V zimě zase výstava dorazí do Saska, konkrétně do Muzea dopravy v Drážďanech. Samozřejmě podobně jako dalšího rodáka z České republiky Porscheho, i Ledwinku těžko můžeme zařadit mezi Čechy. Na rozdíl od svého kolegy, který dal jméno proslulé německé značce, je však díky Tatře Kopřivnici, v níž působil zhruba čtyři desítky let, s českým prostředím opravdu výrazně spjat. (MaFr)

140 let Julia Tandlera

Opakovat poznámky o množství rakouských osobností pocházejících z Moravy, především z regionů poblíž hranic s Rakouskem, by bylo snad už zbytečné. Gustav Mahler, Sigmund Freud, Josef Hoffmann – jen tato tři jména snad hovoří za vše. V plejádě rakouských osobností s českými kořeny najdeme i řadu pozapomenutých postav, často i dost rozporných. Patří mezi ně i jedna z nejvýraznějších osobností „rudé Vídně“ v první třetině minulého století, proslulý anatom a organizátor zdravotnictví Julius Tandler. Tandler se narodil 16. února 1869 v centru dnešního kraje Vysočina, ve městě Jihlava, jako nejstarší potomek Moritze Tandlera a Rosalie Schillerové. Židovská rodina žila ve velmi nuzných podmínkách a již v útlém věku čtyř let se malý Julius s rodiči stěhoval do Vídně. Přes zálibu ve výtvarném umění se asi i s ohledem na pozdější praktické uplatnění Julius Tandler rozhodl pro studium lékařství, které úspěšně ukončil získáním titulu doktora medicíny v roce 1895. Pokračoval pak dále v akademické kariéře na vídeňské univerzitě a již v roce 1910 se stal profesorem anatomie. V období první světové války, v letech 1914-1917, dokonce zastával post děkana lékařské fakulty. Už v této době se také politicky profiloval jako stoupenec levice, zároveň však zastával některé dnes velmi sporně vnímané lékař-

ské postoje – souhlasil například s eutanázií, sterilizací nebo potraty. To samozřejmě souviselo s jeho ostrou opozicí vůči katolické církvi a jejím názorům. V poválečném období se stal šéfem rakouského Úřadu národního zdraví a v roce 1919 byl zvolen ve Vídni i do městského zastupitelstva. Od roku 1920 pak působil jako vídeňský radní pro sociální záležitosti a zdravotnictví a v této pozici se snažil v maximální možné míře čelit strašným následkům bídy, která v této době sídelní město bývalé monarchie zachvátila. Bojoval především s tehdejší vysokou kojeneckou úmrtností a také s obrovským vzestupem výskytu tuberkulózy ve městě. Tato těžká choroba byla dokonce v této době nazývána přímo vídeňskou nemocí. Tandler se také zasloužil o vybudování sítě mateřských školek, školních družin, poraden pro matky i školních stomatologických klinik. Byl jedním z nejvýznamnějších tvůrců pověstné vídeňské sociální sítě, která představovala pro mnoho měst po celém světě významný vzor. Své představy se přitom Tandler snažil prosadit i v celostátním měřítku, když v letech 1919-1920 působil ve funkci ministra pro veřejné zdraví. Na počátku třicátých let se Tandler angažoval ve zdravotnické sekci Ligy národů, v roce 1934 byl však po nástupu Schuschniggova režimu předčasně penzionován. Jako poradce pro reformy sociálního a zdravotnického systému pak působil v řadě zemí, mj. v Řecku, Číně nebo USA. V roce 1936 přijel do Sovětského svazu, kde se stal konzultantem, poměrně rychle, 25. srpna téhož roku, však umřel v Moskvě. Přestože zejména ve Vídni je Tandlerova činnost připomínána, ve svém rodišti byl přes své silné levicové zaměření prakticky zapomenut. Koncem šedesátých let byla sice v sousedství jeho rodného domu odhalena Juliu Tandlerovi pamětní deska, v období tzv. normalizace však údajně byla sundána a umístěna v budově tehdejšího okresního národního výboru a později se ztratila. V současné době podle českého tisku již slavného lékaře v jeho rodném městě nepřipomíná nic. Obnovení pamětní desky asi v současnosti může naopak silná levicová angažovanost Julia Tandlera do určité míry blokovat. I přes možný nesouhlas s některými z jeho názorů by však i on měl nalézt čestné místo mezi rakouskými osobnostmi s moravskými kořeny, tedy ve velmi vznešené společnosti. (MaFr)

FENOMÉN MARTINŮ

Hudební skladatel Bohuslav Martinů (1890-1959) patří k významným představitelům hudební avantgardy minulého století i k nejvýznamnějším českým umělcům, kteří se stali nejen symbolem světovosti české hudby, ale též českého evropanství a kulturnosti našeho národa. V roce 2009 si světová kulturní veřejnost připomíná 50. výročí jeho úmrtí. Při této příležitosti připravilo Národní muzeum – České muzeum hudby v Praze výstavu, která divákovi nabídne reprezentativní výběr exponátů z oblasti hudby, výtvarného umění i divadla.

Celý výstavní projekt Národního muzea vyvrcholí ve velké reprezentativní výstavě v Českém muzeu hudby v Karmelitské ulici v Praze, která bude veřejnosti zpřístupněna **12. května 2009** a potrvá do **26. října 2009**. Národní muzeum přizvalo ke spolupráci architekta Daniela Dvořáka

a výtvarníka Milana Jaroše. Autorem audiovizuálního programu výstavy je Martin Stecker.

České muzeum hudby se nachází v Praze 1, Karmelitská 2.

V květnu se v pražské metropoli opět uskuteční romský festival Khamoro

V posledním květnovém týdnu bude Praha opět hostit tradiční světový romský festival Khamoro neboli Slunce. Na svých internetových stránkách to uvedli pořadatelé přehlídky ze sdružení Slovo 21. Letošní 11. ročník přehlídky romské kultury začne 25. května a potrvá do 30. května, festivalové akce se uskuteční například v klubu Roxy a Paláci Aventin. Na programu budou koncerty tradiční i současné romské hudby i jazzu, výstavy a taneční workshopy.

Klemens Wenzel Nepomuk Lothar Graf (seit 1813 Fürst) von Metternich-Winneburg zu Beilstein (*15. Mai 1773 in Koblenz; †11. Juni 1859 in Wien), Graf von Königswart, seit 1818 Herzog von Portella, wurde im Jahr 1809 Außenminister des Kaisertums Österreich. Ab 1813 stieg er zu einem der führenden Staatsmänner in Europa auf und spielte vor allem auf dem Wiener Kongress eine führende Rolle bei der politischen und territorialen Neuordnung Europas im Sinne eines Gleichgewichts der Mächte. Als politischer Ausgestalter der Heiligen Allianz stand Metternich als führender Politiker der Restaurationszeit für das monarchische Prinzip und bekämpfte die nationalen und liberalen Bewegungen. Im Zuge der Märzrevolution in Österreich gelang es der revolutionären Bewegung in Wien, Metternich am 13. März 1848 zur Abdankung und zum Verlassen des Landes zu zwingen. Er floh nach London, kehrte aber 1851 nach Wien zurück, wo er bis zu seinem Tode 1859 die österreichische Regierung unter Kaiser Franz Joseph I. beriet.

Seine letzte Ruhestätte befindet sich in Böhmen auf seinem Gut, dem ehemaligen Kloster Plasy (Plass). Aus Anlass seines 150. Todestags hat die Stadt Plasy ein Kulturprojekt ausgerufen und begeht das Jahr 2009 als Jahr Metternichs.

Program projektu Rok Metternicha pořádá město Plasy. Tento projekt je částečně připraven ve spolupráci s Filozofickou fakultou Západočeské univerzity v Plzni.

KULTURNÍ PROJEKT MĚSTA PLASY 2009

ROK METTERNICHA 1859 - 2009

Plzeňská filharmonie v Plasích aneb co se hrálo za Metternicha

Jarní a podzimní koncert Plzeňské filharmonie, na kterých Plzeňská filharmonie zahraje skladby, které se hrály v době kancléře Metternicha.

30. května, zámecký sál, 15,00 hod

6. září, zámecký sál, 15,00 hod

Vzdělávací činnost v oblasti historie

Přednáškový cyklus na metternichovské téma, lektory přednášek jsou Mgr. Jan Kahuda, archivář Národního archivu v Praze, a PhDr. Miroslav Šedivý, Ph.D., odborný asistent Fakulty filozofické Západočeské univerzity v Plzni.

17. dubna, kino Střela, 17,00 hod - Metternich a jeho doba, PhDr. Miroslav Šedivý Ph.D.

11. června, kino Střela, 17,00 hod - Osobnost kancléře Metternicha, Mgr. Jan Kahuda

Podzimní termín bude upřesněn - Mgr. Jan Kahuda

Varhanní týden

V rámci tohoto projektu se v kostele Nanebevzetí Panny Marie uskuteční II. ročník týdenní varhanní školy - Orgelwoche, které město Plasy, Plzeňský kraj a římskokatolická farnost Plasy pořádají ve spolupráci s Orgelakademií Lichtenstein v Sasku. Garantem varhanního týdne je český varhaník, pedagog pražské AMU, Doc. Jaroslav Tůma.

23. - 27. srpna, kostel Nanebevzetí Panny Marie

Edice Tilia Plassensis

V roce 2009 pokračuje projekt Edice Tilia Plassensis publikací o rodu Metternichů, kancléři Metternichovi - politikovi evropského významu a jejich vztahu k Plasům.

30. května, zámecký sál, 15,00 hod - prezentace publikace

Poštovní známka s přitiskem

Město Plasy ve spolupráci s Českou poštou s. p. vydá poštovní známku s přitiskem, na přitisku bude portrét kancléře Metternicha.

11. června, kino Střela, 17,00 hod

Pro propagační účely již bylo vyrobeno příležitostné razítko.

V Břeclavi velká výluka

Na trati do Vídně na jihu Moravy stále pokračují náročné stavby a opravy, které značně znepríjemňují cestování vlakem. V současné době se začal opravovat most v Břeclavi nad řekou Dyje. To samozřejmě výrazně postihuje místní dopravu na železničních tratích směrem do Vídně a do Znojma. V případě mezinárodních spojů výluka, která má trvat asi tři měsíce, postihne zejména regionální dopravu, mezinárodní rychlíky budou jezdit po jedné koleji. Regionální spoje nahradí částečně autobusy, které budou vozit cestující až do Valtic. 20. května má navíc dojít k šesti hodinové úplné obstavce, kdy mezinárodní rychlíky budou odkloněny přes Devínskou Novou Ves. Plně do provozu by měl být opravený most uveden někdy ke konci letošního roku. Železničáři slibují, že rekonstrukce umožní podstatně rychlejší jízdu - zatímco dosud zde i rychlíky musely dodržovat rychlost třicet kilometrů v hodině, nově opravený most snese i sedmdesátku. Navíc doprava na něm už nebude tak hlučná, což nepochybně ocení zejména pacienti nedaleké nemocnice. Představitel českých železnic tvrdí, že přinese obrovské zrychlení provozu a výrazně větší komfort pro cestující. Nebozí cestovatelé na trase Praha - Vídeň, respektive Vídeň - Praha ale netuší, jaký další úsek se železničáři rozhodnou opravovat po dokončení břeclovského uzlu a tím pádem vlaky zase budou nabírat další a další zdržení. Protože až se celý koridor zrekonstruuje, není vyloučeno, že ho zase začnou opravovat od začátku až do nekonečna. Tak už to bohužel chodí. (MaFr)

Rekonstrukce mostu ve Znojmě se přehoupala do druhé poloviny

Koncem ledna začala ve Znojmě druhá etapa rekonstrukce nejvyššího železničního mostu v Jihomoravském kraji. Na padesátimetrové pilíři, z nichž na konci minulého roku dělníci odstranili chátrající konstrukci, se začala nasouvat první část nového mostu. ČTK to sdělil stavbyvedoucí Antonín Snětak. „Zatím jsme na prvním pilíři, nasouvání dalších částí proběhne v únoru a dubnu, v červnu by měl celý most sedět na ložiskách,“ uvedl.

Více než 200 metrů dlouhý most mezi Znojmem a Šatovem začali dělníci demontovat na počátku října minulého roku. Ze strany od Šatova postupně vysouvali a odřezávali zhruba šedesátimetrové kusy konstrukce, nyní z opačné strany mostu nasouvají konstrukci novou. Modernizace tratě Znojmo - Šatov, která je součástí mezinárodní trasy Znojmo - Retz - Vídeň, začala loni v červnu, bude stát zhruba 1,2 miliardy korun a část z této sumy hradí i evropské fondy.

Takzvaný šatovský most byl postaven na konci šedesátých let 19. století, první vlak po něm přešel 1. listopadu 1871. Původní železnou nýtovanou konstrukci, jež byla označena za památkově chráněnou, nahradila v roce 1922 provizorní mostní konstrukce. Po té ale mohly motorové vlaky jezdit maximální rychlostí pouze 30 kilometrů za hodinu. Po novém mostu budou moci jezdit vlaky až osmdesátikilometrovou rychlostí.

ČTK / České dráhy / info J. Zajíček

Upřesnění informací

Kvůli výměně kolejí na železničním mostě přes řeku Dyji v Břeclavi přestaly jezdit osobní vlaky ve směru Valtice a Vídeň. Rekonstrukce mostu je součástí celkové rekonstrukce železničního uzlu Břeclav za 2,7 miliardy korun a most by měl být opraven do roku 2010. Osobní vlaky budou po dobu výluky nahrazeny autobusy. Vlaků vyšší kvality se stavba dotkla jen ve třech dnech, z Břeclavi pojedou přes Devínskou Novou Ves na Slovensku, odkud budou pokračovat do Vídně.

Trať v úseku Břeclav – Valtice bude znovu zcela uzavřena od 20. května do 5. června. Autobusy budou zastavovat kromě obou železničních stanic také v Poštorné u kostela a ve Valticích u Besedního domu. Regionální mluvčí ČD Kateřina Šubová říká, že ve směru na Vídeň potrvá výluka

bez přestávky až do 5. června. Omezení se ale týká pouze osobních vlaků. Náhradní autobusová doprava bude zavedena mezi Břeclavi a rakouským Bernhardsthem.

Doplnění:

Omezení v dálkové dopravě

Výluková opatření pro dálkovou dopravu vlaků Euro a SuperCity se stavební práce se dotkly a dotknou ve 3 dnech – 10. a 17. března a 11. června –, a to pouze ve vyhrazených časových úsecích. Cestující, kteří budou chtít z Vídně odjet 11. června, by tedy měli počítat se zhruba hodinovým zpožděním. Plánované odklony vlaků EC 71, 73, 103, 104, 131 a 170, SC 14 a 15 se dozvíte na adrese: www.cd.cz/vyluky.

Zdroj: *České noviny, ČD – Výluky, České dráhy / info J. Zajíček*

2. Internationale Musikfestival Südböhmen 2009

Eröffnung: Am **31. Mai 2009** im Rathausaal zu Křemže mit einem Fest der Musik

Beginn um **14:00** mit einem Programm, das dem tschechischen Komponisten und diesjährigen Jubilar Bohuslav Martinů (1890-1959) gewidmet ist

Rezitation: Alfréd Strejček

Viola: Ladislav Kyselák

Danach folgt die Martinů-Kantate *Das Öffnen der Maibrünnlein*, aufgeführt vom Krumbumchor aus Český Krumlov unter der Leitung von Lukáš Holec

Um **15:30**: Eröffnung einer Ausstellung von Aquarellen aus Südböhmen und Südmähren der Künstlerin Jana Pešková (Český Krumlov) und von Fotos des preisgekrönten Fotografen Pavel Popelka (Jan Amos Comenius-Museum Uherský Brod)

16:00: Podiumsdiskussion mit Jaroslav Krček (Musica Bohemica Praha) und Martin Hrbáč, Primasgeiger aus der Region Horňácko in der mährischen Slowakei, über Musik und Volkskultur in Südböhmen und Südmähren

20:00: Eröffnungskonzert des Festivals 2009 mit den Ensembles Musica Bohemica Praha unter der Leitung von Jaroslav Krček und der Zimbalmusik von Martin Hrbáč.

Adresse: Rathausaal zu Křemže

www.kremze.cz

6. Juni 2009 um 19:00: Barockkirche České Budějovice Ortsteil Dobrá voda

Cembalo- und Orgelkonzert mit Barbara Maria Willi, Janáček Musik Akademie Brünn

Adresse: Katholische Kirche in Dobrá voda bei České Budějovice

www.dobravodaucb.cz

7. Juni 2009 um 19:00: Südböhmisches Museum České Budějovice

Shalom – Hebräische, jüdische und jiddische Lieder mit dem Oberkantor der Wiener Synagoge, Shmuel Barzilai. Am Klavier begleitet von Petr Vašíček.

13. Juni 2009 um 16:00: Wallfahrtsort Vodňany-Lomeček Trio zum Hl. Jakob (Brünn) mit dem Schauspieler Ivo Dostál

Gedenkkonzert an den legendären Geiger Váša Příhoda, der 1900 in Vodňany geboren wurde und 1960 in Wien verstarb.

www.e-dovolena.cz

14. Juni 2009 um 19:00: Tschechischer Rundfunk in České Budějovice

VISEGRAD-Konzert mit der Sopranistin Marta Vávrová (CZ/Berlin), der Geigerin Katarzyna Brzoza (PL/Wien), der Pianistin Daniela Hlinková (SK/Berlin) und dem Tenor Ryszard Ciesla (PL/Warschau)

Adresse: U Tří lvů 1, České Budějovice

www.rozhlas.cz/cb

20. Juni 2009 um 19:00: in Brloh – Klosterruine Kuklov Gitarrenabend mit dem Komponisten Ivan Boreš (Prachatice)

www.obecbrloh.cz

21. Juni 2009 um 19:00: Rathausaal Křemže

Abschlusskonzert mit dem Slowakischen Bohdan Warchal – Kammerorchester Bratislava unter der Leitung von Ewald Danel. Solistin: Marta Vávrová, Sopran

Werke von Vladimír Godár, Jaroslav Krček, Joseph Haydn, Georg Friedrich Händel, Felix Mendelssohn-Bartholdy und Bohuslav Martinů

www.kremze.cz

Kontakte:

Marta Vašíčková Vávrová

Treptower Str. 2

D-12043 Berlin

Tel. ++49.30.68598573

E-mail: marta.andela@seznam.cz

Weitere Informationen:

www.hudebnipodkleti.eu

www.kremze.cz

www.martinu.cz

www.svu2000.org

www.dvorak-society.org

Gerne möchten wir Sie auf das internationale Symposium „Utopie der Moderne: Zlín“ hinweisen, das vom 19.-23. Mai 2009 in Zlín und Prag stattfindet

Eine Reise ins südmährische Zlín ist eine Reise in eine gebaute Utopie. Die Fabrikhallen, in denen sich heute kleinere Industrieunternehmen angesiedelt haben, die weitläufigen Grünflächen und die frei stehenden Wohnhäuser waren einmal Schauplätze eines sozialen Experiments: Hier wurden nicht nur massenweise Schuhe produziert, sondern auch der Neue Mensch.

Die mährische Stadt Zlín – das macht seine aktuelle Relevanz nicht nur für Stadtplaner und Architekten aus – ist ein Musterbeispiel für eine Planstadt, in der Wohnen, Bildung und Freizeit auf ein einziges Ziel hin ausgerichtet waren: die Effizienz einer rasant expandierenden Schuhfabrik. Vom Unternehmer Tomáš Baťa in den 1920er Jahren errichtet, trägt Zlín ein architektur- und ideengeschichtliches Erbe mit sich, das noch heute überall zu spüren ist. Dennoch ist Zlín am Beginn dieses Jahrtausends nicht nur ein historisch bedeutendes Baudenkmal, sondern auch eine dynamische Stadt und Sitz der Tomáš-Baťa-Universität mit 10000 Studenten.

Das mit internationalen Wissenschaftlern besetzte Symposium geht in Vorträgen, Diskussionen und einer Reihe thematischer Spaziergänge durch die Stadt der Frage nach, inwieweit sich Zlín für aktuelle Fragestellungen der Stadtplanung und Architektur als Lernmodell für die Zukunft erweisen kann.

Mit Beiträgen von Daniel M. Abramson, Annette Baldauf, Regina Bittner, Pavel Chládek, Markéta Dvořáčková, Angelus Eisinger, Kimberly Elman Zarecor (angefragt), Lucie Galčanová, Adam Gebrian, Gunter Henn, Pavel Hnilička (angefragt), Ladislava Horňáková, Richard In-

gersoll, Lukáš Kohl, Rostislav Koryčánek, Igor Kovačević, Eric Mumford, Winfried Nerdinger, Dagmar Nová, Jiří Novotný, Jan Obšivač, Zdeněk Pokluda, Dagmar Prášilová, Arnold Reijndorp, Jitka Rössová, Cyril Říha, Andreas Ruby, Radomíra Sedláková, Svatopluk Sládeček, Vladimír Šlapeta, Annett Steinführer, Rostislav Švácha, Petr Szczepanik, Mária Topolčanská, Barbora Vacková, Pavel Velev, Tomáš Vlček, Petr Všetečka und Karin Wilhelm.

Die Teilnahme am Symposium ist kostenlos.

Eine Anmeldung ist notwendig unter zlin@projekt-zipp.de.

Konferenzsprachen: Deutsch/Tschechisch/Englisch
Informationen und praktische Auskünfte rund um den Besuch des Symposiums finden Sie unter <http://www.projekt-zipp.de>.

Es würde uns sehr freuen, wenn Sie diesen Termin bereits jetzt vormerken könnten!

Mit freundlichen Grüßen,

Katrin Klingan

Leitung relations e. V. / Zipp – deutsch-tschechische Kulturprojekte

Das Symposium „Eine Utopie der Moderne: Zlín“ ist eine Veranstaltung von Zipp – deutsch-tschechische Kulturprojekte, eine Initiative der Kulturstiftung des Bundes, mit dem Haus der Kunst in Brunn, der Bezirksgalerie für bildende Kunst in Zlín und der Nationalgalerie in Prag; in Zusammenarbeit mit der Stiftung Bauhaus Dessau, Bauhaus Kolleg.

Mit freundlicher Unterstützung des Kreises Zlín und der Stadt Zlín.

Konzeption und Koordination: Katrin Klingan, Kerstin Gust mit Rostislav Koryčánek, Petra Hlaváčková, Patricia Maurer, Zuzana Jürgens in Zusammenarbeit mit Ladislava Horňáková und Radomíra Sedláková.

HUMOR

OHROŽUJETE Své ZDRAVÍ, PANE MÁLEK. ALE PŘESTO JE MI VAŠE POTŘEBA
MYELET SAMOSTATNĚ SYMPATICKÁ . . .

VIDEOTÉKA A FONOTÉKA Kulturního klubu (s podporou MZV-OKKV)**Seznam videokazet:**

Balada pro banditu
Bohemia I
Český ráj (něm.)
Císařův pekař
České Budějovice (něm.)
Český Krumlov (něm.)
Hrátky s čertem
Jižní Čechy (něm.)
Karlsbad
Kytice
Mikulov (něm.)
Magdalena Kožená
Morava a Slezsko (něm.)
Obchod na korze
Ostře sledované vlaky

Osudy dobrého vojáka Švejka I-II
Otesánek
Penzión pro svobodné pány
Praha
Pražské Jezulátko (něm.)
Šakalí léta
Tajemství ocelového města
Trhák
Všichni moji blízcí
Divadlo Jára Cimrmana:
AKT, hra se zpěvy a tanci
Němý Bobeš aneb Český Tarzan
Vyšetřování ztráty třídní knihy
Záskok
Pohádky:
Broučci
Byl jednou jeden král

Čerte, drž se svého kopyta
Kocour Vavřinec
Krtečkova dobrodružství
Maxipes Fík
Mach a Šebestová I-II
Nesmrtelná teta
Princezna se zlatou hvězdou
na čele
Pyšná princezna
Rákosníček a jeho rybník
Spejbl a Hurvínek
Tuláček
Kazety:
Jarmila Šuláková – Folk songs
Jen vzpomínky poštáctvic
kluka (písničky J. Vyčítala)
Krtečkova dobrodružství I-II

Krútnava (písničky)
Neuvěřitelné situace: Šimek
a Sobota
Písničky Čechů v Chorvatsku
Pohádky z mořské hlubiny
Prague (koncert Filharmonie)
Slzy smíchu Jiřiny Bohdalové
The Best of Pavel Bobek
CD:
V + W, Písničky (2005)
Možnost zapůjčit tyto filmy:
Audience
Báječná léta pod psa
Když rozvod, tak rozvod
Pelišky
Skřivánci na niti
Smrt krásných srnců

Máte-li zájem o vypůjčení, kontaktujte paní Ivanu BROŽOVOU, tel. 0650 400 17 10, roh Barichgasse 21 a Ottogasse, 1030 Wien (prostory školky a družiny). Kauce 5 € za videokazetu, 2 € na obnovu filmotéky.

POKYNY PRO ČTENÁŘE

Příhlášky k členství/odběru časopisu zasílejte na adresu:

Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku
Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich,
Schlüsselgasse 18, A-1080 Wien

záznamník (od 10:00): ++43-1-402 32 99

fax (od 10:00): ++43-1-79 88 454

e-mail: info@kulturklub.at, www.kulturklub.at

Nemáme placenou sekretářku, a proto prosíme o pochopení, pokud se nedovoláte. Namluvte svá přání na záznamník, určitě se ozve. Srdečně děkujeme všem novým odběratelům časopisu a věříme, že jsou s ním spokojeni. Zároveň prosíme o Vaše ohlasy, přání, návrhy a kritiky.

Vážení členové v Rakousku, příspěvek na rok 2009 činí **29,- €** (členský příspěvek 14 € + předplatné 15 €). Členství zahrnuje: zaslání časopisu, možnost inzerce na homepage Klubu, možnost inzerce s 20 % slevou v časopise *Kulturní klub* aj.

Vážení čtenáři v Rakousku, abo-příspěvek na rok 2009 činí **30,- €**. Prosíme, uveďte na složence zkratku ABO.

Vážení členové a čtenáři ve světě (s výjimkou ČR a SR), členský příspěvek či abo na rok 2009 činí včetně poštovného **50,- €**.

Bankovní spojení: Bank Austria, číslo účtu: **683 035 901**, IBAN: **AT 03 1200000 683035901**, SWIFT: **BKAUATWW**.

POKYNY PRO INZERENTY (včetně cen)**Rozměry v cm****Cena v €**

2,5 × 5,2	6,13
3,2 × 10,5	15,31
6,5 × 5,2	15,31
7,0 × 8,5	26,88
7,0 × 10,5	34,38
5,0 × 17,3	40,00
12,5 × 17,3	100,00

Jednorázový příplatek za rámeček a/nebo šedé pozadí: 2 €. Kromě výše uvedených rozměrů a standardního černobílého provedení je možno po domluvě otisknout inzerát v barvě a/nebo jiné velikosti. Platba musí být uskutečněna s předstihem 14 dnů před otištěním inzerátu, a to převodem, složenkou, nebo hotově (zasláním v obálce).

Sleva pro členy Kulturního klubu: 20 %.

Bankovní spojení:

- Bank Austria, číslo účtu: **683 035 901**, BLZ: **12000**, IBAN: **AT 03 1200000 683035901**, SWIFT: **BKAUATWW**
- Česká spořitelna, číslo účtu: **1557869023**, kód banky: **0800**, účel: **inzerát**

Objednávky přijímá a případné dotazy Vám zodpoví:

Mag. Pavlína Böhmová, tel. 0043 (0) 669 195 44 077,

tel./fax: 0043 (01) 95 44 076

František Písařík, tel.: 0043 (0) 650 599 28 02

Centrální fax (od 10:00): 0043 (01) 79 88 454

e-mail: inzerce@kulturklub.at

Kursy češtiny

Čeština pro začátečníky i pokročilé.

Zájemci, hlase se na tel. č. 602 36 51, dr. Malá.

Čeština – začátečníci i pokročilí.

Zájemci, hlase se na tel./fax 0043-1-40 89 841,

Mag. dr. Brandeis.

Kurzy

slovenského jazyka
na Slovenskom inštitúte

miesto: priestory Slovenského inštitútu,

Wipplingerstrasse 24-26, 1010 Wien,

informácie: tel. 01/535 40 57

TSCHECHISCHES ZENTRUM
ČESKÉ CENTRUM

Herrngasse 17, 1010 Wien
ředitelka dr. Taťjana Langášková
tel./fax: 0043 1 535 23 60 - 14
www.tschechischeszentrum.at
e-mail: ccwien@czech.cz
Po – Pá 10:00-17:00

Mag. **Sylvie Šebelová**
Sprachtrainerin für Tschechisch
+43 1 920 70 48 **tel+fax**
+43 699 12 64 29 38 **mobil**
office@sebelova.at **e-mail**
www.sebelova.at **web**

CzechTourism Wien
Česká centrála cestovního ruchu
Herrngasse 17, 1010 Wien
ředitelka Dr. Phil. Nora Dolanska
tel.: 0043 1 533 21 933
fax: 0043 1 533 21 934
e-mail: info-at@czechtourism.com
www.czechtourism.com

TISKÁRNA SLÁDEK ZNOJMO

ofsetový tisk • barevné kopírování
• grafické studio •

Rudoleckého 23, CZ - Znojmo
tel./fax 515 22 57 30
e-mail: info@tiskarna-sladek.cz
www.tiskarna-sladek.cz

PŘIŠLI JSME ODJINUD...

Marie Brandeis

KNIHA ROZHOVORŮ S ČEŠKY A SLOVÁCKOU PRAVOSLAVÍ

KLP Praha 2009

Kniha autorky Marie Brandeis *Přišli jsme odjinud...* s předmluvou bývalého českého velvyslance v Rakousku a nynějšího prezidenta PEN-klubu Jiřího Gruši obsahuje portréty osobností, jež jsou spjaty s českou menšinou, prostředím a kulturou ve Vídni a v Rakousku. Přehledně a zajímavě popisuje nejen bohatou historii exilového života české menšiny v Rakousku, ale i její současný stav. Publikace je dvojjazyčná: česko/německá.

Knihu je možno zakoupit/objednat v knihkupectví **Pastrňák's Austro-Bohemia Press**, 1030 Wien, Steing. 24, tel.: ++43-0-699-10596078, fax: ++43-1-812 36 50, e-mail: ivana.pastrnak@chello.at otevřeno: st, čt 17:00-18:30, nebo přímo v **Kulturním klubu**.

KOREC und BLÁŽEK OEG

Restaurant

PRESSBURG

Mo-Fr 09:00-19:00, Sa 09:00-15:00
17:00-18:00 – sleva 25 %

Täglich Mittagmenü – Spezialitäten aus der ganzen Monarchie – Trennkost- und Seniorenkarte
Simmeringer Hauptstr. 96a, 1110 Wien
Tel. +74 331 81

Přímo v nákupním centru Simmering
3 hod. parkování v garáži zadarmo

VON MINDERHEITEN ZU VOLKSGRUPPEN

20 Jahre Wiener Arbeitsgemeinschaft

Redigiert von
Heinz Tichy, Ernő Deák
und Richard Basler

integratio

Die Wiener Tschechen 1945-2005
Zur Geschichte einer Volksgruppe

Vídeňští Češi 1945-2005
K dějinám národnostní menšiny

Band
Svazek
1

Herausgegeben von
K. vydání připravili
Helena Basler
Marie Brandeis
Jiří K. Kroupa
Jana Starek

Tschechisches kulturhistorisches Institut

České kulturněhistorické centrum

Wien - Praha
2006

KARDINAL PENZIÓ

Danica KORECOVÁ
majiteľka
fa. Korec
Veľké Uherce 310
Slovensko

- Ubytovanie
- Reštaurácia
- Gril
- Kaviareň
- café
- Sauna
- Fitness
- Parkovanie

TEL./FAX: 038/7486 159 VELKÉ UHERCE č. 310

Danica Korecová, fa. Korec
tel./fax: 038-7486 159
Info v reštaurácii Pressburg

RAKÚSKO-SLOVENSKÝ KULTÚRNY SPOLOK

sekretariát: út 8:00-9:30, čt 17:00-18:30
Otto Bauer Gasse 23/11, 1060 Wien
tel. +43-1-596 13 15, fax +43-1-595 57 99
office@oeskv.at www.slovaci.at

Divadelní ochotnický spolek VLASTENECKÁ OMLADINA

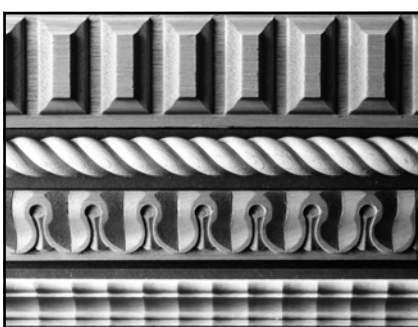
1030 Wien, Sebastianplatz 3
tel. 02273 7604
www.omladina.at

Galerie auf der Pawlatsche
Institut für Slavistik
Universitätscampus
1090 Wien, Spitalgasse 2-4 / Hof 3
www.univie.ac.at/pawlatsche

SLOVENSKÝ INŠTITÚT

Slowakisches Institut
Wien
Slowakisches Institut
SLOVENSKÝ INŠTITÚT

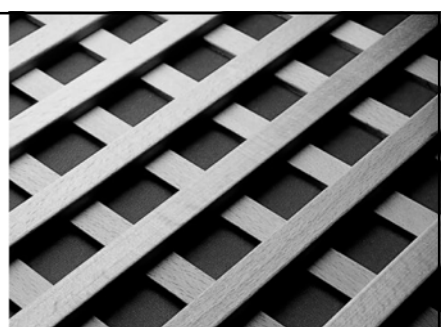
Wipplingerstr. 24-26
1010 Wien
tel./fax: 43 - 1 - 53 54 057
www.sivieden.mfa.sk
e-mail: siwien@gmx.at

Dřevěné lišty a mřížky

Franz Kolář GmbH
Josef-Strebl-Gasse 8, 2345 Brunn/Geb.
Tel.: 02236/31724, Fax: 02236/323 96
E-mail: office@kolar.at; www.kolar.at

**Divadlo Brett – 1060 Wien,
Münzwardeingasse 2,
tel: 587 06 63, fax: 586 91 55,
theaterbrett@Eunet.at,
www.theaterbrett.at
úterý – sobota od 20 hod.**

AUSTRO-BOHEMIA PRESS
1030 Wien, Steing. 24
tel.: ++43-0-699 10596078 (9:00-19:00)
fax: ++43-1-812 36 50
e-mail: ivana.pastrnak@chello.at
www.pastrnak.at.ac
(st, čt 17:00-19:00 a také některé soboty)

STAROŽITNÍK: FIEDLER V.

Restauruje / nakupuje / prodává. Zájem o nákup českých malířů. Zprostředkování bude honorované. V. Fiedler, Vídeň 7, Siebensterng. 20. Tel. 523 35 81, mobil 0664/3566676.

EXTRAPARFUM.AT

Vítáme Vás v internetové parfumerii
www.extraparfum.at

Nabízíme ucelenou řadu originál zabalených značkových parfémů za skvělé ceny.

Příjemné nakupování a mnoho voňavých dní Vám přeje
Váš EXTRAPARFUM

„Art-Atelier“

Bildhauerei / Keramik
Restaurierung / Keramikurse
Altmüttergasse 6, 1090 Wien

Tel.: 0676 9452096

Auf Ihren besuch freut sich:
Mag. Milada Zahnhausen
Dipl. Bildhauerin & Keramikerin

Täglich ab 11:00 bis 23:00h

ALTÖSTERREICHISCHE & BÖHMISCHE KÜCHE
1050 Wien - Margaretenstraße 60 - Tel (0222) 586 09 67

Mobiles

Theater für Kinder

tel 01/505 98 06
e-mail: theater.moki@chello.at
www.theater-moki.at

Atelier JAN -

Umění z kůže

Jan & Tamara
Brabenec,
Spittelberggasse 7,
1070 Wien,
tel./fax: 526 54 22,
po-pá 13-18 hod.,
so 10-14 hod.

**Výhodné ubytování
ve Vídni**

M. SEĎA
Westbahnstr. 18, 1070 Wien
Tel. 524 38 73, 617 27 06

Právník v ČR

JUDr. Josef Franc
advokát

Kancelář: Kovářská 1169/17, 190 03 Praha 9
tel./fax : 004202 848 18 008,
mobil: 00420602 850 267
e-mail: Josef.FRANC@seznam.cz

KULTURNÍ KLUB

Informační časopis Čechů a Slováků
v Rakousku

Informationszeitschrift der Tschechen
und Slowaken in Österreich
Schlüsselgasse 18, 1080 Wien

mobil (od 10:00): 0043-0-664-97 33 764
fax: 0043-1-79 88 454
e-mail: info@kulturklub.at
www.kulturklub.at

SALON

MIMI-ŽOFIE HERRMANN

Dipl. kosmetička, pedikérka,
zdravotní sestra

Odborná kosmetika, pedikúra,
manikúra, el. epilace chloupků,
manuelle lymphdrainage,
aromamassage, soft-laser
Termín dle dohody:

tel. + fax: 01/98 24 867
Út – pá 8:30-11:30 + 14:00-18:00
1140 Wien, Kienmayerg. 48

ČESKY MLUVÍCÍ PRÁVNÍK

Adresa je k dispozici
v redakci.

Hledám paní
na částečný úvazek
k úklidu.
Podmínkou je auto.
Volejte na číslo:
0699/11 06 17 11

BIERGARTEN · RESTAURANT

Schweizerhaus

Familie Karl Kolarik
seit 1920

1020 Wien, Prater 116, Tel. 728 01 52

Otevřeno vždy od 15. března do 31. října

ZLATNICTVÍ, HODINÁŘSTVÍ

Richard Arnold - Opravy šperků a hodin;
předělávky, vlastní výroba (též z doneseného
materiálu). 1100 Vídeň, Buchengasse 88,
tel. / fax 604 54 85,
po-pá 9-12 a 14-18 hod., so 9 -12 hod.

ZNÁMKY - MINCE

Odborný obchod Emanuel Topol, Vídeň 17,
Ottakringerstr. 82, tel. 486 42 12
po-pá 9.30-12.30, 14.30-18, so 9.00-12.00

**PRO
LIN
GUA**

Klub, školka, družina
—
doučování

PROLINGUA

Ivana BROZOVA

Barichgasse 21
Eingang Ottogasse
1030 Wien

Tel.: 0650 / 400-17-10
E-Mail: prolingua.b@volny.cz

Raumdekor

ANTON FLORIÁN
MALERMEISTER

TEL.+FAX **586 86 86**

1060 Wien, Hofmühlgasse 18

E-mail: raumdekor.florian@aon.at

**MALEREI - STUCK
JALOUSIEN - ROLLO
ANSTRICH - TAPETEN
TEPPICHE - VORHÄNGE
STIL- UND LIFTKARNISEN
WAND- UND BODENBELÄGE
FARBEN - LACKE - WERKZEUGE
>>> sleva pro krajany**

Restaurace BÖHMERWALD – rodina Stuchlíkova

Česká kuchyně a speciality.
Oslavy pro malé i větší skupiny
v romantickém prostředí
české a slovenské restaurace.

Na Vaše objednávky se těší rodina Stuchlíkova,
1040 Wien, Argentinierstr. 66 / Wiedner Gürtel 20,
tel./fax: 505 72 34, e-mail: boehmerwald@aon.at,
www.restaurant-boehmerwald.at
otevřeno: po – ne 11-23 hod.

Restaurant Schönbrunner Stöckl

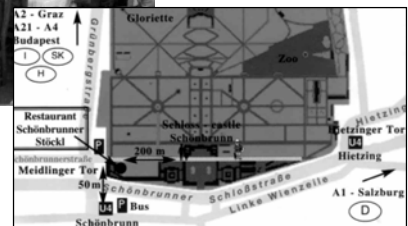
rodina Smadišova

beim Meidlinger Tor
České a slovenské speciality!

Nabízíme:
svatby, podnikové a rodinné oslavy, Vánoce,
catering service pro každou příležitost,
slevy pro skupiny z ČR.

Těšíme se na Vaši návštěvu!

Küche/ kitchen / cucina / kuchyně
10:00-22:00, otevřeno po celý rok
1130 Wien, Schönbrunn, Meidlinger Tor, tel.: +43-1-813 42 29
tel./fax: +43-1-812 82 71, www.schoenbrunnerstoeckl.com

Zur Böhmisches Kuchl

Speciality české a moravské kuchyně:
dřšťková polévka, bramboráky, svíčková, lívanečky,
Budějovické a Velkopopovické pivo –
na Vaši návštěvu se těší Dagmar Ficenc

1080 Wien, Schloßelgasse 18, tel.: 402 57 31
otevřeno: po – pá od 11.00 – 15.00 a 17.30 – 23.00

**Kleines
Wiener Cafe**

DENIS BEZUCHA

1080 Wien, Kochgasse 18
tel. 01/402 32 07
po – pá 9:00-22:00
sobota a neděle
zavřeno

Kavárna s českou kuchyní.
Oslavy na objednávku.
Budějovické pivo.

J. S. Machar: Čtyři knihy sonetů**Jarní sonety***Sonet myšlený českým čtenářům*

Ty jarní slunce, jedno je mi žel –
a nejen mně, i srdci mnohých přátel:
Ty vylákáš ven roje brouků, včel,
zvěř země, ptactvo nebes do své dílny –

toť v pořádku. Však v lesku tvojich střel
za humna vyjde český cestovatel
a žel, ó žel a třikrát ještě žel –
pak cestopisec navrací se sdílný

a vtipný. Poví vše, co jed, pil, snil,
co myslil, mluvil, s kým se spřátelil –
vše plno blesků, nápadů a ducha...

Tvým teplem, sluncem, nechť kopřiva hluchá
i rulík, blín se v akkord jara vmísí –
však proč nám plodíš též ty cestopisy!

(mk)

Karel Toman: Básně**I dechlo jaro v srdce mé...**

I dechlo jaro v srdce mé
(hlas nocí větrných jsem slyšel),
šeptalo: Vstaň a půjdeme. –
Že smutno bylo srdce mé,
já k smutnějším jsem ráno vyšel.

Ne těšitel, jen jako ten,
jenž s trpícími nese hoře,
jsem nahléd chatám do oken,
a jak jsem kráčel samotem,
slz cizích zalilo mě moře.

Hrob zamlklý byl každý dům
a vesnice, toť hřbitov celý.
Když zazněl zpěv, to pohrobkům
a vlastním oklamáným snům
zmučené mladé ženy pěly.

A starých matek černý řad
pokorně bral se ke kostelu.
Na starce u hřbitovních vrat

třpyt slunce vysměvačný pad
a ruka sáhla k srdci, k čelu.

I slovo boží jinak zní,
než znělo ještě loni zjara.
Jen hlahol zvonů stejně zní
hlubokou notou smuteční,
když mrtvého kněz pochovává.

A stejným dechem voní zem
syrových kouřících se polí,
jak obrací se pod pluhem.
A jako za mátožným snem
cesta se plouží pod topoly.

Jde rozsévač a mně se zdá,
že zrno elektrické seje,
jež rychle v půdu zapadá
a rychle bohatou žeň dá,
a po ní lehký vánek věje.

(mk)

Karel Toman: Básně**Slavné jaro**

Pohádka krve. V dlouhém odříkání
za snění nočních tajně vzkvétala
a ted! tak rudě zaplála
a vysmála se odříkání
a divě zavýskla do jarních větrů vání.

Omladlou mízu pije z dechu země
a horkou touhu z temných zraků žen,
smích jásavý má pro ten zmatek ve mně
s refrénem jedním: Ven, jen ven,
za novým obzorem, jenž neohraničen!

Jsou hloubky neznámé, závratné výše,
kam nedostoupla inspirace chvíl,
jsou těla svěží, každé prudkou vůni dýše,
jsou čistá snění, jdoucí tiše –
a po tom prahnu, bych se žhavě zpil.

A pro vás, která pohádkou jste sama,
verš galantní by blasfemií byl,
pro vašich očí smutné drama
mám pohled měkký za večerních chvíl
a teplý ruky stisk, jak v dlouhé zimě byl.

(mk)

Jan FARKAS

(*1969, Ústí nad Labem)

Autor kreslených vtipů, člen ČUK. Začal publikovat v roce 1990. V roce 2005 získal 1. cenu PET humoru (Čína).

Jiřina W. PALKOVÁ

(*1949)

Výtvarnice, autorka humorných obrázků a koláží. Žije a pracuje v Praze. Též se věnuje ilustraci, dřevěné plastice a volné tvorbě. Otiskuje své vtipy v řadě českých periodik. Ilustrovala na patnáct knih, nakreslila dětské omalovánky. Vystavuje společně i samostatně, dvakrát na Salonu kresleného humoru v Praze v Malostranské besedě.

Radovan RAKUS

(*1959)

Humoristický kreslíř, člen ČUK. Pracuje jako stavební technik, spolupracuje s reklamními a produkčními agenturami (obaly, plakáty, loga). Žije a kreslí v Praze. Publikuje od roku 1991 v tiskovinách, ilustruje články v časopisech a knihy (*Diář*, *Ve stádě je vlk*), vytvořil animované black-outy *Arthur a spol.*, *Z broučích světa*. Vystavoval samostatně na Salonu v pražské Malostranské besedě v letech 1995, 2005, společně s autory Sorry a ČUKu, na soutěžních mezinárodních výstavách.

Zdroj: Encyklopedie českých karikaturistů

Redakční poznámka: Přinášíme další ukázkou z děl českých spisovatelů, kteří slavili minulý rok kulaté výročí a jež jsme pro nedostatek místa nemohli připomenout v předchozích číslech měsíčníku.

Jiří GRUŠA: Österreich, du edles Haus...

(Auszug)

Tschechien und Österreich. Zwei Länder inmitten Europas. Zwei Länder mit gemeinsamer Geschichte, die trennt. Der tschechische Rückblick, historisch gemeint, orientierte sich auf die deutschsprachige Umwelt und kreierte zwei Varianten der Sinnstiftung: eine böse und eine gute.

Die böse könnte man österreichisch nennen, ist katholisch schwarz. Sie fängt mit der Schlacht auf dem Marchfeld an. Spricht über die Habsburger auf dem böhmischen Thron, beklagt die Schlacht auf dem Weißen Berg und die Köpfung der böhmischen Stände auf dem Altstädterring, die Vertreibung der Protestanten und Pauperisierung der übrig gebliebenen Tschechen. Meint dann das neunzehnte Jahrhundert ausschließlich als Bevormundung und das Ende der Monarchie als eine Art Erwachen aus dem Alptraum.

Die gute nennt sich tschechisch, ist lutherisch weiß, kennt Přemysliden, Luxemburger, Hus und Hussiten, den böhmischen Ständestaat, den Widerstand gegen die römische Obskuranz, feiert die Wiedergeburt in der Ära der Aufklärung, lobt den Fleiß und bürgerlichen Aufstieg des Volkes, den Kampf um die Wiederherstellung der tschechischen Staatlichkeit. Und ihre Wiederherstellung als das erfüllte Soll in Geschichte.

Beide Retrospektiven haben eine „German connection“. Diese jedoch geht bei dem protestantischen Ende des vorigen Jahrhunderts verloren. Die Tschechoslowakei nach dem Zweiten Weltkrieg und dem Kommunismus deutete man als die Fortsetzung der zweiten Version, unsere Tiefen und Probleme, ja selbst die Nazi-Okkupation als die Fortsetzung der ersten. Sie sehen, wir Tschechen haben es nicht einfach.

Wir tun uns mit Österreich schon bei der Namensgebung schwer. Und die Österreicher wiederum mit uns. Es hat sehr lange gedauert, bis wir für unsere Länder die passende Bezeichnung gefunden haben, die das „Anders-Sein“ respektiert und kein „Unser-Sein“ beansprucht. Wir Tschechen nennen Österreich „Rakousko“ – also ein Land, das irgendwo hinter dem „Ragusa“ liegt, einer Burg, die heute Raabs heißt, deren tschechische Namensform Rakousy „rákos“ oder „rak“ assoziiert. Man hört da einfach irgendeinen „Schilffels“ oder „Krebsenstein“ heraus. Österreicher sind somit die „Sumpfbewohner“ irgendwo da unten.

Sie hingegen schreiben uns noch immer den Bojern zu. Dabei ist der Name „Tscheche“ gut ein Jahrtausend bekannt. So sind wir bis heute das „Heim der Bojer“ – Böhmen! Mit Mähren nur schwach liiert, obwohl die Liaison eine der ältesten in ganz Europa ist. Als würde man Frankreich bis heute Gallien nennen.

Irgendwie konnten wir uns nicht auf den Namen einigen. Für „böhmisch“ übrigens, haben wir in unserer Sprache kein Adäquat. Böhmisch muß ständig gedeutet werden. Tschechisch oder deutsch, je nachdem.

Wir sind uns also ähnlich, mehr als uns lieb ist. Aber die Nähe trennt! Ein „český Němec“, ein Böhme also

namens Karl Kraus, der später in Wien berühmt wurde, gefragt, was die Deutschen von den Österreichern trennt, hat erwidert: die gemeinsame Sprache. Ich bin bemüht, diesen Satz zu variieren: Was trennt die Österreicher von den Tschechen? Der gemeinsame Charakter.

Es ist in der Tat nicht einfach zu erkennen, warum wir nicht zu der Einsicht kamen, nach so vielen erfolglosen Liebenswürdigkeiten, daß es kein Aneinander-Vorbeikommen gibt – falls der heutige Schadensträger nicht zum morgigen Nutznießer wird. Und umgekehrt. Die Zeit des „Ausgleichs“, nennen wir es geschichtsträchtig so, ist da. Einfacher als früher, aber vielleicht deswegen so übersehbarer.

Wir müssen also Perspektive betreiben, um somit Retrospektive zu ändern. Keine leichte Aufgabe. Beides verdaut die Gegenwart, die einzige Zeit der Taten. Die Retro-Fragen, die ich mir stellen darf, sind die tschechischen. Über die österreichischen steht es den Österreichern zu, ein Urteil zu fällen.

Und weiter in unserer tschechischen Selbstbilanzierung. Wir wissen bereits, daß die letzten achtzig Jahre des Kaiserreiches – die uns propagandistisch als „Kerker der Nationen“ vermittelt wurden – vielmehr die Zeit des tschechischen Aufstiegs darstellen. Eines kulturellen, wirtschaftlichen und politischen dazu.

Und wir haben es nicht vergessen, daß es Österreich war, das uns aus der Isolation führte. Schon vorab war das der im Grenzgebiet mögliche Empfang des österreichischen Rundfunks mit seinen mannigfaltigen Nachrichten, der uns den ersten Ausblick auf Europa verschaffte. Österreich wurde somit zu einem Partner auf dem Weg zurück aus der Isolation, und es hat sich stets durch die uneigennützig Hilfe vieler Institutionen, Vereine, aber auch privater Initiativen ausgezeichnet. Und das in einer Zeit des Kalten Krieges – ziemlich gewagt und tapfer. Gerade dadurch wurde es Menschen wie Havel oder Kohout möglich, diesen neuen Weg zu beschreiten.

Wir vergessen nicht, daß 1968 das österreichische Fernsehen, die Öffentlichkeit und der österreichische Botschafter in Prag, der spätere Bundespräsident Kirchschlager, uns geholfen haben, als die Panzer kamen und alle nunmehr merkten, daß ein Ismus nie mit einem menschlichen Antlitz zu verstehen ist. Was wäre schließlich ein Havel ohne Burgtheater und die vielen tapferen Wiener, die ihn spielten, als er selbst im Gefängnis saß? [...]

Česky a slovensky mluvící lékaři ve Vídni

MUDr. Jiřina BODNAR
choroby kožní a pohlavní
po, čt 14-18:30, út 8-13, pá 8-11
Josefstädterstr. 3/4-5, Wien 8
tel. 406 99 41

MUDr. Tomáš ČECH
ortoped a ortopedický chirurg,
roh Simmeringer Hauptstr. /
Kopalgasse 1/3/3, Wien 11
tel. 74 9 32 03

MUDr. Vít DOLEŽAL
zubní lékař
Blattgasse 13, 1030 Wien
tel. 713 72 66, všechny pokladny

MUDr. Eva DRŠATA
oční lékařka
Favoritenstr. 8/2, 1040 Wien,
po, st – odpoledne; út, čt – dopoledne
termín po dohodě na tel. 587 54 27
všechny pokladny

MUDr. Kamila HAJEK
soukromá léčba homeopatií
Ada-Christen-Gasse 2/F/8, Wien 10
tel. 689 22 80

MUDr. Hana LION
zubní lékařka
Waltenhofengasse 5/2/301, 1100 Wien
Mo 11-17, Di 8-14, Mi 9-17, Do 10-15
tel. 615 46 10, všechny pokladny

MUDr. Kristina LION
všeobecná lékařka se specializací
na psychosomatiku a psychoterapii
Röttergasse 37, 1170 Wien
tel. 486-22-86, všechny pokladny

MR MUDr. Vladislav LIPTÁK
internista – sportovní lékař
Innere Medizin – Sportmedizin
gerichtlich beeid. Sachverständiger
Diplomsportarzt, všechny pokladny
Zelinkagasse 12, 1010 Wien-City
po, út, st 14:00-16:00, čt 9:00-11:00
tel. 533 58 34, fax 533 58 34 16

MUDr. Ilona POLZER (roz. Bartošková)
choroby oční a optometrické (Wahlarzt)
Wiener Neudorf, Schillerstr. 26, NÖ
po, út 9-12, po + st 17-19 hod.
a po dohodě (i sobota dopoledne možná)
Tel.: 02236-496 93, v akutních případech
mimo ord. hod.: 0660-3470374
www.gesundeaugen.at

MUDr. Georg SOJKA
neurolog a psychoterapeut
Apostelgasse 25-27 (ve dvoře vpravo)
Wien 1030
tel. 0664/214 01 63, termín po dohodě

MUDr. Zdenka Gabriel WEISS
odborná ortopedka, též dětská
Pilgramgasse 10, Wien 5
tel. 58 74 460

Dr. med. Lenka WIDNER
odborná dětská lékařka, alle Kassen
po 9-14, út 14-19, čt 8:30-12:30 a 14-16,
pá 8:30-12:30, jindy po dohodě
Waltenhofengasse 5 / Stiege 2
1100 Wien, tel. 01/6880448
e-mail: lenka.widner@gmx.at

PSYCHOTERAPEUT PSYCHOLOGICKÉ PORADENSTVÍ

Mag. Dr. Ladislav Nykl, Ph.D.

lektor na vídeňské univerzitě
a Masarykově univerzitě v Brně
semináře růstu osobnosti, pomoc
při sociálních problémech, depresích,
psychosomatických problémech atd.

Praxe:

Lederergasse 17/7, Wien 8,
tel.: 523 57 44 nebo 0676/5194833
e-mail: nykl.psychoterapie@aon.at
<http://members.aon.at/nykl>

GESUNDHEITSSTUDIO KROTTENBACH

Med. Univ. Dr. Kamil Maarfia

soukromý všeobecný lékař
pracovní, preventivní a estetická
medicína, životní prostředí

Praxe:

Krottenbachstr. 52 (vchod Budinskygasse
1190 Wien, tel.: 01/9580951
e-mail: dr.maarfia@artdoc.at
www.artdoc.at

Ověřené překlady dokumentů aj.
Univ.-Lektor Dr. Dietmar KOLLER
A-2333 Leopoldsdorf, Weidengasse 2
tel. +43-2235/44 637, +43-676/37 62 117
práce: A-1030 Wien, Marxergasse 1a
(City-Tower Wien Mitte/Bhf. Landstr.)
e-mail: dietmar.koller@univie.ac.at
fax: 02235/44 638

Ověřené překlady
Mag. Lenka KOVARIK
A-1210 Wien, Felix-Slavik-Str. 3/1/10
tel./fax: 2908809, mobil: 0699/11807581
lenkakovarik@hotmail.com
lenka.kovarik@fh-burgenland.at

**Ověřené překlady dokumentů, dokladů,
smluv, úředních listin a tlumočení**
Dr. Milan KOŠÍČEK
A-1030 Wien, Salesianergasse 17
mobil: 0664/2537951
fax: 066477-2537951
e-mail: m.kosicek@A1.net

Ověřené překlady
Mag. Pavlína BÖHMOVÁ
A-1100 Wien, Dieselgasse 5/43
tel./fax 2082175, 0699/19544077
e-mail: pavlina@chello.at

Ověřené překlady
Petr Jeremias POPOV-HAMMERSCHMIED
A-1110 Wien, Hugogasse 5/7
tel./fax +43(0)650 9688004
www.petrpopov.info
www.tschechischebahnen.at.tt

DUCHOVNÍ SLUŽBA

České katolické misie
Katholische Mission für Tschechen
Duchovní správce krajanů Prof. P.ThDr. Jan Horák
1030 Hagenmüllergasse 31,
tel. +43 0664 406 55 41, fax: +430 01 711 84 112
www.sweb.cz/farnost.viden, www.rozhledy.at

**KOSTEL "Nejsvětějšího Vykupitele",
Vídeň 3., Rennweg 63:** mše svatá každou neděli
a svátek v 10:00 hodin.

**CHRÁM "Panny Marie na Nábřeží", Vídeň
1., Salvatorgasse 12:** mše svatá každou neděli a
svátek v 08:30 hodin.

**KAPLE "Panny Marie Pomocnice křesťanů",
Vídeň 13., St. Veit-Gasse 25:** mše svatá 3. sobotu
v měsíci v 18:00 hodin platná na neděli.

**KOSTEL "Don Bosco", Vídeň 3., Hagenmül-
lergasse 33:** mše svatá podle kalendáře akcí
kostel Panny Marie na rohu
Linz, Herrenstr. a Redigierst. v centru města
Mše svatá v českém jazyce, každou sobotu v 16.30
hodin. Duchovní správce: P.ThDr. Michal
Kaplánek SDB, tel. 00420 656 354

Římskokatolická
**Katedrála sv. Štěpána
Wiener St. Stephansdom**
svatá zpověď pondělí 16–18, úterý
15–17, středa 13–14 hod.

Kostol Panny Márie Snežnej
1030 Wien, Jaquingasse 12
Svätá omša s kázňou v slovenskom jazyku každú
nedelu a v zasvätený sviatok o 18 hodine.

Klemens Maria Hofbauer klub
Čes. kat. spol. při chrámu Panny Marie
na Nábřeží 1010 Wien, Seitzerg. 5/IV
otevř. každ. pá do 19-22 hod. v ne. a cír.
sv. od 9.30 do 11 hod.

Kaple sv. Stanislava
Kurentgasse 2, Wien 1
mše svatá každý první pátek
v měsíci v 18:00 hodin

EUROPÄISCHE VOLKSSCHULE
Volksschule Dr. Leopold Zechnerschule
1150 Goldschlagstr. 14 / Tel. 9824609
Volksschule Sir Karl Popper 1150 Benedikt
Schellingerg. 1-3 / Tel. 9823403
Sprachclubs in Französisch, Ungarisch,
Tschechisch, Slowakisch, Italienisch

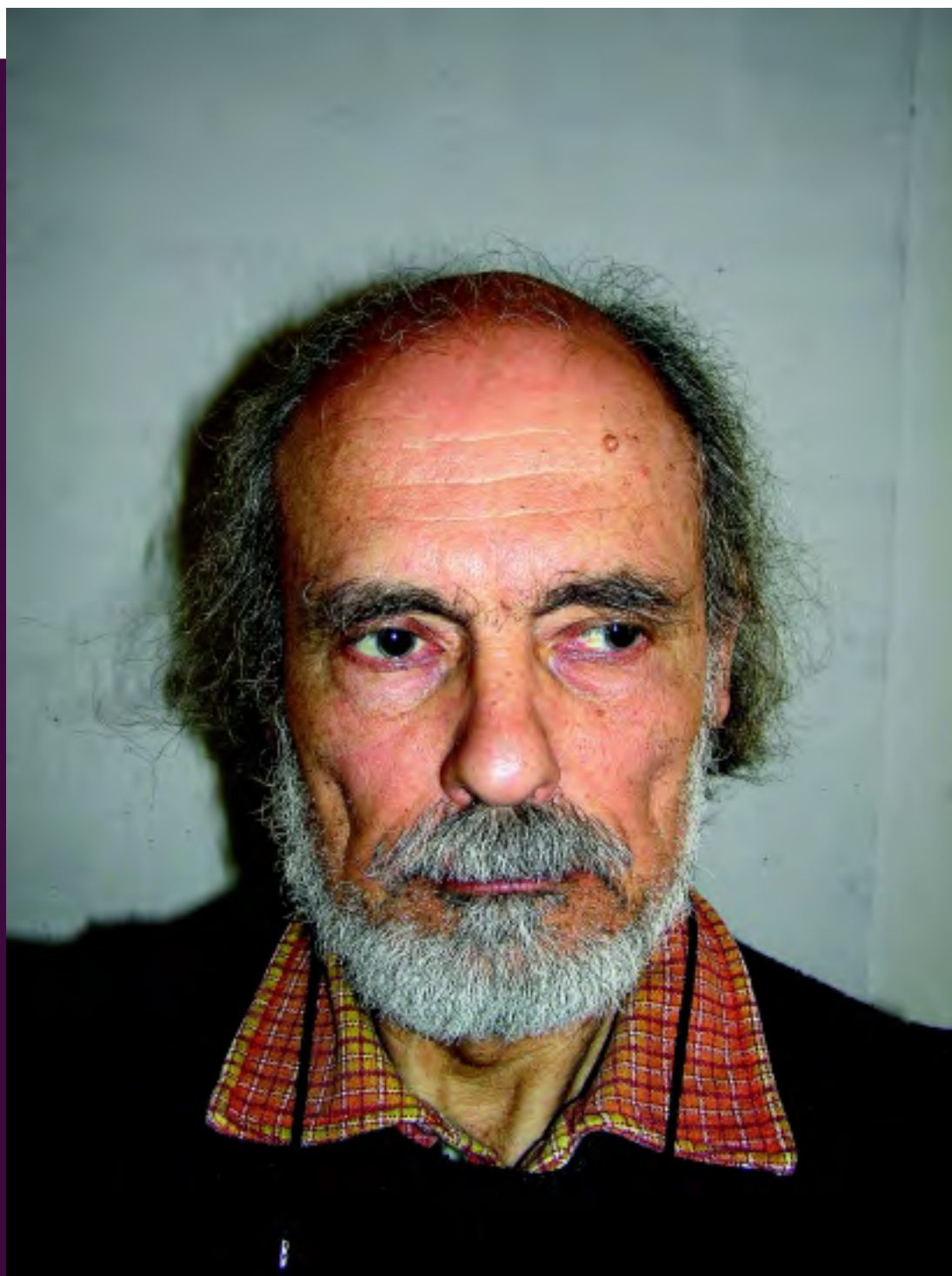
ŠKOLSKÝ SPOLEK KOMENSKÝ
Privátní bilingvní škola obecná
1030 Wien, Sebastianplatz 3
tel.: 714 88 76, fax: 714 88 76 /34
**Privátní bilingvní reálné gymnázium
2. stupeň**
1030 Wien, Schützengasse 31
ředitelka Mag. H. Hubec
tel.: 890 44 04-60
Mateřská škola
tel. (ředitelství): 713 31 88 / 40

**Europäische
Mittelschule Wien
European Middle
School Vienna**
1070 Wien, Neustiftgasse 100
Tel: (+43 1) 526 19 78
Fax: (+43 1) 526 19 78-210

Kulturklub der Tschechen
und Slowaken in Österreich
Schlüsselgasse 18
1080 Wien

Nezapomeňte nahlásit případnou změnu adresy!

Vladimír Kočí